

1088

HANDRIJA ZEJLERJA ZHROMADŽENE SPISY.

ZRJADOWAŁ A WUDAŁ

DR. ERNST MUKA.

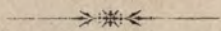
Z NAKŁADOM

SERBSKEJE STUDOWACEJE MŁODOSĆE.

PRËNI ZWJAZK.

MJËNŠE BASNJE A PËSNJE. I.

Z WOBRAZOM BASNIKA.

BUDYŠIN.

Ćisć Smolerjec knihićisćernje.

1883.

**INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA**
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 77
Tel. 26-68-63
<http://rcin.org.pl>

24.118

W o b s a h.

	Strona
I. Pěsnje a basnje z mlodostnych lět.	1
1. Pěsnje w nowočasných metrach.	3
2. Basnje w staročasných metrach.	157
II. Ballady a powěšće.	171
III. Wothłosy ludowych pěsni.	223
IV. Čmjely a Wosy.	245
Přistawk. Hłosy basnika.	316

P ř e d s l o w o .

Tutón přěni zwjazk zchromadženych spisow Handrija Zejlerja wobjima w swojej přěnjeje počojcy pěsnje a basnje z młodostnych lět našeho basnika (1824—1842) a w druhej počojcy wotrjady, mjeńše ličby basni wobsahowace. Wšě smy w swojich wotrjadach po času nastaća zrzadowali a jim, hdžež bě móžno, wěste datum podstajili. Wulki džěl z nich woćišća so tu přěni króć ze zawostatych rukopisow; su to wšitke basnje a pěsnje, pod kotrychž napismom ničo přispomnjene njeje. Hewak steji spody každeho napisma, hdže je baseń přěni raz ćišćana. Su-li pak do pěsnje hižo ćišćaneje jenož někotre strofy z rukopisa přistajene, smy tute z rózkatymi spinkami [] woznamjenili. Kotre z nich je naš serbski hudźbnik K. A. Kocor komponował, smy wsudže naspomnili a, je-li hłós był hižo wozjewjeny, stajnje přistajili, hdže so hodźi namakać. Při wjacorych ćišćach a předžělkach smy tež ke každemu spěweje varianty přidali.

Jako přistawk k tutemu zwjazkej podawamy skóněnje nimo alfabetiskeho pokazowarja započatka jednotliwych basni wobraz basnika w Praze do drjewa rity a k dwanaće pěsnjam hłósy, kotrež je H. Zejler sam wumyslił.

Redaktor.

Pěsnje a basnje

z mlodostnych lět.

1824—1842.

Předspomnjenje.

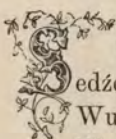
Zejlerjowe basniske pospytki (prěni z l. 1824), z wjetša hišće nječišćane, su so zakhowałe w rukopisnej „Serbskej Nowinje“, wot Lipsčanskich serbskich studentow w kónc lěta 1826 založenej, do kotrejež naš studowacy basnik pilnje zapisowaše. A tež hišće pozdžišo, jako bě so w l. 1829 do domowiny wrócił, je H. Zejler swěru swoje basnje do Lipska słał, přede wšěm, zo by přez to swojich młódsich krajanow k džělawosći zahorjał. — Wotpiski basni z Lipsčanskeje Serbskeje Nowiny wobsahuje zběrka njeboh fararja Krügarja z Poršic, Zejlerjoweho přecela ze studentskich lět. Najprěniša čišćana baseń je drje přispěw sakskemu kralej Antonej poswjećeny: „Witamy, z wutrobu witamy“ z 19. okt. 1827 a druha žalobny spěw na smjeré towarša Rachlowca ze Zahorja z 23. febr. 1828. Potom sym spěwaj: „Sym Serbow serbske holičo“ a „Ze zady hunow w zahrodže“ na leacym łopjenje wokoło lěta 1830 čišćanym namakał. Pozdžišo je jich hišće hromadka w Jordanowej Jutničcy, Tydžěnskich Nowinach, Lužičanu a Časopisu Mačicy Serbskeje wozjewjena. — Pěsnje a basnje tuteje přěnjeje periody njejsym dale po woprijeću džělił, ale jeno po času zryadowane do dweju wotdžělow stajil, za tym hač su w nowočasných abo staročasných metrach basnjene. Wšě spěwy, při kotrychž ničo druge přispomnjene njeje, su tu přěni króć pak z Lipsčanskeje Serbskeje Nowiny, pak (a to nimale wšě z lět 1830—1842) ze zawostajených basnikowych rukopisow wočišćane. Podał sym tu wšitke tež snadniše młodostne wutwory, zo by widžec było, kak je so basniski duch našeho H. Zejlerja po času přeco bóle předobyl a wudokonjał.

Redaktor.

I.
Pěsnje w nowočasných metrach.

Serbskaj přećelej.

(W Budyšinje basnjene. Lužičan 1874, 6.)

Sedžeštaj dwaj přećelej,
Wutroba při wutrobje,
W khlódku w trawje kčějacej.
Zady njeju na štomje
Póčnje wolać smjertny ptak —
Stróženaj sej hladatej
Wobaj do wočow. „Slyš wšak!
Je to tebi? To mi njej’.
O hdy bych ja, jeno ja
Za tebj e wšak wumrjeć móhl!“
Kóždom’ kłapa wutroba,
Kóždy by tón morwy byl.
Kaž pak w połnych slowach staj,
Smjereć so k nimaj přibliža:
„Džěcatcy, što rudžitaj
Wój so? Lěpje je, zo ja
Wobej’ wjedu, hdžež měr je;
Pójtaj z teho žiwjenja!“ —

„„O kak wozbožiš ty mje,
 Smjerc!““ sej kózdy přiwoła,
 „„Luba, o wšak pohrjebaj
 Naju čěle hromadu;
 Ničo njedžěleše naj'
 Hižo we tym žiwjenju!““
 Słyšiš ty, mój přečelo,
 Próstwu mojej' wutroby?
 Twój duch z mojim duchom dže,
 Ty ta druha duša sy! (1824.)

Serbskim přečelam na puć do Lipska.

(Časopis M. S. 1874, str. 8.)

Kaž rózow kćenja polna hlowa
 So k ćoplom' slónčku wobroći,
 Hdyž wone pak so wječor skhowa,
 So zandželena pokhili:

Tak přewodźujetej tej woći
 Tu lubosć, kiž nětk wotsal dže;
 Wot slónca zakhadženja wróći
 Tón přečel so a zrudny je.

Za hory, hdžež dže slónčko k rowu
 Do mórskich žolmow purpura,
 Zo móc by přiběrało nowu,
 Kiž wodnjo plódnje wudawa,

Tam čahnu do tych lipow khlódka
Či lubi přeceljo a tu
Nas wostaja — o budź wšak krótka,
Ty štunda, hač was dosčehnu!

My Budyšin jow wobydlachmy,
Tych Serbow město znajomne;
My z lubosću so wopřijachmy,
Nětk pak wy cuzbu pytaće.

Lipsk dawa wam nětk druhe města
We nowym rjanym přecelstwi,
Tym sprócnym tam je króna wěsta,
Kiž w žiwjenju česć wobradži.

Duž čehńće Bohu poručeni
Wot nas, wy Serbow Serbjo, tam,
Z wotkal wy w Bozy wuswjećeni
Do Serbow přindžeće zas' k nam.

(10. 4. 1824.)

Skóržba.

(Po delnjoserbskej ludowej pěśničcy.)

~~Wot~~ Wot nizkich staršich rodženy
Syn khudoh' bura sym;
Ja přeco sym był wjesely,
Nětk pak tež zrudźbu wěm.
Mi njeda moja wutroba
Na žanym měsće pokoja,
Wša zawjedžena je.

To wóčko brune lubozne,
To je mje zawjedło. —
Ty rjane holčo bohate,
Ty njechaš khudeho.
A do smjerće bych twoje dla
Ja tola šoł, ty najrjeńša!
Ty pak mje „za nic“ maš. (1826.)

Janej Wićazej,
podstaršemu lužiskeho předařskeho towařstwa
w Lipsku,
při jeho woteńdženju z Lipska.

W tej' harfy klinča džensa zrudne hłosy,
Su zrudne, kaž ta wutroba,
Ze zrudnej myslu wutroba so nosy,
Džens na džělenje spomina.
Swojeho přećela přewodžec ma,
Tón jeje wjednik ju zawostaja!

Wzmi našu džaknosć, z krótkim słowom datu,
Za twoje lube přećelstwo,
Za twoju sprócnu starosć wšitkim znatu,
Naš přećelo a wjedniko!
Žohnujo wot tudy přewodźuje
Ze zrudźbu lužiske towařstwo će! (1826.)

Wěnc.*

Po kamuškach, přez koruski
W hajku šwórči wodźička.
Pasło holčo pola hajka,
Wodźički so napić šlo.

Do trawki na kromje klaka,
Hlada do dna wodźičcy,
Z bělej ručku wodu čerpa,
Ručka ji so swěćeše.

Připluwajo po přerowčku
Na wodźičcy přińdže wěnc,
Z bantom wěnc je přewjazany
Ze zelenym, ze seklu.

Žolta mjetel na nim sedži,
Holčo wěncej zahaći,
Poča mjetelčki so prašeć:
„Z wotkal dha sej wjezeš wěnc?“

„„Ducy sym wěnc nalećila,
Cydźila sym z kwětkow měd —
Wodźički so dale prašej!““
Rjekny zlečo mjetelčka.

Wodźičku so holčo praša:**
„Praj mi, čěji wěnc sej wjezeš,
Z wotkal sy jón dostala?“

* Tutón spěw ma hlós wot basnika. Hl. na kóncu tuteho zwjazka.

** Tu w originalu rjadk pobrahuje.

„„W močidlach, hdžež z hatka přińdu,
 Položi do přerowčka
 Holčo wěnc mi zahe rano —
 Boži wětřik mi jón da.

Kwětkow nětk so wjacy prašej,
 Ja mam nuzno dale hić!““
 Duž so holčo kwětkow praša:
 „Kwětki, štó was šćipaše?“

„„Syku hólcy, luku syku
 Zady hory w močidlach,
 Syno holcy rozhrabuja;
 Nas tam njejsu posykli.

Z bělej ručku holčo rano
 Nas na licy šćipaše,
 Přińdže rano, zahe rano —
 Do wěncu nas wiješe.

Njejsmy holčo dale znałe —
 Wjac' so prašej banćika!““
 Holčo k banćikej duž rjekny:
 „Banćiko, praj, čěji sy?

Čěji tón wěnc, praj mi, luby,
 Z wodźički će wucahnu —
 Wokoł' hłowčki cheu će wjazać,
 Póńdu z tobu na reje.“

„„Žurec Herta wěnc je wila
Ranko zahe na lučcy —
Lučku je wšu překhodžila
Po tej trawje, po rosy.

Spěwajo wot najlubšeho
Pisany wěnc plečeše,
Zeleny swój bant do njeho
Připlotła tym kwětkam je.““

„Komu wila wěnc je rjany
Na tej lučcy kwětkojtej?“
„„Krupic Jank tón lubowany
Ponjese wěnc domoj sej.

Ponjese, hdyž ze syćenja
Póndže z lučki kwětkojtej’,
Póndže polny zwjeselenja
Z nim na kosy na trawnej.

Wóčka pase, přewodźuje
Jankej Herta lubujo,
W wutrobje so pozraduje,
Šepce sebi pomyslo:

Wopřijeć ja, jeho lubka,
Chcu joh’ z ruku moškowej,
Wukošić jom’ moja hubka
Jeho dušu budže sej.““

Holčo w hajku duž so stróži,
Zarža w swojej wutrobje,
Třepotajo w rucy dđerži
Wěnc a rozteptać jón chce.

Duž te kwětki k holču dźachu:
„„Holčo, lube holičo,
Kajku na swěće my winu
Mamy, zo nas hubić chceš?““

„Tehodla sym rozhněwana,
Tyšena mi wutroba,
Lubeho zo njeswěrneho
Wy mi činić dyrbješće.

Zawjedne ma Herta wóčko,
Zawjedny wěnc wiła je,
Jeje wjesele mje rudži —
Lubeho mi rubić chce!“

Kwětki k holiču duž dźachu:
„„Holčo, lube holičo,
Jankej twojemu nas donjes,
Zo my njejsmy zawjedne.““

Holčo pohladny na kwětki —
Dobru radu zrozymi,
Čerwjeny swój bant tym kwětkam
Přiwjaza — wěnc wokoši.

Z lóžka stupajo kaž sorna
 Džěše z wěncem k močidlam;
 Luby sej tam kosu trěje —
 Posyčena lučka je.

Lubje pohlada na Janka,
 Z bělej ručku majka joh',
 Na kosu wěnc jemu pojsny*,
 K hajkej zaso wróci so.

Hólcy šćěkaju so z Hertu —
 Herta struchła domoj dže.
 Za Hanku Jank pohladuje,
 Poskočiwši zaspěwa:

„Póndu, póndu přenju reju
 Jutře rejwać do korěmy,
 A hdyž mje so woprašuju:
 «Z čejim holčom rejwaš ty?»

Budu prajić: Wóskec Hanka
 Moja najlubša to je,
 Rejwa, wjerći so kaž klanka,
 Zmahujo ji nózka dže.

Brune wóčko, Hanka moja,
 Pój mi připić! zawołam;
 Druzy njech so w kutach troja,
 Ja sej hercam džělać dam.

* To je: powisny.

Za blidom njech sedža hrajo
Stari, mučni, nahrabni.
Wyskać, rejwać halekajo
Młodych hólcow zwjeseli.

K rejam budža holcy witać
Hóley blizcy, dalocy,
A hdyž rano budže switać,
Z rejew hakle póndžemy.“ (1827.)

— * —

Fararjej Bróscy k jeho slubej.

(Připisk.)

Wěcaju slub njerozwjazaj so:
Khiba do kraja wěčneho
Zo wobaj přišloj njebyštaj
A tak so samaj džělilaj. (20. 1. 1827.)

— * —

Papjera.

(Připisk.)

Wěc papjerniku podarmo
Papjera je džělana,
Sama njepopiše so —
Prózdna swari pisarja! (10. 2. 1827.)

— * —

Přisaha lubosće.

Při twojich módrych wóčkow njebiesach,
Ty moja lubička,
Ja wóndano so ročach, přisahach,
Zo sy mi najlubša!

Při twojich ličkach čerwjonych, ja džach,
A rótkom košiwym,
Hdžež wčera cí so ročach, přisahach,
Zo wěčnje swěrnny sym!

Při twojim šwižnym zróscé zaročam
Ja džensa jónu so,
Zo, najrjeńša, hdyž jeno tebe mam,
Mi swět je podarmo!

Torhnje-li blědy raj mje wot zemje,
Mój duch cí přisaha:
Zo wěčna radosć duše mojeje
Ty budžeš, lubička!

(15. 6. 1827.)

Na serbsku Łužicu.*

(Jordanowa Jutrnička 1842, str. 71.)

Bjana Łužica,
Sprawna, přećelna,
Mojich serbskich wótcow kraj,
Mojich zbóžnych sonow raj,
Swjate su mi twoje hona!

Bitwu bijachu
Horcu, železnu
Něhdy serbscy wótcujo,
Wójske spěwy spěwajo. —
Štó mi poj'da** waše spěwy?

Zrudny syłobik
Ma nětk Hromadnik***,
Sowa suta z Prašicy,
Ma tam swoje škaloby. —
Wjele pomnitej wój horje!

* Tutón spěw bu najprjedy za 3 hlosy (tenoraj a basso) zestajany wot stud. theol. K. Hatasa z Luća († 1839 jako farań w Njeswaćidle) a na založeniskim swjedženju lužiskeho předařskeho towařstwa w Lipsku ze spěwomaj „Lubka lilija“ a „Wěnc“ wot serbskich sobustawow towařstwa přednošany. Pozdžišo dosta spěw wumělski hlós (hl. Fiedlerowy Towařsny Spěwnik, str. 10) wot našeho komponisty K. A. Kocora a je jako jedyn najlubowanišich serbskich wóćěnskich spěwow husto čišćany.

** To je: powjeda.

*** Hromadnik, Prašica a Čorný Bóh su lužiske hory, kiž běchu póhanskim Serbam swjate města.

Boha Čorneho
 Stare kralestwo
 Rapak nětko wobydli;
 Stary moch so zeleni
 Na skale, kiž woltař běše.

K luda nadobi
 Njejsu zhódali
 Tamni stari hódacy
 Dostatk Serbow přichodny —
 Čas nětk njeprašany wěšći.

Časo přichodny,
 Zakčěješ nam ty? —
 O zo bychu z twojeho
 Klina wušli mužojo,
 Hódni wěčnoh' wopomnika! (24. 7. 1827.)

Wjesole spěwančko.*

(Tow. Spěwnik, str. 107.)

Štóha z tych Lipsčanskich murjow won dže?
 Kak so ta črjódžička pomjenuje?
 ∴ Wjeseli Serbja su,
 Kiž z teho města du —
 Tralala lalala, Serbja to su. ∴

* Hlós k tutemu spěweji je basnik sam po znatym němskim studentskim hlósu připrawil (hl. Towaršny Spěwnik, str. 107).

Kajke to wobliča přecelniwe?
Kajka to radosć jich wobkhadźuje?
;: To je to přecelstwo,
Kiž jim je zakćělo —
Tralala lalala, zakćělo jim. ;:

Štoha ći přeceljо zastawaja?
Štoha ta črjódka sej wuradźić ma?
;: Woheń sej klepaja,
Trubki sej zažehla —
Tralala lalala, kurić so ma. ;:

Hdžeha tych spěšniwych wjedže jich puć?
Što je jich zamóhlo, z města so hnuć?
;: Po próšnym pućiku
Woni na piwo du —
Tralala lalala, na piwo du. ;:

Wjesnemu korčmarjej we pincy je
Piwo kaž winko so wukhowałe;
;: Korčmař ma swědomje,
Lubje nas witać wě —
Tralala lalala, přecelny je. ;:

Z karanow poňnych su naliwali
Škleńcy ći bratřa sej radosćiwi.
;: Přeceljо nadobni,
Pijmy sej k strowosći —
Tralala lalala, wjeselmy so! ;:

Našeho serbskeho přečelstwa slub
Khablaj so mjenje hač w wichorach dub!

∴ Našemu přečelstwej
Porjedźmy z nowa sej —
Tralala lalala, porjedźmy sej! ∴

Wšitkom', štož kóždy za najlubše ma,
Temu budź škleńca tež napjelnjena;

∴ Hlódneho, lačneho
Njejima lubosć so —
Tralala lalala, njejima so! ∴

Dajće nam wjeseli při piwje być,
Wono tež chcyło nam k dobremu tyć!

∴ Žiwjenje škropawe
Piwo nam zhladkuje —
Tralala lalala, zhladkuje nam! ∴

(3. 8. 1827.)

Horda Morawjanka.*

(Přeložk.)

šěrym poli na podoli**

Krušej steji.

Pod krušwinu kamjeń leži,

Kamjeń leži.

* Přeložk morawskeje pěsnje, kotraž ma w stwarje a słowach podobnosć ze serbskeje pěsnju: „Wšitecy panja z wójny čahnu.“

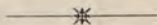
Prisp. basnika.

** Trochu přeměnił je pěseń Jordan w Jutrničcy 1842, str. 63.

Pod kamjenjom pjeršćen zloty
 Za sto zlotych.
 Přez tón pjeršćen trawa rosće,
 Zeleni so.
 Po tej trawje pawy khodža,
 Pjerka zhubja.
 Stawaj, holčo, stań na ranju,
 Stań na ranju.
 Zběraj pjerka do wěnaška,
 Do wěnaška!

„Přijěl je k nam z Rakus Němčik,
 Hordy Němčik:
 «Daj mi, holčo, daj tón wěňčik,
 Daj tón wěňčik!»
 Prjed' hač bych jón Němcam dała,
 Němcam dała,
 Radšo bych jón rozsykała,
 Rozsykała,
 Čornym konjom zežrać dała,
 Zežrać dała.“

(S. 18. 1827.)

Spěw při winje.

(Łužičan 1865, str. 2.)

Na zemi wšo je kničomne,
 Kaž kwětki wotkćěwa,
 Porědko časy wjesole
 So smjertnym přibliža;

Čas wohidny duž začěrju
Přez kićow brěčku luboznu.

Što pomha komu bohatstwo,
Hdyž duch njej' wjesely?
Duž porjedźmy sej spěwajo
Zabywši pjenjezy,
A stajmy mjezy w karanje
Wšej starosći a zrudobje!

Kaž sorna lěsy přejhrawa
A so tam wjeseli,
Tak zwjeselmy so žiwjenja
We mlódnej žiwosći.
Preč pokhmurjene woblića,
Kiž serbski narod wohidža!

Ma-li štó žanoh' přecela,
Z kotrymž so překoril,
A při winje jom' njewoda,
Je naš slub zhanibil.
Preč hněwnosć wot nas kničomna,
Tu nochcemy my zertzawca!

Je-li štó šwižne, zróstniwe
Hdže widžał holičo,
A jeho módre wóčko je
So na njoh' směwało,
Dha z nami hromadže wón pij
K jej' strowju, k jeje lubosći.

Ma-li štó što na wutrobi*
 A wurjec boji so,
 Hlaj, tu so khroblosć zyboli
 A pokrywa to dno.
 Haj, hišće wjacy namaka,
 Štóz we winje so womača!

(7. | 9. 1827.)

* We Lužičanu: Ma-li štó što we wutrobje
 A wurjec boji so,
 Hlaj, tu so khroblosć dobudže,
 Přewinyć horjo wšo.

Přeloženčko.

(Z němskeho.)

Z měrom, z měrom,
 Ropot nječińće!
 Nětk požadajmy z wutrobu
 Wšom' ludu wokol' čestnemu
 Slódku, slódku,
 Čichu dobru nóc!

Dobru nóc,
 Dobru nóc!
 Luba Hanka, Wórša — spi,
 Dobru nóc, spi derje!
 Přetož tak rjanu, kaž ty sy,
 Na zemi wjac' njenam'kamy.

(14. | 9. 1827.)

Při winje.

Khwalmy, khwalmy,
Bratřa, Bakchusa!
Bakchus nam wino naliwa,
Kiž ze wšěm horjom wujedna.
Wino, wino
Struchłosć wožiwja!

Naliwaj, naliwaj
Wino, luby Bakchuso,
Naliwaj z nowa!
Komuž so wino zyboli,
Ma přečela wjac' na zemi.
Naliwaj, naliwaj
Wino, luby Bakchuso,
Naliwaj z nowa!

(14. 9. 1827.)

Lubka lilija.*

Lubka lilija,
Rjenje zakčěta!
Holčo, brune, brune wóčko, syń so ke mni,
Radosć moja sy a duša we mni.

* Tutón po cytych Serbach derje znaty a jara husto čiščany spěw je 27. okt. 1827 w Malešecach na farje pěnjeny a počahuje so na njeboh fararja Brósku a jeho mandželsku. Tež hlós (hl. na kóncu) je wot Zejlerja wumysleny a pozdžišo wot Otta w Zhorjelcu jako quintett zestajany.

Hdyž će njewidžu,
Čerpju zrudobu.
Holčo, brune atd.

Porno jandželam
Tebje přirunam.
Holčo, brune atd.

Horjo zacpiwam,
Hdyž će wokošam.
Holčo, brune atd.

Što mi zemja chce,
Hdyž sym bjez tebjje?
Holčo, brune atd.

Bórzy wumrjeć chcyl,
Njebych tebjje měł.
Holčo, brune atd.

Nowemu towařšej K. B. Hatasej.

Při jeho přikhadže do Lipska, po Michale 1827.

Witaj, witaj, pachole!
Naša lubosć koši će;
Dolho sy ty čakany,
Duž će lubje witamy;
Nam so nihdy njezhubjuj,
Naš so wěcnje pomjenuj!

(8. | 11. 1827.)

Swjedzeński spěw.

Na 10. dzeń hodowneho měsaca 1827.

N teje módrej' twjerdzicny
So hwězdy zybola —
Přečo z wokom pasemy
Te běle jehnjatka?

Brjóžki wótcnych Łužicow,
Wšě hona, zahrodki —
Što so čišća do dušow
Džens w mócněj žiwosći?

Što na wótcny wutroba
Kraj mysli zradujo?
Bjesada što swjedzeńska
Je, bratřa, zešla so?

Twoji Serbja, Łužica,
So zeńdu wjeseli,
Swjecić zwjazki Serbowstwa
Při hwězdnym wječori.

Z winom pjelńće keluchi,
A storčmy hromadu!
W Łužicach njech zaklinči
To k zbožu serbskemu!

Serbstwo wěčnje zeleń so,
Kaž janske luki kćěj!
Naše Lipske towařstwo
So runja krasnje měj!

Holiča žadosć po lubym.*

Husto rjana Hanka hlada,
Hlada dolho lubje k wječoru;
Horca lubosć teho žada,
Kotremuž da swěrnú wutrobu.

Spěšnje ji krej w žilach hraje,
Hdyž sej spěwa wot najlubšeho;
Njeh tež zrudnu wěčnosć traje
Čas, hač lubowany bliži so.

„Zeleń so tym lubym kwětkam,
Ty mój brjóžko, hdžež joh' wopušćich
Naše duby sćinich k swědkam,
Jako swěrnosć jemu polubich.

Wěčnje budžeš ty mój luby,
Janko, njeby ty tež wrócił so;
Wumrješ pak, dha šumće duby
Smjertny kěrluš mi — přeč tehď je wšo.

* Tutón spěw ma hlós wot basnika. Hl. na kóncu.

Boloznu smjerc wójna znaje,
 Njesmili so lubyh žiwjenja;
 Ach, štož z wójnu kóstku hraje,
 Zhubi wjele — mało namaka.

Luby, ty pak wostań žiwy —
 Njech će žiwoh' jenož wohladam;
 Bóh je w bitwje dobrym mily —
 Přińdź dha skoro, zo će wokošam!

Što so komdžiš? Pój, mój luby!
 Kwětki tón brjóžk wjacu njepyša —
 Lisće zhubuju te duby,
 Hlaj! a tebe hišće njewidza!“

Tak sej rjana Hanka spěwa,
 Spěwa w džěloščach a we domi;
 Lóžcy, spěšnje ji so džěla,
 Dokelž z duše luboh' njespušći.

(22. 12. 1827.)

**Serbskim přečelam a sobubratram předařskeho
 towařstwa w Lipsku k nowemu lětej 1828.**

☉ bratřa lubi, nadobni,
 Što je, štož ducha, wutrobu
 We wjeselu a w zrudobi
 Nam wokřewi we žiwjenju?

To je tón swěrný, wutrobný
 Naš přećel, wloha žiwjenja;
 Štóz přećela sej njedoby,
 Je njewušny kaž sušica.

Hdyž štomy w haju pupkuja,
 Hdyž hałoza so woblisći —
 Dha tón, kiž nima přećela,
 Skhnje w žiwjenju a serniwi.

Skhni dha, ty khudy zertzawco,
 Na tebje rosa njećeće,
 Kiž dawa rjane přećelstwo
 A žiwjenje wšo skubłuje.

Ja přećelam pak wutrobu
 Tu moju podam do duše,
 Kaž rańše zerja rozplunu
 Do čistej' njebja módrośće.

Bych cheył.

Sedžo na Lubjencu
 Na čole Łužicow
 Na šěrym kamjenju
 Cheył hladać do dołow,
 Do serbskej' runiny,
 Do krasnej' zahrody;

Chcyl tam kralowac
Na kralestwi
We radosci
Zakonje dawajo serbskemu ludu,
Zakonik ludu a sebi
Wšeho, štož skubluje, zdebi. (23. | 1. 1828.)

Bože sadleško.

Plakalo Bože sadleško
Na Žmórcu šmrěkojty, m,
Na wjeršku hory plakalo
Při swětle měsacnym.

So prašala je šmrěcina
A buki pod horu,
Što sylzow winu porodža
Božemu sadlešku.

Su škraholcy tež slyšeli
Na halzach jehlojtych
Plač zrudny, kiž jich wubudzi
Ze spanja zasparnych.

A wotmowić to sadleško
Tam sobu slyšachu:
Sym serbske hona wobešlo,
Tak šeroke hač su.

Ze zrudnym smjertnym wobwěškom
 Wobwiwa Serbstwo so;
 Ze zwóncow zwuk „pój dom, pój dom!“
 Sym padać słyšało.

Škraholcy wótrych pazorow,
 Mi słowa nješkrěčće,
 Kiž njeńdu wam do wutrowow,
 Mje rudža žalostnje.

(23. [1. 1828.]

Zamysły k lubowanju.

(Kućankowa Jutrnička 1850, str. 86.)

 Kiwy być bjez holiča
 Njeje khwalba přistojna;
 Brunowóckate
 Holčo lubozne
 Podarmo by na swěći
 Kćěło w swojej krasności.

Zerzawiło žiwjenje
 Bórzy by bjez lubosće;
 Módrawóckate
 Holčo přećelne
 Podarmo by wutrobu
 Měło miłu, wokřewnu.

Mužstwa lubosć sapata
 Dymi so bjez holiča;

Čornowóckate
Holčo košiwe
Podarmo so w wutrobi
Zahorja po lubosći.

Lubosć dycha čłowjestwo,
Dušam z njebja přišla jo;
Holčo kćewate
Duše radosć je;
Štóz sej lubosć njepyta,
Teho zdobnje wusměja.

Lubosć źórli wutroba,
Dudlawcow so njejima;
Kel'chi mjedowe
Morwy njepjeje.
Duž, štóz lubosć njezaču,
Njeměšej so k čłowjestwu! (23. 1. 1828.)

Žalospěw.

Na smjerc sobuserba Jana Augusta Rachlowca,
kand. theol. rodź. ze Zahorja,
† 11. małego róžka 1828.

(Budissiner Nachrichten 1828, str. 70. Přir. Lužičan 1862, 45.)

Nrudobne mróčele
Sepja so bórzy
Čłowjekam na njebju,
Na čistym, jasnym.

Skublawu, wjesołu
Nadžiju přeco
Khablaju wichory
Njesmilne, řezne.

Staršeju nadźiju,
Wjesołu mysl,
Našeho přečela
Hrabnychu wotsal.

Našemu přecelej
Njebjo so začmi,
Lědma bě zmódrilo
Jemu so jasnje —
Ćělnymaj wočomaj
Ale pak jenož,
Krasniše wotewri
Jimaj so njebjo.

Zbóžny raj wěčnosće
Widźitej nětko;
Tola pak zrudobu
Mamy na zemi.

Zrudoba přečelow
To je tych zeńskich,
Wutrobu stužiła
Zrudoba naša,
Jandželow wutrobna
Njebjeska radosć;
Přišoł je k radosći
Njebjeskich syłow.

Ćišinu popjelej
Žadamy swjatu;
Zaso so wohladać
Wjeršny nam spožći!

Skhowany luby.

Přez kerķ lisčaty
Derje widžu će,
Za kerķ skhowany
Hladam na tebjje.

Ducy, lubčička,
Derje widžu će,
Ke mni zelena
Twoja šćežka dže.

Šćežki zelene
Ty sej wuzwoli,
Keřčki khłódkojte
Swědča lubosći.

Z lóžka stupajo,
Moja radosć, pój!
Luby wjeselo
Tebje čaka twój.

(23. 12. 1828.)

Lubosée žadosć.

(Tydž. Now. 1850, 251.)

Kta lubku sym hižo dawno hladal,
Mařka, brune wóčko, tebje žadał;
Hdyž će wuhladnu,
Hladam za tobu.

Hdžež ty, Mařka, džeš, za tobu khodžu,
Ze wšěch holičow će samu rodžu;
Wšón so zahorju,
Hdyž će nadeńdu.

Hdy byštej to twojej wóčcy čulej,
Wjedźalej, kak dušu stej mi zhnulej,
Powjeselilej
Luhje mje byštej.

Tři sta króc će, Mařka, w myslach košu
Kóždy dzeń, a twoje znamjo nošu
Stajnje w wutrobi,
Zrudny w radosći.

Hdy by twoju ty mi dušu dała,
Mařka, na wěčne mje lubowała —
Khroble přisaham:
Zo wšu zbóžnosć mam!

(23. | 2. 1828.)

Případne hróněko.

Pod milej ruku Boha wjeršneho
Njeh kćěje wěčnje naše přečelstwo!

(1., 3. 1828.)

Hódnoś žiwjenja.

(Tydź. Now. 1844, 111.)

Kak krasnje je na rjanej Božej zemi
A hódno na njej žiwy być!
Njeh smjertnoś ćelne mocy bědni, zlemi,
Štož duch sej doby, budže tyć;
Wjesele na zemi njezachodne
Nadžija wěčneho žiwjenja je.

Što njechali sej khwalić zeństwo naše
A wjeselić so žiwjenja?
Krwi w našich žilach běžeć bójstwo daše,
A zemja nam je stworjena;
Wjesela ze zrudźbow wukćěwaju,
Bójskeje šćedrośće swědkojo su.

Njeh žołmja k njebjesam duž naše spěwy,
So wujasnjuće woblića!
Hdyž w kěrlušach su wutroby so zhrěle,
Dha knježi mysl wjesola;
Žiwjenje wo wjele polěpša so,
Wjesoly pozběha zrudźeneho.

Štóż swoje swědomje sej čiste skhowa,
Štóż pyta bójstwo scěhować,
So žiwjenja khwal, hdyž joh' Wjeršny woła
A druhe chce jom' bydło dać;
Dobycé wyskajo wuswobodži
Duša so popjela radosćiwi.

(5./3. 1828.)

Běla hora.

(Ballada. Tydž. Now. 1842, 35.)

Był je wowčer lestraty
W kraju lužiskim,
Čěžko pak je khostany,
Zlě so poda z nim.

„Njezel — džachu —, wowčerjo,
Bóh će wopušći;
Što cí pomha zelenjo,
Z čim će polěpsi?”

Stać so móže runja cí,
Kaž so powjeda,
Zo so słowo dopjelni,
Štož štó wurěča.“

Hora je we Łužicach,
Běla rěkana,
Tam wón na tych pastwiščach
Husto přebywa.

Běše rano njedželu,
Hdyž tam paseše;
Zmróči pak so k njewjedru,
Dešćik přičeže.

Wichor z wulkim njewjedrom
Stadło nastróža,
Hromadže ze zarženjom
Wowcy zaskoča.

Wowčer wowcy, njewjedro
Pokla žadlawi —
Khostanje, o wowčerjo,
Je před durjemi!

Hnydom přińdže šumjenje,
Woheń škrjebjeta,
Błyski z čornej' mróčele
Morja wowčerja.

Psa a wowcki poklate
Mori njewjedro,
K kamjenjam je sćinjene
K běłym stadleško.

Hdžež so wowcka paseše
Běla po hori,
Tam nětk běly kamjeń je,
Wowčer mjez nimi.

Sobu wokamjeńčeny
Při nich ležeć ma;

Čakać kamjeń bělojty
Ma do sudnoh' dnja.

Wot wowčerja, wot wowcow
Lud tak powjeda;
Tak wot bělych kamjenjow
Mjeno hora ma.

(5. | 3. 1828.)

Přećiwne mocy.

~~Wot~~
Wot wot, zwjeselne
Druhe džěło je
Mi so dostało.
Ale z jěreho
Kelucha sym pił,
Sym sej wubědził
Zabyće
Prjednosće. —

Wot was derje wotsalne
Dny mi njejsu skhadźale
Ale, lubi přećeljo,
Stworić spěwy wopušćo
Zrudoby běch nabył.
Njeje pak tež swobodna
Wěsta khwila žiwjenja,
Spěwać njejsym zabył!

(12. | 3. 1828.)

Njewjesta.

(Ballada. Tydź. Now. 1843, 87.)

Jěł jězdny domoj na konju
Na swoim brunojtym,
Jěł přez holu je zelenu
Po puću jězdženym.

Trala, trala! sej spěwaše,
Kak budže lubička
Mje hladać, čakać, witać mje
A košić wjesoła!

A we tym, zo wón spěwajo
Bě mysle dobreje,
Na lubki kwas a wěr'wanjo
Sej ducy mysleše:

Hlaj, kwasni hosćo z njewjestu
Na wozach juskajo
Jom' napřećiwo ćěrjachu,
Žno jemu bliža so.

„Ah! Rjane znamjo witane,
Witajće, kwasarjo!
Wy čestni, z wotkal přińdžeće?
Čeje to holičo?“

A lědma jemu wotmołwja
Ći prjedyjězdnicy:
„„Ta njewjesta je ta a ta
Z teje a z teje wsy““ —

Tu hněw so we nim zapali:
„Ta mi je slubjena
A budže moja, pacholi,
Hač njeje wumrjeła!“

So pušći nahle k njewjesći,
Sej třělbu wuceže,
Tež tesak z nóžnjow wuholi:
„Zastańće!“ wołaše.

„Oho, ty rjana njewjesta,
Daj sebi šlahowac!
So njestróż, moja lubčička,
Tu chcemy přesydać.

Wšěch bitwa spóžerała njej',
Kaž na mni widziće,
Duž moju lubu žadam sej,
Mam prawo předniše.

Rostejeće! Čěkaj člowječe,
Ty slubałamarjo!
Za tebe moja třělba je,
Preč z tobu, hubjenstwo!

So čisí na mojoh' brunika,
Jědz na nim na wójnu,
Tam nuznišo će trjebaja,
Če hewak zatřělu!“

Duž nawoženjej drastu da
Tu swoju wojeńsku,
Tu jeho pak so zwobleka
We wokomiknjenju.

Wokoło hólcy stejachu
A wšitcy kwasarjo,
To činić jemu přidachu,
Mu běchu přećeljo.

„Juju, juju! nětk wyskajće“,
Wón džeše, „najlubši!
Po prawdze, bratřa, wšitko dže,
To wěće khroble mi.

Ja skazał za mnje wěr'wanjo
Sym hižo ducy dom,
Duž pohonjej nětk, pohončo,
So dawaj z pokojom!

Hola! so mějmy do cyrkwje
Z tej mojej lubčičku!
Džens, braška, mócne wjesele
My mamy na kwasu!“

(13. 6. 1828.)

Młodosć.

XXX
XXC naszej zahrodzi
Trěšnja kćěje,
Cyla běla,
Wša so směje
W swojej rjanosci.
Kćěwaj, kćěwaj lubozna,
Kćěwaj naša trěšeńka!

O ty radostna
Młodosć moja,
Čiła, miła
Młódnosć twoja
Dušu zwjesela.
Kćěwaj kaž ta trěšeńka,
Mojich lětow towařska!

Wšo je zachodne;
Lěta w spěchu
Kćějo, mrějo
Du a džěchu,
Lóžko skřidłane.
Zeleń, młodosć, zeleń so,
Ty maš jene nalěčo!

(13. 6. 1828.)

Kruwańska pëśnička.

(Jord. Jutrnička 1842, 67.)

So pasće, krowki, napasće
 Na trawcy zelenej;
 Za hory Bože slónčko dže
 A khwata k wječorej.

Wšak zalećile daloko
 Su třelčki kałate,
 Duž, krowki, pasće pëknje so,
 Dom skoro póndžeće.

Hdyž rosa dele padajo
 Na trawu krjepkuje,
 Za wami póndu praskajo —
 Njeh 'šće so zasmërknje.

Měj domoj moje stadło so! —
 Zwuk pada z daloka,
 Zo domoj ćerja kruwarjo
 A ducy praskaja.

Dosć syte sće džens na pastwi,
 Čas je so domoj hnać,
 Domoj-domoj-ho, kruwički,
 Chcu was tež napować!

Was w hatku we wsy napowam,
 Slóncó je horilo;
 Na brjozy stejo zapraskam:
 Domoj-ho, stadleško!

(18. 6. 1828.)

Sylobiki.

(Jord. Jutrnička 1842, 55.)

Sylobiki spēwaja,
 Sylobiki zlétuja
 Po zelenych hałozach,
 Po lisćojtych wotnožkach.

Wo čim pak to spēwaja
 Wot switanja do čmića?
 Z wotkal rjanu pėsničku
 Swoju sobu přinjesu?

Swoju lubosć spēwaju,
 Swoju radosć wurjeknu,
 Kaž so čłowjek zwjesela,
 Hdžež tež zbože namaka.

Za rjanosću nalětnej
 Z cuzby přinđu dalokej';
 Khwala poľne wjesela
 Swoje rjane bydleńčka.

Spěwajće mi pěsničku,
 Syłobiki, wjesolu;
 Njeludane wjeselo
 Z dušow dušam dawa so.

(18.|6. 1828.)

Nadžija, lubosć, wěra.

~~W~~am na dalokim jězorje,
 Na módročornej hłubinje,
 So wjeze moja nadžija,
 Je dobrym wětram podata;
 Łódź lubu derje nawodźuj,
 Mój łódźniko, a njezdrěmuj!

Při brjozy teho jězora
 Tam běle kołpy pluwaja,
 So hordža w žołmach kupajo
 A maju lube towaństwo;
 Pas, woda, kołpy swěcate,
 Mjez nimi moja lubosć je!

W tej wodže kćěje róžička
 A korjeni so do brjoha,
 So wody přez nju zliwaju,
 Hdyž wichory so pozběhnu —
 Ta mlódna kwětka w jězorje
 Je wěra w mojej wutrobje.

(18.|6. 1828.)

Kowař.

(Přeložk z ruskeho.)

Co uđže kowař z kowařnje,
 Hamory tři njese kowař:
 Skowaj wěnc mi, kowařjo,
 Skowaj wěnc mi zloty, nowy;
 Z kuskow zbytnych zloty pjeršćen,
 Z powostatka skowaj jehlu:
 W wěncu budu wěrowana,
 Z pjeršćenjom so budu slubić,
 Z jehlu rubješko sej přitknu.

(18. 6. 1828.)

Zrudne holičo.

Kojeho z Budyš'na
 Přecela holčo,
 Lubozne widžec je,
 Krasne na duši,
 Kudžerki zhladžene
 Hladcy ma plowe,

Luboznu njewinosć,
 Swěrnju ma lubosć;
 Zerničcy swěćitej
 Módrojtej jeje;
 Duša je w zerničcy,
 Wutroba w słowach.

Zrósta je šwižneho,
 Zdebiwje khodži;
 By-li ji pohladnył
 Hdy štó do duše,
 Zbóžnosće njebieskej'
 Widžal by znamjo.

Nětko pak zrudženu,
 Stuženu dušu
 Nosy, a ćerpjenje
 W wobliču knježi,
 Wo swoju nadžiju
 Splaknuje a plaka.

Z blědymaj rukomaj
 Přećela ruku
 Hrabny ze žiwjenja
 Nahrabna smjerć sej;
 Swoju tež zwólniwje
 Holčo ji skića.

Njeplakaj, holičo!
 Tudomnu smjertność
 Přečasnani k radosći
 Přichodna wěčność;
 Z rowa jón' nadźija
 Twoja ći stawa!

(21. 6. 1828.)

Koho by rada?

(Přełožk z južnoserbskeho.)

Spar mje ćěsni, spar mje krjuduje,
 Wusnyć njemóžu.

Mać sej myśli, komu chcyla mje
 Dać za mandźelsku:

„Wzmi sej, džowka, kozypastyrja,
 Derje budže za tebje.“

Nočeu, maći, kozypastyrja,
 Derje za mnje njebudže;
 Kozacy po skalach pase,
 Šiju snadź sej zwinje.

Spar mje ćěsni, spar mje krjuduje,
 Wusnyć njemóžu.

Mać sej myśli, komu chcyla mje
 Dać za mandźelsku:

„Wzmi sej, džowka, wowcypastyrja,
 Derje budže za tebje.“

Nohcu, maći, wowcypastyrja,
 Derje za mnje njebudže;
 Wowčer khodži w hustym lěsu,
 Wjelki snadž joh' zjědža.

Spar mje ćěsni, spar mje krjuduje,
 Wusnyć njemóžu.

Mać sej mysli, komu chcyła mje
 Dać za mandźelsku:

„Wzmi sej kupca, moja džowčička,
 Derje budže za tebję.“

Nohcu kupca, moja maćeřka,
 Derje za mnje njebudže;
 Po dróhach kupce w swěće khodži,
 Doma njewostanje.

Spar mje ćěsni, spar mje krjuduje,
 Wusnyć njemóžu.

Mać sej mysli, komu chcyła mje
 Dać za mandźelsku:

„Wzmi sej krawca, moja džowčička,
 Derje budže za tebję.“

Nohcu krawca, moja maćeřka,
 Derje za mnje njebudže;
 Krawcy šija ćěńku jehłu,
 Hlódne maju džěći.

Spar mje ćěsni, spar mje krjuduje,
 Wusnyć njemóžu.

Mać sej mysli, komu chcyła mje
 Dać za mandźelsku:

„Wzmi sej, dżowka moja, rólnika,
Derje budże za tebję.“

Měć chcu, maći moja, rólnika,
Wěm, zo za mnje derje je;
Rólnik drje ma čornej rucy,
Ale khléb ma běły!

(28. | 7. 1828.)

Kokula.

Kokula, kokula,
Wjele lětkow budu ja
Na swěće žiwy 'šće?
Kokula, to prašam će.

Zakukaj, zakukaj,
Kukać džens njepřestawa;
Dlějše mam žiwjenje,
Dlějše mam ja wjesele.

Kokula, wěšćerka,
Kukaj, hdy će zatřěla!
Njewěš to, njekukaj,
Zelhaŕny pysk njerozdaj!

(31. | 7. 1828.)

Měsačne hrónčka.

Njemotane štučki na měsačne mjena.

Najprjedy přińdžetaj dwaj, rady bodžetaj,
 Tón wulki wšitkim prjedy dže,
 Druhi so mały mjenuje;
 Jim třećak lěpši scěhuje
 A lód a sněhi roztać chce.
 Tón štwórty ma štwórtk zeleny,
 Je z wjedrom jara jebaty.
 We pjatym bruki pričahnu,
 Jom' pojutrowny rěkaju.
 Na šestym smahi woraja,
 Z nim mjeńše bruki přileća.
 Sedmy sej kosu klepa na syno,
 Tež wosmy, ale na žito.
 Na džewjatym přez šćernišća
 Nazymne wětry duwaja.
 Nětk na dżesatym kiće rězaja,
 Štož njezjědža, to teptaja.
 Štož wot plodow 'šće powosta,
 To ponazymni jědnaty,
 Wšo zmjeće — kuka z brodu přez wokna.
 Tón dwanaty je posledni
 A pěknym něšto wobradži.

(S. S. 1828.)

Wjesele.

Wjeselće so, hdyž so hodži,
Wjeselće so, přeceljo,
Časow kročel horjo płodži
W čornym hněwje wšelako;
Přeco w džěle zamysleny
Čolo morščiš pokhmurjeny.

Cmowy njerozom so daji
Ze žiwjenjom njeswěrnym,
Nadžiju na žołmy staji,
Pěskam khěžu nawětym (?);
Jachlo slódku wodu bije,
Slone žołmy lačny pije.

Mudri kěrluš zaspěwajmy,
Přeceljo, dóńž lěta ktu,
Wjeseli směch powitajmy,
Štó by zabył winicu?
Brěčka, kićam wužimana,
Njej' to towařska nam rjana?

Z mokrym wokom što by tyło
Skoržić: wšo je zachodne?
Štož cí k zbóžnosći je bylo,
Wopomú časy mjedowe;
Kłok pak rani zerzawjeny,
Wostaj mudry njedótknjeny.

Džens je naše! Z čolom jasnym
 Darnu džensnosť waždy sej,
 W wěncu stupa knježna krasnym
 Jónkróc jenož k wołtarjej;
 Džens rža truny zwjeselene,
 Jutře mjelča roztorhnjene.

Ćekí pak w drasće wołswjećenej,
 Njemdra džowka wjesela!
 W wjesołosci wowrótnjeny
 Njemudry so wopoja;
 Naliwajće z čolom jasnym,
 Swjećmy swjedzeń w wěncu krasnym!

(18. a 19. [8. 1828.]

Zahroda.

182

Jam w zahrodze
 Do wutroby
 Kłok přileći
 Ze zernički
 Wot holiča
 Mi nazdala.
 Što zechce to? aw, aw!
 To boli mje.

Ja přiběžo
 Z nej řečec chcu,
 Što wohladach
 Na zerničkach?

Hlej, hólčatko
 Bě třelalo;
 Nětk čekny nutř: aha!
 Ty šibako!

Ja porěčach
 Z tym holičom
 Tři słowička,
 Kaž so mi zda;
 Duž wusmja so
 To holičo.
 Ja njeńdu wjac', ach, ach!
 Po zahrodach.

(21. [8. 1828 popoldnju.)

Luby w cuzbje.

(Tydź. Now. 1850, 63.)

Źasne slónčko swěci
W zymje, w lěci,
Měsačk Boži khodzi,
Hwězdy wodzi
Po tych pućach módrojtych.

Rada wědźeć chcyla,
Hdže přebywa
Jenički mój rjany
Lubowany,
Što so w cuzbje komudži?

Bože slónčko wsudzi,*
Praj, zo rudzi
Luba so, zo hlada,
Domoj žada
Jeho, hdžež joh' wuhladaš.

Měsačko, njesprócne
Wóčko nócne,
Praj, zo njespi wboha
Jemu droha,
Hdy by jeho widzał hdže.

* W Tydź. Now.: Slónčko, kiž sy wsudže,
Praj, zo druhdže
Luba za nim hlada, atd.

Hwězdy, wy bjez spanja
 Hač do ranja,
 Prajće, zo ja plakam,
 Na njoh' čakam,
 Přiwjedźće mi jeho dom!

(29. | 8. 1828.)

Njespokojnosť ze sobu.

Pomróčene njebjesa
 Zrudžena ma wutroba,
 Moje najkrasniše dny
 Połon maju přidaty.
 Bjez přestaća honju, slědžu
 Za tym jenym a so bědžu,
 Dokonjanosć docpic' chcu.
 Pohladam pak na plody,
 Zrudny, hněwny, mjerzacy
 Widžu njedokonjanosć,
 Duž tež zřinje wjesolosć.
 Wy sće bóle zbožowni,
 Kotrymž zmylki před woči
 Waše wobeńdžene njestupja,
 Hdyž so porjedzić wjac' njedadža.
 Zbožowny pak najbóle
 Tón po mojej mysli je,
 Kiž je dokonjanosć džělu dał,
 Kajkuž swět a sam je přał.

(20. | 9. 1828.)

Sej radzić njemóžu.

(Po němskim.)

Sym swoju rjanu lubku
Tak dolho njewidzał.

Ju widžach wčera wječor
Při durjach před khěžu.

„Daj hubku mi, mój luby!“
Mi mjelčo pošepťa.

Nan pytnyl drje njej' ničo,
Mać widžala naj' je.

„Chceš, džowčička, so ženić,
So kaješ zawěsće.

Hdyž druhe mlode holcy
B'du rejwać po přazy,

Ty jako mloda žónka
Maš doma kolebać,

Maš spěwać: Aja popaja,
Spi, džěcatko, spi derje!“

„„So horecy woheń hori,
Lubosć 'šće horcyšo.

Woheń so hodźi hasnyć,
Lubosć pak njechaša.

Duž radź mi, maći, lěpše,
Sej radzić njemóžu!““

(10. | 11. 1828.)

Luby so wotsalujo.

Leńka, Leńka, wóčko blyščate,
Słowčko z tobu rěčeć chcu.
Božmje, Leńka, wóčko wjesole,
Prjedy hač do cuzby du;
Ach, mi zrudno k mysli je,
Zo přeč dyrbjju wot tebjje.

Z konikami rjehotakami
Dolho jězdzić njebudu
Ze wsy do wsy, ani na roli;
Njebudu pod torožu
Z tobu rozrěčować so,
Khodzić z tobu na piwo.

Ale, Leńka, wostań wjesoła
W twojej sprawnej wutrobi,
Njeh mje wóčka wjedu do swěta,
Wutroba je při tebi;
Hdyž zas' róže kćewaju,
Tebi jenu přinjesu!

(27. | 11. 1828.)

Jězdni na wójnu.

(Ballada.)

Jědu na horu
Jězdni k Budyš'nu,
Rukow być syła železnych.
Koniki swětle kolsy hraja,
Brónidla ščerča, blyskotaja.

Jědu na horu
Jězdni k Budyš'nu,
Rukow być syła železnych.

Ćahnu na wójnu,
Ćahnu na bitwu
Pacholjo sylni z brónjemi.
Nanojo třělbu jim skowachu,
Maćerje mječe wótre dachu.
Ćahnu na wójnu atd.

Luba njeplaka,
Zo by njetyła
Sylza jej' njepräćełewi.
Česceny pachol' njej' bjez ranow,
Hódny njej' swojich hódnych nanow.
Luba njeplaka atd.

Wšitcy pacholi
Steja při hori,
Popřeja dobre džěło sej,

Z mječemi derje wótrěny,
Z třělby morić hotowymi.
Wšitcy pacholi atd.

Ćahnu přez polo
Jězdni juskajo,
Tupić sej mječe wótrěne.
Teptane hona hrimotaju,
Khorhowje w wětre zejhravaju.
Ćahnu přez polo atd. (16. 12. 1828.)

Na rejach.

Chceš-li ju wohladać,
Chcu ći ju pokazać,
Tu moju najrjeńšu,
Tu moju lubčičku.

Tam steji nazdala
Ta jědla zróstniwa;
Klós hłowčka kćewaty
Je pšěńny zeleny.

Kolpaj staj jězorskej
Jej' wóćy nabrunej;
Lićcy dvě liliji
Na licy kćewaći.

Ói hubje raniše
 Staj zerja różowe;
 Wutrobno kćewatej
 Dwaj brjóžkaj přirěčnej.

Hlaj tam — nětk wona dze,
 Zróst jeje kraluje;
 Na reju wjeselo
 Znošuje z lóžka so.

Kaž sorna wot rěčki
 Wot wjesnej' po doli
 K towařskam napita
 So pušći wjesoła.

Tu wona we reji
 Je wětrik raniši,
 Kiž hraje w zelenych
 Tych klóskach blyščatych,

Zo syča žołmujo
 So lubje wokošo.
 Kaž slónco njebiesow
 Ta, kiž nětk hlada jow,

Ta, kiž mi pokiwny,
 Mje k sebi wuprosoy:
 To je ta najrjeńša,
 Ta moja lubčička!

(1828.)

K wjesolej bjesadže.

(Tydź. Now. 1844, 80.)

Mly w přecelnym towařtwje mamy
 Přec' wjeselow žiwjenja dosć,
 Haj, lavy tež předobywamy
 ;: A wołom so njedamy zbosć. ;:

My swěrnú tu ruku sej damy:
 Hač na wěčne lubo so měć,
 A zmjerzle so njewopuścamy,
 ;: Hdyž róže hdy nočeyle kěćć. ;:

Hlaj, kólo tych časow so wjerći,
 Duž njewěste nječakamy;
 Što khowamy nahrabnej smjerći?
 ;: Duž bjeřmy to džensa, dóńž smy! ;:

A wróća so wjesole časy,
 Kaž nadžija lubi je nam,
 Dha zeńdžemy pěknje so zasy,
 ;: Njeh budžemy tu abo tam. ;:

(1828.)

Serbska njewjesta.*

Hlós: Ha šta je holěka trawu žnjeć,

Sym Serbow serbske holičo,
 Mi Hanka rěkaja;
 A wjes'le sebi spěwajo
 Mam spēšnosť do džěla.

* Tutón spěw je pozdžišo swój hlós wot K. A. Kocora dostal
 (hl. Tow. Spěwnik, str. 83).

Hdyž škowrončk ranko zaspěwa,
 Mi spěwa k stawanju,
 A jědu-li do džećela,
 Z nim spěwam wo wjetu.

Na mjezu jězdźu zelenu,
 Serp tupy wótru sej,
 A žněju trawku rosatu
 Na mjezy kwětkatej.

A hdyž so ručka womača
 We trawcy rosatej,
 Mi pjeršćeń mój so blyskota
 Na ručcy na mokrej.

Tón pjeršćeń mam wot lubeho,
 Rjaneho pachola;
 K nam wječor, hdyž so zasměrklo,
 Mój luby přikhadža.

Sym w zymje k nowej košulcy
 A k platej napřadla;
 Plat dawno je žno natkany,
 Plat trjebam njewjesta.

Tež pjerje je wšo wudrjene
 Na dołhich wječorkach;
 Duž poslešća mam hotowe
 We swojich komorkach.

Za čerwjeny bant na hłowi
Chcu měć wěnc ručany;
Mać budže čěpcow kupić mi
Za drohe pjenjezy.

Mi družčić budža holiča,
Te wjesne towařski,
A budže kwasna hosćina
Přez tři dny zaspochi.

(1828.)

Třo jězdni a holičo.

(Po narodnym wašnjju.)

Hłós: Přijěr je z Mišna mlody pan.
abo:

Tam we tym hrodže Draždžanskim.

Ctezady hunow w zahrodzi
So čista woda puzoli;

Do kótlika so wuliwa,
K tom' kótlিকেj dže šćežčička

Po šćežcy khodži holičo
Tu čistu wodu čerajo.

Třo jězdni nimo po drózy
Su přijěli do zahrody,

Tym swojim konjom wowsa dać
A z čistej wodu napować.

„Bóh postrow — dzachu —, holčo cé!
Chceš wody dać nam khlódneje?“

„„Chcu wody našeje wam dać
A waše konje napować.““

Duž rjekny jězdny k holiču,
Kiž sedžeše na bruniku:

„Tych złotych tři sta dyrbiš měć,
Chceš holičo -li moja być.“

„„Za zloto““, holčo wotmołwi,
„„So moja lubosć njekupi.““

Duž džeše jězdny, na běłym
Kiž sedžeše na krošatym:

„Ói rječaz dam wot złoteho,
Chceš-li być moja, holičo!“

„„Tež do złoteho rječaza
So moja lubosć njezamka.““

Na čornym jězdny plesaku
Duž třeći džeše k holiču:

„Ói pjeršceń dam wot złoteho,
Chceš-li być moja, holičo!“

Na běly porsčík natykny
Sej holčo pjeršceń blyščaty.

„„Chcu twoja być, mój najlubši,
Twój pjeršceń swědceń lubosc mi.

K nam ducy wróco přikhadźej,
Zo staršej tež će znajetej.““

(1828.)

Žorty.*

(Po narodn. wašnjju. Smoleń, Pěśnički I, 96.)

Zady našej' pjecy kuntworki hraja,
Kuntworki hraja,
Čerwjene, zelene suknički maja.

We tej našej luži žaby rjechtaja,
Žaby rjechtaja,
Šěre a zelene kabaty maja.

Zady našej' kólnje wrobliki twarja,
Wrobliki twarja,
Na słabe žito a na burow swarja.

We tej našej bróžni šěre myše pišća,
Šěre myše pišća,
K nalěcu žito na drohotu cíšća.

We tej našej pšeńcy pocpula so khowa,
Pocpula so khowa,
Kup mi lik, kup mi lik, Juračko! woła.

* Tutón spěw je w ludu powšitkownje znaty.

Na ponošku našim sedža štyri kóčki,
Sedža štyri kóčki,
Łuśca tej myšinje slowkowe póčki.

W kukawach tych našich škórcy hwizdaja,
Škórcy hwizdaja,
Kolbasu zo wulku za jutřišim změja.

Přez tu našu mjezu Wochoženjo ćahnu,
Wochoženjo ćahnu,
Wjezu na kermušu kolmazu rjanu.

(1828.)

Hanuška.

Po podobnosći narodneje pěsnje:

Lupičenjo z wójny dom ćehnjechu (Smol. Pěsn. I, 146).

Łupičenjo z kerkow dom ćehnjechu,
Ha kózła lodateho wjedzechu,
Ha napřećiwo běžeše Hanuška:
„Ha hdže je moja džělba mandželska?
Ha hdže maće wy mojeho Pětrka,
Ha zo maće wy jeho konika?“
„,,Tvojemu so Pětrkej derje dže,
Ha po wšěm swěće wón tam widzeć je,
Po wšěm swěće wón tam widzeć je,
Ha na brězowej halozy wón zejhravje.““
Hanuška ta dobra być njemóhła,
Ha přec' je do kerkow tam běžala;

Přišla kusk je wyše Łupowca,
 Ha wuhlada na brězy Pětrka:
 „Ha što dha sy, Pětrko, zamyslił,
 Ha zo sy mje a wšón swět wopuščil?“
 „„Pod brězu sym w skoku tu rajtował,
 Ha z włosami sym wisajo zawostał;
 Ha doma w pincy staj dwaj pjenježkaj,
 Za tej mje žaruj lětey dvě a džeńkaj dwaj.““
 „Tej nowaj pjenježkaj ja njewozmu,
 Ha žarować tež tebj e njebudu,
 Ha što dha ludžo prajili njebychu,
 Ha zo ja njehrjebanoh' žaruju?
 Woni bychu wěsće wołali:
 O škoda wo te rjane pjenježki!
 Ha wjele dha sy lohći wysoko,
 Ha zo so rěbl wudžěła na to?“
 „„Ha tři sta lohći drje jich wjele njej',
 Z tak dolhim rěblom wzmi mje dele sej.““
 Ha Hanuška nóż wuceže ze zaka,
 Ha zarězkow do brězycy narěza,
 „Ha wočakí — džeše — dwoju jow njedzelu,
 Dha přińdu a tu brězu njezmylu!“

(1828.)

✱

Studentski swjedźeński spěw.

(Swobodny přeložk. Tydź. Now. 1850, 258.)

Bratřa, slyšće,
 Zo wy byšće
 Sčěhowali kěrluš mój.

Spěwajo so pozradujmy,
 Prostu wšědnosć zwotložujmy,
 Wšak čas kóždy wěc ma swój!

Škleńcu wzmiće,
 Wino lijće
 Paćeřkate do njeje!
 Slynosć, radosć wino dawa,
 Woswobodźi ze wšoh' spřaha*,
 Nima słowa ludace.

Zdobnu měru
 Pijmy swěru,
 Zo móc wina pytnjemy.
 Dobře mysle wino zbudźi,
 Při nim rozymnišo sudźi
 Kóždy, hdyž što na wazy.

Naliwajmy,
 Zawyskajmy:
 Přecelstwo nam zeleń so!
 Wutroby hdyž wino zhrěje,
 Přecelne so woko směje,
 Wino skrući přecelstwo.

Serbski krajo!
 Wobkěwajo
 Módre njejbo pyši će:

* Lud wurjekuje z džela: spřaw, spřawa.

Mězniki cí postajene
Wostanu njech nješkřiwđzene,
W zbožu njech sy na wěčne.

Wótče krajny,
Wobškit stajny
Kiž tež našoh' Serbstwa sy,
Tebi služic brónje mamy,
Kubło, žiwjenje cí damy,
Serbscy Łužičenjo smy.

Wšo, štož debi,
Dobyc sebi
Kóždy nětko přisahaj!
Popjel wótcow česćic chcemy,
Česćeni zo wostanjemy,
Čestny wěnc pyš serbski kraj!

Štóž njehlada
A nježada,
Zo by duch był słowjanski,
Njesmě tu naš zwjazk nam zranić,
Ze přisahu mječik hanić,
Nam njech blisko njestupi.

Kóždy spěwaj,
Na to džělaj:
Mějmy serbske wutroby,
Poswjećeny mječik, hlajće!
Pachołam nam serbskim dajće,
Překłóć klobuk swobodny.

Blyskotaty
 Mječik swjaty
 Hlajće! dđeržu w lěwicy.
 Kłobuk ročo so překłóju,
 Přec' chcu dđeržeć na česć swoju,
 Serbski Słowjan nadobny.

Škleńčku přimaj
 A naliwaj
 Wótcowskeho napoja!
 Mječik do lěwicy wzawši
 A swój kłobuk překalawši
 Pij na zbože Serbowstwa.

* * *

Mječiko pój blyskotaty,
 Swobodnych swobodna brón!
 Budź mi swjeće přepodaty
 Z kłobukami poľny wšón!
 Dajće nam jón zwotbrěmjować,
 Kóždu hłowu přikryći
 A jón potom w čistosći
 K swjedźenjeju zas' wotpočować.

* *

Tak wzmi sej jón,
 Či hłowu chcu nětk wodzić
 A na nju mječik złožiť,
 Či slawa! duša serbowska,
 Njekhmanik, štož čí wudmo da.

Kaž dolho će znajemy,
Će bratra rěkać chcemy:
Ći slawa! duša serbowska.

*

Wotpočni nětk wot swjedženja,
Mječiko naš blyščacy!
Njeh na Serbstwo pomyslenja
Kóždy nětko zložil by!
Derje temu, kotryž hlada
Swojich wótcow hódny być,
Mječika so podótknyć
Njesmě, kiž njej' Słowjan z rada.

(1828.)

— * —

Dowěrjenje k Bohu.

(Nabožny spěw.)

Kaćmiwa-li hdy zrudźba jasne
Ći twoje njebjo w žiwjenju,
Dha njezbudź ducha wo to časne
A njelamaj sej wutrobu;
Što pomha, hdyž će do časa
Do rowa sylzy položa?

Njeleć za blyskom zachodneho;
Wšo jene je, hdyž w rowje sy,
Hać khudoh' abo bohateho
Proch tepta narod přichodny;

Preč tyšnosć, hdyž wšak móže dać
Mi zbože wšo a ničo wzac!

Tež přepomní stróžby, domysleny,
Hač wšitko ze wšěm zhubił sy —
O žalosć, štóž by wuholeny
Z tym zeńskim był wšej' zepjery;
Wukní kubła mudrje wažić sej
A Boha z nimi njezhubjej!

A praj wšak, — — — — —
Hač pře wšo ze wšěm žaruješ?
Česć, přeceljo, Bóh njezhněwany
Je dosć, zo lica njemačeš;
Štóž nad zlotom škit Boha ma,
Je hódny, zo jo rozžhubja.

Džerž wěru, zo Bóh widži, słyši
A pomha, hdyž tež pozrani,
Bjez dowěrjenja k Bohu tyši
Če hórša žalosć njesmiluje;
Bjez wěry a bjez nadžije
Če morja krjudy žalostne.

Puč, kiž nas wšěhomudrosć wodži,
Štó zamože jón wuslědžić,
A što nam k nadobje so hodži,
Što njezbože je, postajić?
Duž dočakliwy, sčerpliwy
So poruč Božej pomocy.

Njeh nuza ěi a starosć hrozy,*
Štó prawować by z bójstwom chcyl?
A štoha ma tón, kiž na Bozy
So khabla, što je wudobyl?
 Bóh spožčil bě ěi dobre dny,
 Wzmi tež te ěezke džakniwy!

Preč tyšnosć! Zbože wšelko hraje;
Wě štó, hdže jeho podeńdže?

— — — — —

Dać dyrbi, hdyž wzać njemóže.
 Ty njejsy swĕtam jich khód dał,
 By lĕpje ty swĕt wukublał?

(1828.)

* Variant: Njeh ěmowa mróćel z hnĕwom hrozy.

Hańžka Šunowska.

(Ballada.)

*N*a sedmimi ryhelami
Rjane holčo plakaše,
Rubil běše z jĕzdnikami,
Rubil je pan na pole.

Přińdže woblečeny žona
Přez krjo pućik pytajcy,
Tak ju zwjedže z blizkoh' hona,
W lĕsu ju preč wuprosy.

Nichtó njewě, hdže by byla,
To a tamne hódaja,
Mać je wuplakana cyła,
Wšo je starosć, zrudoba.

Kóžde woko slědzi wsudzi,
Z dala, z blizka pytaja,
Luby po wšěch honach bludzi
Wot swětła hač do swětła.

Pyta, praša so a woła:
„Hdže sy, Hańžka Šunowska?“
Woła, pyta zaso z nowa,
Potom styskno poslucha.

Tak so Wojerecam zblizi,
Mysl bě jemu, k městu hić,
Hdžež so tam na město niži,
Dže wón z boka k žórlu pić.

Pře lačnosć jom' woda služi,
Woda khlódna žórlaca,
Što pak płomjenitu stuži
Žadosć, hdže je woda ta?

Z prostym wokom před so hlada,
Mysle nima, plakał by,
Bjez Hańžki sej smjerće žada,
Po khwili dže z drjewiny.

Hlaj, duž pisani na mochu
Něšto jeho wočam so,
Wón jo zběhnje, hlada trochu,
Widži, hlada, prosí so.

Róžk bě zdrjeny wot rubješka,
Hancyneho rubješka —
„Přisambohu! to je šćežka“,
Wrjesny wón, „nic do města?!“

Abo je snadź zwěrjo w wini
Dziwje w holach torhate?
Čłojk* sej dobre mysle čini,
K zbožu wšo sej popřeje.

Mjez tym džeše wón k połnocy,
Druhi kusk tam nadeńdze! —
Nadžija da nowe mocy,
Wjesele z nim motaše.

K městu, k hrodu slědy trachu,
„Tam je wona!“ džeše wón;
Hród pak murje wobdawachu
A bě zezamkany wšón.

We přerowje wokoł' hroda,
Wokoł' murjow čehnješe
Hluboka a čorna woda —
Kak přińć do hrodu so chce?

* Vulgarnje za: čłowjek.

Wón so wróci w spěchu, z wětrom
 Přińdže domoj, wyskaše,
 Z mlódsim bratrom řeči Pětrom,
 Žónsku jeho wobleče.

Jablukow tych zezrawjenych
 Da jom' kobjel do ruki,
 Tež tych lapkow wotodrjenych
 Do zaka, zo njezhubi.

Dolhich, dolhich bě sej nawil
 Postronkow sam pod drastu,
 Kuši mječik sobu zawil,
 Šloj staj k městu po puću.

Pětr, holčo zhotowany,
 W čornej drascě, w splećenych
 A připjatych włosach rjany
 Dže do wrotow zamknjenych.

Kłapa z kłapawu a praji:
 „Předala bych jablučka!“
 Wrótnik wotamknje a daji
 Z jablukom so — budž to mzda!

Składnje do dwora nutř džěše,
 Wšitke wokna paseše,
 Wuhlada, hdže Hańžka běše,
 Ji te lapki pokaže.

Hdyž ji derje skiwal běše,
Dwanáce tych jablukow
Přez murju tam čisnýc džěše
A dže zaso do wrotow.

Widžala a zrozymila
Běše Haňžka wšitko to,
Torhala je plachty, wila
Twjerdy štryk na čėkanjo.

„Pluwaj, pluwaj z khwatom, luby,
Čisń přez murju postronki!“
Polnóc duja nócne truby,
Luba čaka při muri.

Přiwjazala přėcisnjeny
Postronk k wulkom' kamjenju,
To bě rěbl wobtwjerdženy
Horje dele k lubemu.

Čicho, čicho přepluwaloj
Staj po štryku hlubinu,
Čėkajo so wokošaloj
Lečo přeč na brunačku.

Za Budyš'nom we wsy swita,
Wrota wuj tam wotewri,
Čėkaceju k sebi wita,
Tam staj byľoj w mandželstwi.

(W juniju 1829.)

Rowne napismo.

(Čas. M. S. 1873, 104.)

Hdyž maluški běch, plakach,
Do zah'wkwow powity;
Hdyž wjetši běch, ja skakach
Po brjóžkach wjesoly;
Hdyž dorostl běch, ja lakach,
So skublać česceny;
Hdyž šedziwc běch, ja čakach,
Spać w tutej komorcy.

(1829.)

Hołbik cheył być.

Soł hólčik ranko po hori
A přez lěs měł je šćežčičku,
W tym lěsu kurčo hołbiki
Tam wyše njeho lětachu.

„Hdy bych wšak tola hołbik byl!“
Duž sebi ducy mysleše,
„Puć daloki bych njepytnyl,
Cheył dypać wokno lubcyne.

Ji na woknješko sydajo
Kóždzički dzeń bych přikhadzał,
Nutř přez woknješko lětajo
Tu lubčičku bych wopytał.

A při woknješku při swětlym
By wona mje tam hladala,
A hdyž na nócnych pučach sym,
So njeby pře mnje bojala.

Bych cícho wječor přikhadzał
Do lubcyneje komorki,
A hdyž bych z nej so rozřečal,
Bych lečal dom ze zerjami!“

(1829.)

Moje wjesele.

Što wjeselu do šerokeje
Wuńć stwórby rjanej' Božeje,
Tak derje duši nihdže njeje,
Tam puta spadnu nošene.

Što teptam kamjeń na kamjenju,
Što hluche murje lubuju,
Što lud mi dawa k zwjeselenju,
Kiž prošny pótnu łoji mzdu?

Što nabudu, hdyž popancanu
Sym widzał kožu w wobličach?
A žónsku k hrěchej překazanu
W njeskónčnej pyše popasach?

Što wjesela mje wupyšene
Tych hrěchow blěde znamjenja,

A kiž wot hrěchow připalene
Ma znamjo hańby do rowa?

Što hubjenstwo, kiž wočam kćěje,
A hordy rubjenc za směch ma,
Što duša, kiž so zrudzi, směje
A z ludanjem je plěsniwa?

Preč z tym! Ja Božej' stwórby skutki,
Wšu krasnosć dowohladać du,
Tam njejsym wjesoly samlutki,
Tam spěwam, hdžež mi spěwaju.

Tež rěčnicy mje přewodžuja
Ói wulcy słowa złoteho,
Jich duch a hłosy zwjeseluja
Mje, kiž jich česću lubuju!

(1829.)

Wječor.*

(Tydź. Now. 1848, 251.)

Šmėrkow rój na hona pada,
Mróčele so čerwjenja,
Rosu plodži trawička,
Boži měsačk z ranja hlada,
Wón, kiž w nocy njedrěma.

* Tutón spěw, wot K. A. Kocora w l. 1849 jako trio za sopran, tenor a basso skomponowany a wot Pjekarja do němskeho přeloženy, je na spěwanskimaj swjědženjomaj 1849 a 1880 w Budyšinje spěwany.

Na piščeli wowčer piska
Cuniši hlós, wobroća
Do wsy sprawně skoćatka,
Zwony z daloka a z blizka
Z honow sprócných wołaja.

Pěśničku sej holčo spěwa
Ducy z myslu wjesolej,
Džělo, pót stej zabytej,
Z wóckom přecelnym so směwa:
Tak je duši zbožownej.

Lóžki wětřik z lisćom rěči
Nawječorny, koleba
Młode hałžki do spanja,
W haće rohodžina syći,
Sotra sotře towařska.

W émowym hajku źórli hłosy
Syłobik na haložcy,
Spěwa hrónčka horliwy,
Wo towařsku lubje prosy,
Slódcy prosyc stworjeny.

Šwjerčik cyrěi na hruzliku
Tu a tam šće w směrkanju;
Ptački, wački k měrej du,
Sprócna mrowja po pućiku
Wuzkim khwata k mrowišću.

Khlódna nóc so khila k zemi,
Wiwka suta přiwjesna,
Pólna žiwosć zemrěwa;
Šwjerčik mjelči, z kěrlušemi
Haje wjacy njeklinča.

Ćišina přez zemju knježi,
Slódki spar ju wokoša,
Ředki šćowk 'nož wocuća, —
Čorny sčěń na dołach leži,
Runiny so slěbornja.

(1829.)

Nalěće.

(Časopis M. S. 1873, 103.)

Łóžše mi křidla pozběhuj duša,
Z radosću přeúdzena zaspěwaj!
Dobyća krónu powitać słuša,
Dobyćeŕ wyska a nowy raj —
Hlajće tu krónu a raj:
Blyšćaty, zeleny kraj.

Rězata zyma, morjate dychi
Šwikaju škruty nam daloke.
Witane njewuprajneje pychi
Nalěće widžimy rodžene.

Slěborna žolma brjóžk ma
Zeleny wumóžena.

Wožiwjej truny, dobyće krasne,
Nazymja rosa je polodža;
Zeleń so, hono! Njebjo je jasne:
Pastwišćo kwětkuj! Bóh wokřewja,
Kćěj luka, wupyšej so,
Kudžerki dobywa krjo!

Z wjesołymi nětk trunami wuńdu
Zbóžny přez hory a dolý; tam
Wusnjene wucho wubudzić póndu
Lěsneho zwuka, što mjelči sam?
W wjeselach wokošejo
Koleba žiwjenje so.

Ćečata rosa wěškuj* na trawach,
Hrajće přez kwětki, wy wětriki!
Po wšěch so přelij wjesele stawach,
Pisańće wěncy so na harfje;
Spěwarjow kěrlušę rža,
Zemi Bóh njebjesa da!

(1829.)

* Wěškuj = wěškaj so, wěšej so!

Khwalba kurjenja

abo:

Što jeni wo kurjenju spěwaju.

(Tydź. Now. 1844, 95.)

Kurić trubku tobaka,*
To je krasna dobrota;
Kurić wulcy strowe je,
To je wšitkim wědome.

Jěsć a pić drje nuzne je,
Kurjenje pak porno dže;
Sam džěd, kiž poł w zemi je,
Trubku hišće lubuje.

Wulcy ludžo kurjachu
Wšitcy swoju trubčičku;
Trubka mužam přisteji
A jich zdebi wosebi.

Dušne holčo njerodži
Wo muža, kiž njekuri;
Žehli pak so trubčička,
Posměwa so lubčička.

Hdže je rjeńše towařstwo
Hač při trubcy žoltego?
Štóz sej ze mnu zažehli,
Je mój přećel na měsći.

* Hlós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

K džělu trubka kłmana je,
 Lóšt a mocy pozběhnje,
 A njech wjedro hrozne je,
 Pacham jeno, dha wšo dže.

Hdyž sej trubku zapalu,
 Wostudu z njej zakurju,
 A tež hlódnym kuntworam
 Puće z kurom pokazam.

Hlód a lačnosť njejima
 Hnydom prawoh' kurjerja;
 Drěmanje tež začěriš,
 Hdyž sej jenu zasmališ.

Sy-li w mysli hlubokej,
 Zažehl jeno trubku sej;
 Hdyž sej jenu zaklepaš,
 Pripad lěpši dostawaš.

Šalka słodzi najlěpje,
 Hdyž tam trubka pódla je;
 K piweju jenu wužehlic,
 To sej njedaj nimo hić.

Wječor džělo hotowe
 Měrna trubka krónuje;
 Štóz ju prawje lubo ma,
 Wozmje sej ju do łoža!

(1830.)

Njehwalba kurjenja

abo:

Što druzy wo kurjenju spěwaju.

(Tydź. Now. 1844, 96.)

Kuric trubku tobaka,
To je hluposć čłowjeka,
Kurjenje je njestrowe,
Kaž je mudrym wědome.

Hlaj, hdyž młodźenc započnje
Tuto wašnje žadlawe,
Runa wón so skoćeću,
Ležo w swoim bluwanju.

Jěsć a pić jom' njesłodzi,
Khodži jako w khorosći;
Blědy wokol' šmata so,
Njestara so wo džělo.

Dušne holčo njerodzi
Wo muža, kiž pacholi;
Hdyž mu trubka w hubje je,
Na njeho so njesměje.

Njeda jemu hubčičku,
Hdyž ma luby trubčičku;
Wón je polny smjerdženja
Jako hnězdo hupaka.

Hubjeňše njej' towařstwo,
Hač při trubcy žolteho,
Kur nam woči wušćipa,
Zo smy jako khodojta.

W žanym khlěwje swinjacym
Wjetši njerjad njenaúdzem,
Hač hdžež sedžo pachaja
Při lužach, kiž napluja.

Čisća potom trubku sej,
Při nich wutrac dlěje njej',
Hórje jako z wutoka
Smjerdži jucha tobaka.

K džělu trubka škódna je,
Wjele časa zezerje,
Zo měł něšto k zamyslej,
Hasnje husto prózdnikej.

Naši stari prjedawši
Zdzeržachu sej krošiki,
Njeběchu kaž nowy swět,
Kiž ma wšudžom dolhi něť.

Tehodla, mój přečelo,
Zdzerž so wašnjaja hrozneho,
Njekuř wjacaj tobaka,
Čisn' tu trubku do blóta!

(1830.)

Mjertynowy kožuch-lac.

(Po narodnym wašnju.)

X Korčmarjo, porjedź nam toh' brunoh' piwa,
Porjedź nam tež slódkeho toh' wina!

Mjertynowy kožuch chcemy přepić,
To bě wěsće něhdy šwarny kožuch.

W tricećilětnej wójnje bě wón nowy,
Do zemje bě dolhi, běły, nowy.

Sydomlětnu je wójnu derje wutral
Bruny ze štyrceći zaplatami.

Pola Jeny, hdyž bě ta wulka bitwa,
Mynychu so jeho dolhe porčma.

Tydzeń do tej' bitwy pola Lipska
Hnoještaj taj rukawaj dvě brózdze.

Najebać stare rukawy a porčma,
Kožuch pak je hišće lac mi dušny.

To je lac 'šće pjenjez hódny, dobry,
Winojty je tunu piwa, wina.

Džesać lět je 'šće Mjertyn we nim khodžil
Do drjewa a so wšitkim černjam wobról.

Tón lac wěsće je 'šće hódno přepić,
Loňše lěto pak je předki zhubil.

W hajku na šepjerjowych halzach, ćernjach
Hodža pak so wšitke kruchi nam'kać.

Mjertyna bila wčera jeho žona,
Džeržala joh' za kornař teho laca.

Kornař so z dohom njemdrej žonje poda,*
To bě wěsće zwólny, mudry kornař.

Tajkoh' kornarja njeje runja w swěće,
Hdy by z khribjetom so hišće džeržal.

Wot toh' laca je khribjet hišće wyše,
Wzał je tón na so Mjertynowe puki.

Hdže dha je wšak tón wbohi Mjertyn čeknyl?
Do myšacej' džěrki je wón zalézł.

Što dha tam nětko ta zła žona čini?
Khodojt z wuhnjom won je wujěl z njeju.

Što dha b'dže nětko Mjertyn z lacom činić;
Njemóže k hańbje we nim wjacy khodźić?*

Wjesoly džens jón přepić budže z nami,
Zastajić jón na piwo, na wino.

Korčmarjo, porjedź nam toh' piwa, wina!
Tón lac wěsće je něšto radne hódny.

Brał je wón na so Mjertynowe puki,
Čežke puki wot žoninej' ruki.

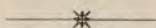
* Var.: Njetrjeba wokoło žony we nim khodźić.

Njezměješ jón dolho darmo w křini,
Mjertynam požčować jón bitym budžeš.

Tolerjow wjele za njón budža nosyć
A će jara lubje wo njón prosyć.*

(Wokoło 1830.)

* Var.: K płatanju chcemy 'šće či jedyn přidać!

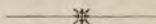

Pomyslenki.

(Připisk.)

Sym či dobry, hdyž će widžu,
Jara dobry, holčo, či;
Wšitku njeswěrnosć ja hidžu,
Dónž sym, holčo, při tebi!

(Wok. 1830.)

Mój ludo!

(Sonett.)

Ja twoje skrónje wěcnje ze zelenym
Chcył wěncem, ludo mój, či wobkhlódkować
A tebje, wótčna serbska zemja, khować
Pod zboža křidlom wěcnje rozšěrjenym.

Mje twojej' ruki lubosć kolebaše;
O złote hona, ja was wokošowach;
Duž swjatu přislušnosć sej w duši khowach,
Zo sto króc plaću, štož mi lubosć daše.

Štó dżakowny syn staršich domy rubi,
 Štó wótcow bělu hłowu směšić dawa,
 Štó prózdny do žni swojich honow hlada?

Njeh lubosći móc k bédženju so zhubi,
 Puć zdobny, čestny je sej khodzić brala,
 Hač hwězdow raj kónc slódkej' prócy žada!

(Wok. 1830.)

Lubuj ty mje!

(Po narodnym wašnju.)

Hlós: Na wotawku z rjanej Hanku.

„Hola, holčo, ty rjane džěčo, ,:
 Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Ty sy wšak mi tajki wšelki, ,:
 Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Wjes'le sym pacholo wšudžom znaty, ,:
 Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Lohke pjerko sy, lohki ptačik, ,:
 Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Pacholo sym ja sprawne přeco, ,:
 Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Haj wšědny holčkar mi, šwarny pacholk, ,:
 Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Džesać lět sym kralam služił, ;:
Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Što mi dyrbi kołč bjez pčolkow ; ;
Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Moje pčolki měd 'šće noša, ;:
Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Twoje pčolki su stare čmjely, ;:
Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Lubosća młode slódsze su mjedu, ;:
Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„K lubosćam wšak sym hišće młoda, ;:
Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Džesać lět sym worał, jězdził, ;:
Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

„„Škoda je hišće mi so wudać, ;:
Dži přeco dži; što dyrbiš mi?““

„Rad ja sam ponjesu tu škodu, ;:
Lubuj ty mje, wzmi sej ty mje!“

(Wok. 1830.)

Spěw k narodnemu dnju.

XXX
Měčnik różowy,
Bančik židžany
Ja ći džensa lubje poskiću.
Parle wosebne,
Drasty purpurske
Khudy tebi podać njemóžu.

Swěrna wutroba
Twoja lubozna
Wzmi tón dar pak z myslu přecelnej.
Lubosć pytaj tu
W kóždym lopjenku,
Kiž so směje z kwětki kčewatej'.

Twój dzeń žiwjenja
Podobnosć njech ma
Stajnje z najrjeńšim dnjom w nalěcu;
Rěki wjesela
Njech će napoja —
Starosć, nuza wostań na boku!

Z čistym swědomjom,
Z wjes'lym wobličom
Kóžde ranje zlóštnje powituj!
Z džělom hotowym,
Z měrom znutřkownym
Sprócnj dzeń ty stajnje wobzamkuj.

Zwjazko přečeluy,
 Čestnje zwjazany,
 Wobnoŭ z nowa mjez namaj so ty;
 A štož lubo ma
 Swěrne přečelstwa,
 Spěwaj sobu kěrluš wjesoly! (Wok. 1830.)

Slubotowařšny spěw.

(Přeložk.)

Hród stwarjeny mamy,
 Wón blyščaty je,
 So Bohu dowěrjamy,
 Hdyž skórzbow črjóda dže.

Smy wutroba jena
 A swobodni smy:
 Złym su to hrózbne mjena,
 Ta sprawnosć bjez měry.

Za přerady winu
 A jebanstwa lžu
 So na nas lakać zminu;
 Syw mlody njeskolu.

Štož do nas Bóh splodži,
 Ma čłowjestwu tyć;
 Njeh wutrobnosć nas wodži,
 Wšěm hódna znamjo być.

A hdyž nas štó swari,
Zwjazk roztorhnyć chce:
Do kura bludny twari,
Ta lubosć njezańdže.

Štóž za zlóscu slědził,
Twar rozlamał by,
Za dymom, kadom bědził
So by muž blaznjeny.

Nam blyščate krasne
Te njebjesa ktu,
Jich barba njewuhasnje,
Bóh wobškituje ju.

Wšě twarjene twary
Njeh rozmjelu so,
Njeh traša hrózbow hary:
Bóh nam je hrodžišćo!

(Wok. 1830.)

— * —

Wótčenaš.*

(Přeložk.)

Štyskność, starosć, zrudoba
Hdyž ěi wutrobu tu lama;
Wopušćena bjez trošta
Na to spomni, štož ju tama,

* Tutón spěw je z němskeho přeloženy wot stud. theol. J. Lahody
a wot Zejlerja wjele porjedženy.

Tehdy khwataj k modlitwi
K bójskej majestetosci.

Njemodli so póhanscy;
Što chce črjóda słowow sama?
Bóh je mjehkej' wutroby —
Zdychnjenje ju hižo lama;
Próstwu, kiž da Jezus či,
Tu Bóh wěsće wuslyši.

Wótče naš! so modlimy,
Kiž sy we njebjeskim raju!
Swojim wěčnje plačiš ty,
Hdyž so swěrní pokazaju;
Twojoh' mjena krasnosć wša
Kóždy čas budź swjećena.

O přińdź, knježe, k nam twój raj!
Kaž we njebju, tak na swěci
Twoju wolu chcemy, hlaj,
Dopjelnić my, twoje džěci;
Daj nam tež hač do smjerće
Wšědny naš khlěb z lubosće.

Ach! po twojej hnadže nam,
Miły wótče, hrěchi wodaj,
A dla našich winow tam,
Knježe, wodaće nam podaj,
A tak, kaž my wodamy,
Spušć nam naše winy ty.

Nochcyl spytowanja slać,
 Njedaj, zo so posunjemy —
 Spożč nam móc, zo pojimać
 Hrěšnu žadosć zamóžemy,
 Pomhaj mócnje kózdy čas,
 A wot zleho wumóz nas.

Štóz te z wěstej nadźiju
 Pokornje we Jezu mjenje
 Prosy sydom próstwy tu,
 Móže „hamjeń!“ prajić rjenje;
 Hamjeń, haj, to b'dže so stać,
 Prošmy tak, Bóh budže dać!

(Wok. 1830.)

Spokojny lubc.

(Po narodnym wašnju.)

Hlós: Do Jeńkec na piwo njepóndžemy.

Kadyž mje njecha žana mloda holca, :;
 Budu sebi braći staru babu. :;

Njeb'du trjebać hercam sej dać piskać, :;
 Wona b'dže mi domach rejku bórčec. :;

Njeb'du trjebać za njej jara skakać, :;
 Za khachlemi na mnje budže čakać. :;

Piwa njebudu ji trjebać kupić, :;
 Leńčk a babydušku b'dže sej warić. :;

Druzy njebudža mi za njej hladać, ::
 Zo so helsecy bojeć, mjerzać dyrbjal. ::

Tujawku njetřa* namaj tyšeř dželać, ::
 Pěstować njetřam* a puji, puje spěwać. ::

Štož džě mi tajka žeńtwa zalutuje, ::
 Móžu žno džensa přerejwać a přepić. ::

Juchala! wjesoly chcu ja so nabyć, ::
 Hač b'džemoj sej staraj na so mórčeć, ::
 Juch mórrr!

(Wok. 1830.)

* Vulgarnje za: njetrjeba, njetrjebam.

Stanyć budžeš!

(Přeložk. Zahrodka kwětk. I, 9.)

Stanyć budžeš stanyć, procho ty,
 Hdyž powotpočnyl sy;
 Smjercé budže wzata
 A njesmjertnosć ći data.
 Haleluja!

Zaso zakčěć, wusyty sym ja,
 Haj, žni knjez přikhadža
 A snopy khowa
 Nas, kiž smjercé wotsal woła.
 Haleluja!

Džaka dnjo, o wjes'lych sylzow dnjo,
 Dnjo Boha mojeho!
 Hdyž drěmał w rowje
 Sym dosć po Knjeza słowje,
 Ty zbudžiš mje!

Kaž tym, kiž són maju, budže mi,
 Hdyž k twojej krasności
 Smy, Jezu, dóšli;
 Tam puća mučni wušli
 Su ćerpjenjam.

Do najswjećišeho wjedže mje
 Mój srědnik! A tam je
 To bydło swjate,
 Mi k jeho česći date.
 Haleluja!

(Wok. 1830.)

Wjelkowe rowne napismo.

(Črjóda wjelkow swojemu zemrjetemu bratřikej rowny kamjeň
 staji z tymle napismom:)

~~tu~~
 Tu drěma sprawna přecelność,
 Tu wotpočuje džělawosć,
 Tu leži sobuželność wutrobna,
 We potajnym a zjawnje póznata;
 Tu hlowa spi, kiž njeprawdu
 Je hidžila we žiwjenju.

Štóz žiwjenje tak přeběža
 A swědomje bjez wopluska
 Kaž wón, naš přećel, zakhowa,
 Ma čakać zbóžne wjesela.
 Što trjeba je pak khwalerja?
 Sam skutk je khwalba žiwjenja;
 To pokaže wjelk njebohi,
 Kiž sprócný tu pod hórku spi.

(Wok. 1830.)

Křescíjanska wěra.

(Nabožny spěwk.)

Ɔako něhdy w Bethlehemi
 Swětlo swěta zeskhadža,
 Přińdže zbože cylej zemi,
 Wěra pak je roznoša;
 Wěrjace ždýn stadleško
 K Božim džěćom liči so.

Abraham, wótc wěrjacych,
 Wěry dla bě Bohu luby,
 Duž tež jeho přichodnych
 Žohnowachu Bože sluby,
 Wulki lud wón narosće,
 Dokelž Bohu wěrił je.

(1835.)

Božemje Budyšinej.*

(Časopis M. S. 1856, 10.)

~~XX~~
 Kwětk nastaju so z Budyšina,
 Hdžež mój rjany přebytk bě,
 Mój wosud chce, to njeje hina**,
 Sprewi dać mam styskanje;
 O přečelo, mój Budyš'no,
 Mój zabyć njemóžemoj so.

Mi złote hodžinki tu kćěchu,
 Lěta zbóznje zlecíchu,
 Nětk wjedže puć pod druhu třěchu,
 Dróhu ćahnu zahórsku;
 O přečelo, mój Budyš'no,
 Mój zabyć njemóžemoj so.

Cheu sebi kwětki šćipać druhdže,
 Wěnašk radosće sej wić,
 Wšak w swěće róže kćěja wšudže,
 Štož tam njej', cheu přimyslić;
 O přečelo, mój Budyš'no,
 Mój zabyć njemóžemoj so.***

* Spěw je pěsnjeny w lěće 1835, jako Zejler z Klukša do Łaza ćehnješe, a wot njeho porjedženy pozdžišo w l. 1856 do Časopisa M. S. podaty.

** Vulgarnje za: hinak.

*** W rukopisu namaka so hišće tuta 4. strofa:

Njej' žane wjesele bjez horja,
 Róža njej' bjez kałačkow,
 Dha njecham žadać ćichoh' morja,
 Křidła nic do mróčelow;
 O přečelo atd.

Žiwjenje — són.

1907
 Zo žiwjenje zo són by bylo,
 Kaž wjele prajili žno su,
 To njeje mi so wěrić chcylo
 A hišće džensa njewěrju;
 To přeje kóždy prózdny brjuch,
 Tež sucha šija, lačny duch.

Són žiwjenje mi njem'že rěkać,
 My wažne džělo džělamy,
 Z tym njehodži so hrać a šćekać
 Bjez přemysle a bjez prócy;
 A zakće hdy cí róžička,
 Ta so rad wo snje nješćipa.

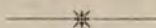
Zo žiwjenje són žadyn njeje,
 To Bakchus zjawnje dowjedže,
 Hdyž wón ze škleńcy nalateje
 Pić wo snje nikom' njedawje;
 Pić wo snje winko nježadam,
 Je radšo wocúity mam.

Duch krasny, mócný nam we wini
 Je zawrjeny do mokrosće,
 Tón jeno swoje džiwý čini
 Na wocúitych, kaž so wě;
 Wón jedna, hoji, zahori,
 A to so wo snje njezhoni.

Na křídlech rjanej' přichodnosće
 So pozběhać a sonařske
 Wot kubla, česće, wot lubosće
 Sej hrody twarić lóštuje;
 Tym sonam Bakchus polěka
 A tajke zbože rozšěrja.

Tež rjanosć časow woteńdženych
 Z polzabytej jich zrudobu
 Nam so we barbach ponowjenych
 Kaž sony wróca před dušu;
 Tym sonam Bakchus holduje,
 Jim polnu škleńcu wopruje.

Njeh hewak komuž chce so dźije
 Tón són wo sonje žiwjenja —
 Hlaj, mudry wocućity pije,
 Hać wina płomjo začuwa;
 Wón najrjeńši són žiwjenja
 Na Bakchusowym klinje ma. (1835.)

Wěra do Serbowstwa.

Ó mój lubši ludo serbski,
 Sy ty wusnył, sy ty khory?
 Je duch blazny, zawjedžeřski
 Twoju nohu wjedł na hory
 A ěi swěta krasnosć pokazal,
 Zo by před njej ty so zhibował?

Zo by narodnosť so swlěkal,
 Swoju pychu čestnu, rjanu?
 Serbski sy ty dotal rěkal —
 Nječuješ ty ranu žanu?
 Škruty z morja zymnoh' pluwaja,
 K serbskim wutrobam so přiloža.

Hory, doły, haje, hola
 Serbske mjena hišće noša;
 Kamjeń, drjewo, rěki, pola,
 Su to posledni, kiž koša
 Pjaty dobrych džěcí serbowskih,
 Swědku serbskich zynkow poslednich?

Ně, ně! lubi bratřa serbscy,
 Wótčna rěč přez hona, prohi
 Z wami khodźi dobyćeřscy,
 Žadyn wot was njebudź wbohi;
 Štóz sej kraje serbsku pokrutu,
 Wostań Serb, měj serbsku wutrobu!

* * *

Žiwu hałzu, plódnú čěri
 Wěrjace to Serbowstwo,
 Serb je, štóz do serbskohl' wěri
 A sam z teho česći so.
 Štóz so Serbstwa hańbuje,
 Němskich plantow hódny je!

(Wokoło 1835.)

— * —

Rozhněwane holičo.

(Po narodnym wašnju.)

Hlós: Hanka, o ty brune wóčko.

Přec' je holčo pěkne bylo,
Nětk je rozhněwało so;
Na čo je so rozhněwało?
Na te brune hopsasa!

Njehněwaj so, rjane holčo,
To su dobre lazeńki;
Stajeju či darmo kónki,
Zo nós tebi njekrwawi.

Přec' je holčo w měrje spało,
Nětk so stajnje huzluje;
Što dha těi w tym ćopłym lóžku,
Wójna, hońtwa abo mór?

Daj sej pokoj, sparne holčo,
To su dobri stražnicy,
Zo njepřespiš, hdyž so z ćicha
Luby k tebi kłapa nutř! (Wok. 1835.)

Ćicha wulkosé.

Swěty wobroćeć a wažić
Njehaj z mocu hobsrkej,
Slepić móhl će blyšč a pražić
A wjesć k jamje zatrašnej.

Knjejstwo, móc a pohordzenje
 Khwilku jeno spokoji —
 Bórzy nowe zahorjenje
 Zaso w duši wocući.

Po bohatstwje žadosćenje
 Kazy pokoj wutrobow —
 Móc a purpur spokojenje
 Njeda wóhnjej žadosćow.

Ćicha wulkosć žanu třěchu
 Njezacpi za hospodu,
 Nihdy k padej ani k směchu
 Njeda kročić nikomu.

Ćicha wulkosć! mile pruhi
 Tebi z wóčkow swětla so —
 Blyšč a ropot pytaj druhi,
 Mje wón wabi podarmo!

(Wok. 1835.)

Žadna khwalba.

(Po narodn. wašnju.)

Njeze wšěmi štomami
 Ja sej khwalu brězyčku;
 Na njej prućik je mi zrostl,
 Znaty šolta brězowski.

Pručík, drjewko zhibiwe,
Tón mi jara dobry bě,
Jeho dla sym pěkny był,
Lózystwa so wostajil.

Mjeze wšěmi ptačkami
Ja sej khwalu wroblika;
Wroblík je mje nawučil
Swěta wašnje póznaći.

Bur čert, bur čert! praji wón,
Hdyž ma w poļu pšeńcy dosć,
Hdyž pak w zymje hlódný je,
Woła w dworje: Bur mój wujk!

Mjeze wšěmi čwilemi
Khwalu khorosć lubosće,
Wona je ta jenička
Slódká čwila žiwjenja.

Hižo słowčko zahoji
Tudy wšitke bolosće,
A njej' trjeba běhanja,
Ani hórkoh' lékarstwa.

(Wok. 1835.)

Mój khód žiwjenja.*

(Přeložk.)

~~XX~~
~~XX~~ Mój khód je lubosć, wjesela
 A poľny spěwanja,
 Ta duša žórli kěrľuše,
 Kiž tón khód zwjesela.
 Naš khód přez doľ a horu dže
 A njeruny puć ma;
 Ta starosć njepolěpšuje,
 Duž njestaram so ja.

Tón čas je zľy, ze starosću
 So nosy mľodžina,
 Tam hižo časy dobre su,
 Hdžež so 'šće wjesela.
 Stup nutř, stup, hosćo lubozny,
 Pój, radosć, k hosćini,
 Korjeń, štož wobradžila sy,
 Nam poľne kel'chi lij.

Preč starosć, kak b'dže w přichodži
 A štó to knjejstwo ma,
 To zbože steji na kuli,
 A džiwnje přewodža;
 Z tej krónu pyšmy Bakchusa,
 Wón njech sam z kralom je,

* Tutón spěw, najprjedy wot stud. Bróska w l. 1824 přeloženy, je potom wot Zejlerja wokoľo 1835 předžětany, při čimž bu 4. strofa připřeložena. (Rukp. Now. soc. slav. Bud. č. 12 a, str. 24.)

Ta wjesołosć budź kralowa,
Rhein sydło kralowske.

Při Heidelbergskej kadži su
Tam knjejstwa wodźerske
A na Janowym hrodzišću
To knjejstwo wurjadne.
Knjejstwo, kiž krala zastupa,
Měj wino burgundske,
Ta rada krajna, wojeńska
Njeh ma šampaniske.

Tak su wšě města rozdate
A wšo so zastara,
Tak budže časam hojene,
To stare womłodža.
Bakchus nam horcosć wokhlodźi,
Duž kćěj tón nowy kraj;
Haj, sylnosć bydli we wini,
Wšěch, wino, wurunaj!

✱

Khwalba burstwa.*

(Zahrodka kwětkojta I, 1.)

Bur, po zdaću najnižši,
Prěni muž je na swěći,
Dokelž bura potrjeba,
∴ Štóz tež khlěba wužiwa. ∴∴

* Hiós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

[Bur so žiwic zamóže
 Bjez wšech druhich najskerje,
 Duž bur knjez je swobodny,
 ∴ Byrnjež był tež zacpity. ∴]

Bur po Božej prikazni
 Dželačer bě najprěńši,
 Duž mi bura njehańće,
 ∴ Bóh sam jeho stajil je. ∴]

[Bur hač k swojom' skónčenju
 Zemju džěla zežiwnu,
 Duž bur wěrný zemjan je,
 ∴ Kaž to rola pokaže. ∴]

Haj, wy města blyšcate,
 Bura jeno witajće!
 Waša krasnosť dže wša spać,
 ∴ Nima bur wam khlěba dać. ∴]

Kral a knježa dyrbjeli
 Mlócíc hewak we bróžni;
 Kosa, pluh a motyka
 ∴ By jich wěsće spočila. ∴]

Bur pak z prócu sčerpliwej
 A we mysli ponižnej
 Wšitko w kraju zežiwu
 ∴ Z tym, štož zemja napłodži. ∴]

Budź dha burej dżakowny,
 Štóz wot jeho prócy jě,
 A daj wšu česć burowstwu,
 ;: Abo přimaj sam za pluh! ;:

[Polo, čestna nuknica
 Njewopušći čłowjeka,
 Duž ja khwalu zacpíte
 ;: Sebi burstwo počestne. ;:]

Dónž tu kćéje burowstwo,
 Plací zloto, slěboro;
 Bur tón budže posledni,
 ;: Hdyž hlód wšitkich zadaji. ;:]

(Wok. 1835.)

— * —

Hdže chce być pacholo?

(Po narodnym wašnju.)

Hlós: Chcył je knjez hólčik wědžeći.

⚡ Hdžež swětłe mječe zabrinča.
 Hdžež polne škleńcy zaklinča,
 Haj domdideraj, ;:
 Tam chce być pacholo.

Hdžež leća konje do pola,
 Hdžež wjesele so zaspěwa,
 Haj domdideraj, ;:
 Tam chce być pacholo.

Hdžež zaspěwa so při wini
 A lubčička jo porjedzi,
 Haj domdideraj, ,:;
 Tam chce być pacholo.

(Wok. 1855.)

— * —

Darmotna hospoda.*

~~XX~~ Nadeńdžech sej hospodu
 Pola lučkow zelenych,
 A tam dostach k wobjedu
 Jabłukow tak čerwjonych.

Běše rjane sydleško,
 Hdžež so sydžech khwatajcy;
 Prilećichu hercojo
 Spěwajcy a skakajcy.

Njespěwachu k rejwanju,
 Kaž ći druzy na swěći,
 Ale k Božom' khwalenju
 Rót so jich tam wotewri.

Ja pak na nich posłuchach
 W mjehkim lóžku na zemi,
 A so jara spodźiwach:
 Hospozka jim zaplaći.

* Hlós z rukopisa hl. na kóncu tuteho zwjazka.

Wokřewjeny wotpočnych
 W tajkim sydle wjesolym,
 Zaplaćić tež wobjed chcych;
 Darmo bě, to nětko wěm.

(Wok. 1835.)

Što to wšitko pomha?

Blidko kryte běle,
 Šklička, lžička prózdna,
 Što to wšitko pomha?

Sylobik bjez hajka,
 Zahrodka bjez růzow,
 Što to wšitko pomha?

Wulke morjo trašne,
 Mały čolmik přez nje,
 Što to wšitko pomha?

Wrota běle nowe,
 Nichtó nutř pak přez nje,
 Što to wšitko pomha?

Podhláždžena hłowčka,
 Běly porsćík prózdny,
 Što to wšitko pomha?

Konik wobsedlany,
Na nim hólčik rjany,
Pře wšitko to pomha.

Pjeršćenik tón jasny
A tón wěnašk kwasny,
Pře wšitko to pomha.

Lubosća te wěrne,
Holiča te swěrne
Wšitko přewinjeja.

(Wok. 1835.)

Wotsalny spěw.

(Lužičan 1864, 161.)

Hlós: Měj ty dobnu nóc (Smol. Pěsn. II, 100).

Budž tu božemje,
Njebjo wótcowske,
Božmje moja rjana Łužica,
Sonow tujawka
Slódkoh' džěcatstwa,
Budž tu božmje wótcny dom a wjes!

Budžće božemje,
Brjóžki zelene,
Swědki mojej' zlóštnej' mlodosće;
Hona wótcowske,
Hory wokolne,
Budžće božmje, mój puć přečku dze.

Lubi přečeljo,
Lube holičo,
Budźće božmje, mějće rjenje so;
Po wšěch wjeselach,
Po wšěch lubosćach
Budźće božmje, mějće stajny dźak!

Bratřa, sotry wy,
Nano, maći ty,
Budźće božmje, wěčnje lub'wani:
Z ćežkej wutrobu
Ja was wopušću,
Budźće božmje, Bóh was wobškituj!

Božmje počestna
Serbow bjesada,
Božmje Budyšino přečelny;
Powjedžeja mje
Hwězdy zbožowne,
Z Bohom zaso wšitkich powitam.

Duž měj dobru nóc,
Měj tu dobru nóc,
Štóz tu powostanje nadobny;
W zwjazku, pomjátku
Lubi wostanu,
Njeh tež praja zrudne: „dobru nóc!“

(Wok. 1835.)

Měřiš, Budyšinski wójwoda.

„Hola, hola, ty pacholo,
 Ty spěšny, swěrný jězdniko!
 Mój chcemoj jěc do Wownjowa,
 Hdžež naša Sprewja slěborna
 Te žołmy njese k Hněwsecam;
 Tam žiwjenje njech dokonjam.

Tam je ta wulka hlubina,
 Kiž Flinca tež je póžrjela;
 Tam płomjenja we wutrobi
 Wšěm Sprewja mile wokhlodzi
 A skonja wbohe žiwjenje
 A wšitko moje njezbože.“

„„O wójwoda mój Měřišo,
 Što budže prajíc Budyš'no?
 Štó budže wodžic do bitwow
 Nětk našich mužskich wojerjow?
 Ty předaj swoje žiwjeni*
 Za tři sta mječi, hlebiji!““

(Wok. 1835.)

* Po hórskéj a Lubijskéj narěči za: žiwjenje.

Hilžička.

(Po narodnym wašnju.)

Hlós: Ha Serbja so do Němcow hotowachu.

„Ro pacholjo brunački sedłowachu,
 Do Budyš'na přez Łobjo rajtowachu.

Tam korčmičku nowu sej nadešli su
A k piwej a winkej so zesydachu.

„Nam piwo a winko drje, korčmařka, daš,
Hdže, maćeřka, rjanu pak džowčičku maš?

Hdže Hilžičku rjanu maš, lubowanu,
Haj rjeňšu, hač róže wšě zakćele su?“

„„To winko so jasni a žiwjenje ma,
Ta džowka we kašću spi zwoblědnjena!““

A přeni je lědma ju zawohladał,
Duž horce tam sylzy je poplakował.

A druhi tež lědma ju wohladał je,
Žno króny a wěncy ji kupować chce.

A třeći ju lědma je wuwohladał,
Ju horcyšo přeco je wokošował.

O džiwy a lubosća wopisajće —
Tam Hilžička wocući, postawaše.

Nětk maćeřka z radosću naliwaše,
A luby wěnc Hilžičcy zamołwješe.

(Wok. 1835.)

— * —

Mukarjo we Łazu.

(Satyriska baseń.)

☉ wy dobri, pěkni mukarjo,
Nowi hekselšnajdarjo,
Pijak naš, tón žada was,
Pójće tež k nam — tu je čas!

Čwičku čistoh' sobu přinjesće,
Tón jom' sladzi najlěpje,
Tójšto wjele dyrbi měć,
Ma-li polny ducha być.

Prěni mudry wučer budže wón,
Haru počeri kaž mlón —
Přetož je wón napity,
Dha je prawje řečniwy.

Kajke budže w Łazu žiwjenje,
Kajke rjane wjesele:
Třasć so budže džěrawa
Z wjesołosću kholowa!

O wy nowi, mudri mukarjo,
Nowej' wěry předarjo,
Pójće k nam, wy rybacy,
Pólki su jow hudžeńcy.

Přinjesće k nam nowe njebjesa,
Stare nam so njelubja:
Do tych pućik ćežki je,
A to je nam mjerzace.

Wrótny swět so khwali rozyma,
 Nas pak česći slepota;
 W našej prawdze blóćanej
 Swinjo pychu nam'ka sej.

Pójće dha a w korčmje spěwajmy
 Pjeni kěrluš wjesoly;
 Naše město cyrkwinske
 Budže potom předate.

Wšitcy, wšitcy prawi mukarjo
 Na nosu žno znaja so:
 K lětu wšitcy počahnu
 K čornom' Jurjej na přazu.

(Wolk, 1835.)

Što je Serbow wótny kraj?*

Ha što je Serbow wótny kraj?
 Je Saksonska, je Bramborska?
 Hdžež Łobjo šumi dudławi,
 A Sprewja z nim so jednoći?
 O ně, o ně,
 Naš wótny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wótny kraj?
 Je Pomorska, je Litwjanska?

* Po němskim znatym přikładze basnjeny a wot basnika z hłosom
 (hl. na kóncu) wuhotowany spěw.

Hdžež Julinske su spadanki,
Wineta tež so ponuri?
O ně, o ně,
Naš wótcny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wótcny kraj?
Je morawski, je čěski kraj?
Ach, Čechow móc je wotkćěla,
Jich swobodnosć je spadnyła.
O ně, o ně,
Naš wótcny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wótcny kraj?
Snadž Pólska je ta ryčeńska,
Tak horliwa za swobodu
A njespěšna za jednotu?
O ně, o ně,
Naš wótcny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wótcny kraj?
Iliriska, Dalmatiska?
Je to Ragusa znajoma
Toh' morja stara kralowa?
O ně, o ně,
Naš wótcny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wótcny kraj?
Je Serbiska, Slawoniska?
Hdžež mjeno a řeč towařsna,
Hdžež kralowski stol Miloš ma?

O ně, o ně,
Naš wóteny kraj ma wjetši być!

Ha što je Serbow wóteny kraj?
Je Rusowska mi njeskónčna,
Kiž třecina wšej' zemje je,
We kotrejž slónčko njezańdže?

O ně, o ně,
Naš wóteny kraj ma wjetši być!

Duž powěz mi tón wulki kraj!
Wot Lobja dže hač k Dunawje,
Wot čornoh' morja k lodowom',
Wot Baltiskoh' hač k Kamčatskom',

To je, to je
Nas Serbow wulki wóteny kraj! (1839.)

— * —

Kwasny kěrluš

jako česćowny přispěw čestnemu nawožení a čestnej
njewjesće kwasny wječor.

(Tydž. Now. 1843, 26. Serbske Now. 1855, 294.)

Hiós: Či jara derje je. Spěwařske knihi č. 435.

Owě róži kćějetej
We Wonec* domje jasnym
Za krytym blidom kwasnym,
Srjedž družkow, swatow stej
Tak rjenje sadženej;

* Tudy pomjenuje so dom, w kotrymž je kwas, n. př. Česlic.

A dokelž staj tak rjanej,
 Wot wšitkich lubowanej,
 Dha na njej' směwaja *
 So wšitke wobliča.

To tajkej njejstaj mi
 Nic róži ze zahrody,
 Hólc (knjez) jena čestny, mlody —
 Druha pak holička (knježnička)
 Je čestna Hančička;
 Tej džensa porno sebi
 Tu sedžitaj, kaž zdebi,
 Staj pyšnej, luboznej
 Kaž róži kćěwatej.

Wěnc, pjeršceń zawdałoj**
 A ruki staj tak swěrne —
 Jej' lubosća tak wěrne
 Su z Bohom swjećene,
 Duž jimaj derje je.
 Nětk wutroba staj jena,
 Přez ničo njedžělana,
 Nětk jako mandželskaj
 Na wěčne swojej staj.

* Tydź. Now. 1843, 27:

Dha na njej' směwa so
 Kóždžičke wobličo.

** Tydź. Now. 1843, 27:

Staj wěncy zawdałoj
 A ruki sebi swěrne.

Tej' čestnej' zwér'wanej'
Wšech lubych žohnowanja
A hosćow zawyskanja
Džens rjenje přewodža
Do jeju mandželstwa;
Tež starši zbože přeja,
Kaž wjele zamóžeja,
A swěrne mēnjenja
Ze sylzu wobkruća.

Haj z wulkej radosću
Tež my waj' powitamy
A wamaj zaspěwamy
My přédne towařski
Džens kěrluš kwasowski;
Wój nochcyloj so hněwać,
Hdyž chcemy takle spěwać:
Přińdž strowje nadobnym
W tym wěncu rućanym!

Kaž khójčka, jédleńka
We zymje, w léće statu
Ma pychu halžkam datu:
Tak njech přec' zelene
Waj' zbože wostanje!
A při tym časnym zbožu
Sej džeržtaj hnadu Božu
A mysle ponižne
Za kublo najwyšše.

Kaž ryby pluwaja
 We čistej wodže strowe:
 Tak kóžde slónčko nowe
 Njeh waju powita
 Strowej' čas žiwjenja;
 A měloj-li križ nosyc,
 Dha chcyloj Boha powyc,
 Zo scérpnosć wobradzi
 A horjo prikrótsi.

Kaž přewodža nas scěń,
 Kiž wot swětla sem pada:
 Tak Boži měr a hnada
 Njeh waj' khód přewodža
 Do dolhoh' žiwjenja:
 Dha krasny škit waj' kryje,
 Štož mataj, derje tyje —
 Dha budže w domje rosć
 Měr, lubosć, spokojnosć.

Žórl njezaprahnite
 So žórl Bože wamaj —
 A štož hdy dale samaj
 Sej wjacy prosytaj,
 To wamaj Wjeršny daj;
 Zo wšitko waju džělo
 By poradžene kěło;
 A swójba lubozna
 Waj' něhdy wokoša*.

* Tydź. Now. 1843, 28: košila.

Zawěšće tajkele
Je naše požadanje
A dobre spodobanje,
Kiž wamaj zjewimy
A skónčnje prosmy:
 Zo nowy staw a sydlo
 Był wamaj krasne bydło,
 Hdžež pak waj' wutroba
 Tež na nas spomina!

(5. 10. 1840.)

— * —

Prispěw Sreznewskemu.

Ślowjanske mi to holčo přiwjedźće,
Ślowjanske holčo rjane, nadobne!
 Při tym je najslódša
 Hubka najprěniša,
 To z přěnja wuzwolu
 K najslódšom' košenju.

Wlókoh' mi wóhnja holčo njedajće,
Tež jendźelske nic prosto hordojte!
 Sej khwalu wjeselšu
 Serbsku tu srjedźiznu.

Šampaniske mi wino podajće,
Šampaniske mi wino nalijće!
 W tym je wšak najlěpša
 Krjepka ta poslednja.

Srezniewskoh' strowje, lubosć wutrobna,
Kaž serbska stara swěrnosć přećelska,
Kćew naš a Słowjanstwa
Mi wšón so spodoba.

Z tym cheyše pismo swojeje ruki a někak dopomnjeće
swojeho mjena Wam sobu dać z horliwym žadanjom, zo
bychu přeco zbožowne a přećelne hwězdy Was wjedle, hač
přindžeće zaso pod kryw Minerwy Charkowskeje do wótc-
neho domu Srezniewskich

Handrij Zejler, duchowny we Łazu
w pruskich Hornich Łužicach.

We Łazu, 10. winowca 1840.

— * —

Spěw serbskeho trubadura.*

~~Mój~~ Mój žiwjenja khód krasny je,
Wšak nimam strowja tradać,
Stawěk njeboli nic žadyn mje;
Što chcu sej wjacy žadać?
O zo by to tak wostało,
Ja měł dosć wšeho dobreho.

Mój žiwjenja khód lóžki je,
Mje starosć njekrjuduje,
Mi hišće brëmjo žiwjenjske
Mój khribjet njezhibuje;
O zo by to tak wostało atd.

* Hlós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

Mój žiwjenja khód čichi je;
 Mój pokoj z pokhmurjenjom
 Mi zwadnik žadyn njebjerje
 A z prawowaŕskim drjenjom;
 O zo by to tak wostało atd.

Mój žiwjenja khód troštny je,
 Mje njewopušči wěra,
 Jej' přečelna řeč přinjese
 Dosć nadžije a měra;
 O zo by to tak wostało atd.

Mój žiwjenja khód zrjadny je,
 Hlaj, spokojnosć je moja,
 Ta změruje a džerži mje,
 Hdyž bohačcy so boja;
 O zo by to tak wostało atd.

Mój žiwjenja khód zlóštny je
 Při nadobniskim džéle,
 Duch dobrej' mysle nabudže
 Při wšelkim pěknym spěwje;
 O zo by to tak wostało atd.

Mój žiwjenja khód wjes'ly je,
 Kak móhl być k wjes'lu lěni,
 Hdyž najlubša a přečel mje
 Ma zańć a sprawuje měni;
 O zo by to tak wostało atd.

Mój žiwjenja khód krasny je,
 Wón dobry kónc tež změje,
 Bě tudy što tež wobćežne,
 Wšak nowe zbože kćěje
 Na rjeńšich hwězdach pozdzišo,
 Tam zaso mam dosć dobreho!

(W novembru 1840.)

Holičyna skórzba.

Hólčika ja rady chcu:
 Daloko mi bydli;
 Štoha jeno započnu?
 Wón wšak wo mnje njerodži.

Kotrehož pak njerodžu,
 Kóždy dzeń ja widžu;
 Štoha jeno započnu,
 Zo by za mnu njekhodžil?

Z kotrymž so ja lubuju,
 Nan a mać mi njeda;
 Štoha jeno započnu,
 Zo bych jeho dostala?

Rjaneho ja njekrydnu,
 Cheyla pak so wudać;
 Wo hroznoh' ja njerodžu —
 Štoha jeno započnu?

(1840.)

Zamołwjenje khablawych lubosćow.

Štó móhl džě holcam přeco swěrný być
 A jenu na stajnosći lubo měć?
 Na tym su wini same holički,
 To kóždy póznaje a wupraji.

Přec' jena rjeńša dyžli druha je,
 A kóžda lubowana być tež chce:
 To zawěrnje by dyrbjał kamjeńtnu,
 Pak čisće lodowu měć wutrobu.

Ta jena směwka so tak lubozni
 A řeči rjeńšo dyžli jandželki;
 Hdyž ze mnu řeči, na mnje pohlada,
 Mi myslički so wšitke zamuća.

Ta druha k přistojnemu wašničku
 Ma hišće wulku rjanosć přiwdatu;
 Ta jena wulecyšnje je bohata,
 Ta khudša zas' je bóle lubozna.

Duž njech jim tón a tamny swěrný je:
 Při tajkich pruhach wutroba so škrje;
 Duž za zlo njemějće nam, holiča,
 Hdyž naša wutroba je mjetlička!

(1840.)

Piwny spěw.

Co je mi stare wótcne prawo,
So k piwopiću zhromadzić;
Duž je tež nam so spodobało,
Je wobnowić a počesćić:
Haj, piwa khwalba, dobrotu
Je po wšěm swěće znajoma.

Chor: Haj, piwa khwalba, dobrotu
Je po wšěm swěće znajoma.

Wot nadobneho narodženja,
Ze zorna, zraloh' wot slónca,
Wot jadriwego wobstejenja
Je piwo brěčka lubozna;
Česć wina a móc palenca
Mi dobre piwo pobija.

Chor: Česć wina a móc palenca
Mi dobre piwo pobija.

(Wokoło 1840.)

Swojej tola budžemoj!

Wierde su naj' lubosća:
Njech je namaj zawidža —
Swojej tola budžemoj!

Njech naj' hanja, wusměša,
Z nječesću naj' zetkuj —
Swojej tola budžemoj!

Nan a mać to wobara,
Kóždy dzeńk naj' naswarja —
Swojej tola budžemoj!

Hać mój runje khudaj smój,
Jenož lóžko změjemoj —
Swojej tola budžemoj! (Wok. 1840.)

Slěpc.

(Satyriska baseń.)

Štóz sebje ničo njewaži,
Njej' cuzej' česće hódny,
Tón k lepšim njech so njebliži,
Wón je jim jeno škódny.

Štóz hrjeba w straše do zemje
Punt k wikam dowěrjeny,
Je wołojany serp na žně
A budže wohańbjeny.

Štóz z hordosću so naduwa
A we njej lěnjosć khowa,
Tom' pawa wopuš blyścata
Stać budže wyše rowa.

Štóz džělo dobre zatama,
Za zhubjene je swari,
Je duša słaba, zawistna,
Kiž jeno swój khlěw twari.

Štóz klaca jeno z njerody,
Po cuzych kijach khodži,
Tón bjerje kurwy za knježny
A na žeńtwu je wodži.

Štóz žadyn štomik njesadži,
Hdyž płoda njem'že wužić,
To žurk je, mazuch najhórši,
Tom' njedajmy sej služić! (Wok. 1840.)

Wójnski spěw.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow 1846, str. 10.)

~~K~~Kura! wy bratřa zmužiwi,
Brón wzmiće do rukow;
Nam kraj a kral so dowěri,
So spušća na mužow.

Kaž law a mjedwjedź sapataj
We mocy, khrobłosci:
Tak wojujmy za wótcny kraj,
Kaž mužam přisteji.

Duž žiwjenje rad zastajmy
Za prawo, kraj a česć,
Na bitwišću wěnc njezwjadły
Sej dyrbi kóždy plesć.

* Tutón spěw je w l. 1846 wot K. A. Kocora komponowany a na druhim spěwanskim swjedženju w Budyšinje přeni króc spěwany.

Bić chcemy bitwu ryćeńsku,
 Haj z ruku hobrskej,
 A pobić, skazyć njeprawdu
 Za přichod k znamjenjej.

Tak wěčnych krónow hódni smy
 A mjena wótneho;
 A był kónc komu sudženy,
 Dha miły je nam Bóh!

(Wok. 1840.)

Wosebnosć lubeje.*

(Lužičan 1864, 162.)

~~N~~ Najrjeńšo kćěje lilija,
 Přec' luboznišo holička,
 Ta moja rjana lubčička.

Najzróstniša je jědleńka,
 Přec' přistojniša holička,
 Ta moja rjana lubčička.

Najradšo dže so na rejku,
 Přec' lubšo ja so wobroču
 Za mojej zlóštnej lubčičku.

Najslódši měd je na swěći,
 Přec' slódše pak su hubki mi
 Wot mojej' slódkej'** lubčički.

* Hlós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

** Je pozdžiša porjedženka basnika.

Najspěšniše su jelenki,
 Přec' spěšniše su hodžinki
 Tam pola mojej' lubčički.

Wětr trawu z lóžka wobroća,
 Přec' lóže nózku holička,*
 Ta moja mudra lubčička.

Přec' khójčka jenak zelena,
 Přec' wobstajniša holička,
 Ta moja swěrna lubčička.

Najtwjerdšo steja duby mi,
 Přec' dlěje lubosć wobsteji,*
 Kiž kćěje naju mlodosći.

(Wok. 1840.)

* Su pozdžiše porjedženki basnika (hl. Tow. Spěwnik, str. 160).

Dobra rada za holey.*

(Čorny kós a drózna II, 14.)

XX
 Holčka, ja či radzić cheył,
 Hdy bych so ja zwažić směl,
 Kajkeho sej dyrbiš wzać,
 Zo so njob'džeš při nim kać.

* Tutón spěw je naš H. Zejler, kaž z jeho zawostajeneho rukopisa widžu, na podložku lubjeneho staršeho, pak z luda pak wot druhého basnika dostateho wobdžětał. W Zejlerjowym předžětku je spěw po cylych Serbach znaty.

Bohаты by dušny byl*,
 Zaplaćil by wšitkón dolh;
 Za to pak ći knjez chcyl być,
 Dyrbjala jom' nohi myć.

Ty chceš rada mlodeho,
 Wjesoleho, šwarneho;
 Praj ty, kak b'dže so ći zdać,
 Hdyž b'dže rejwać, pić a hrać?

Někotry so tajić wě,
 Wot druhich wón rěči zlě;
 Tón by wjele lěpje bał,
 Hdy by swoju doběrał.

Někotrom' so wjele zda,
 Pyši so a naduwa;
 Mjez tym móhla jeho česć
 Sroka na wopuši njesć.

Tón, kiž teho njećini,
 Mało něšto přećini,
 Tón by sej će rady wzał:
 Hroznje hlada, jako law.

Ty najbóle na toh' twař,
 Kiž je dobry hospodař,
 Kiž wě, kak so zežiwić,
 Zo sej njetřał* požićić hić.

* Lud wupraja z džěla: ból město byl, njetřał město nje-
 trjebał.

Čestnoh', lesnoh', šik'wanoh',
Pěknoh', bohabojaznoh':
Tajkeho sej dyrbiš wzać;
Při tym so ty njeb'džeš kać.

Sama so tež prócuj ty
Wšitke swoje žiwe dny;
Bóh waj' budže zwarnować,
Wšitko dobre wamaj dać.

(Wok. 1840.)

Serbska khmanosć.

(Hrónčko.)

Haj w tych našich serbskich keřkach
Žadyn prošeřski kij njerosće;
Haj ći naši serbscy tkalcy
Žadyn prošeřski měch njetkaju.

(Wok. 1840.)

Serbow narodny spěw.

(Přeni wěnc serbskich spěwow 1845, str. 18 a husto.)

Pólski hlós: Jeszcze Polska niezginęła.

Hřišće Serbstwo njezhubjene
Swój škit we nas ma;
Nowy duch wšo wošlabnjene
Synlje pozběha:

Bóh je z nami, wjedže nas,
Njepřećel so hižo hori,
Serbja Serbja wostanu,
Serbja dobudu!

Jeno zlósc so na nas měri,
By nas póžrjela,
Njeh pak zawistna so šćeri,
Njeh so přislodža:
— Bóh je z nami, wjedže nas atd.

Zaspanc žadyn pokhwaleŕski
Serba njezluda,
Swobodny duch rjeŕši serbski
Křidla rozšěrja:
Bóh je z nami, wjedže nas atd.

Serbow khwalbu, serbske słowo
Přemóc njeskazy,
Serbstwo rozšěrja so z nowoh'
W krasnej Łužicy:
Bóh je z nami, wjedže nas atd.

Serbska Klio nowe mjena
Wšědnje zapisa;
Łužica njej' přewinjena
A so njepodda:
Bóh je z nami, wjedže nas atd.

(Wok. 1840.)

Nowe nazhonjenje.

Holičo, ty dyrbiš kuzlać móc!
Hinak to być njemóže,
Wšitko na to pokaže.

Jako wóndano će wohladach,
A ty ze mnu porěča,
Do wóckow mi pohlada:

Njejsym žanu nócku ničo spał,
Myslu přeco na tebje,
Něšto přeco budži mje.

Wodnjo přeco wšitko zabywam,
Kaž bych přemysleny był,
Přeco z tobu rěceć cheyl. (Wok. 1840.)

Činki holičow.

Dorył mudrosće sym nowy šac:
Ludžo, njebudźće tak hlupi wjac',
Čisńće na bok stare přiwerki —
Nětko wěm, ja wěm, štó khodojći.

Kaž to dotal běše abo je,
So na stare žony njehršće;
Wbohe, te su rady spokojne,
Zo su swoje bědy přetrále.

Wěřće wšak mi, młode holiča
 So na činki lěpje wusteja,*
 Zmuća hłowčku, kradnu wutrobu;
 Wě štó, kak to lesnje započnu?***

Něchtóžkuli ducha rozomnoh'
 Bu přez tute činki ćelatko,
 A čím starši padže do syće,
 Hlaj, čím směšnišo wón ćelkuje!

(Wok. 1840.)

* Variant: Jenó su, kiž kuzłaja.

** Variant: Rjeńše su, wjac' móžeja.

Něhdže a něhdy.

(Po narodnym wašnju. Tydź. Now. 1842, 71.)

Hale něhdže, haj něhdže mi rózička kće,*
 Rjana běła a čerwjena rózička mi.

Hale něhdže, haj něhdže mi zahrodka je,
 Hale hdžež budu rózičku přesadzić sej.

Hale něhdy, haj něhdže kće zbože tež mi,
 Hale rady to městačko zhonil ja bych.

Hale rózička, zahrodka, zbože a dom
 Wěsće něhdže a něhdy wšak budže mi kćéc.

* K narodnemu blosej: Hale kóždy króc, kóždy króc, hdyž ja dom dzěch (hl. Tow. Spěwnik, str. 141).

Hale něhdže a něhdy tak lubowany
Potom budu so kublač a wjeselić ja.

Hale myslička khodži mi tu a tež tam,
Hale wutrobu spokojić njemóžu sej.

Hale myslička twari so hinak a tak —
Rjana, rjana je nadžija, njeda pak měr.

Hale myslička, wutroba wuzwolatej,
Z Bohom něhdy a něhdže tež dostanjetej.

(16./7. 1841.)

Wjesoła myslička.

~~XX~~
~~XX~~ošnička je wuklukana,
Wjesoła pak myslička;
To mój naměrk je wot nana,
Ta wot mojej' maćerje.

Přahać, sedlač konje rjane,
Widžeć dać so před všěmi:
To su kmóťra mi za khmane
Do křestnicy wjazali.

Džělač, spěwać, rejku skakać,
Připić, wupić nawuknych,
Na mój pjenjez njetřa* čakać
Nichtó, štož sym přěčinil.

* Vulgarnje za: njetrjeba.

Přišlo je mi samo wot so,
Rjane holěki lubo* měć,
O ty wulki swjaty Motso,
Wobradź mi najpěknišu.

Móhł-li pon** mysl dobru skhować,
Strowotu a moju mzdu,
Njedam nic sej přinuzować,
Khiba złotych kórcny měch. (10. 9. 1841.)

* Pozdžišo: w česći.

** Vulgarnje za: potom.

Wuradźenje pachoła.

(Po narodnym wašnju.)

~~Ha~~ lehnu so do lóžka mjehkeho spać,
Mi dźije so přeco tak njeměrný són;
Mać praša mje, z kim rěčał ja sym.

Ha njebudźech, holičo, wohladał ée,
So njebudźech do tebjje zalubował;
Dha bych ja, bych ja pokoj wšak měł.

Ha njeby ty na mnje so směwkała tak
A ze mnu tak rjenje tež njerěčała,
Dha bych ja, bych ja hišće swój był.

Ha kóždy džeńk rjeńša a lubša mi sy,
Ha kóždy pak zbóžny džeńk hórje mi je;
Ha přez lětko ja njewutraju.

Duž bylo to najlěpje, holičo, by,
 Zo přeco a wěcnje mój swojej nětk smój,
 Pak ženje wjac' so njewidźimoj.

Ha njebudže lěpje za lětko a dzeń,
 Zo wjacy so nihdže nic njewidźimoj,
 Dha ručany wij namaj tón wěnc.

(16. 9. 1841.)

Łužiska mysl.

(Tydź. Now. 1842, 7.)

Hka kotry je tón rjany kraj?
 Mi, pacholo, wšak powjedaj!
 Tón kraj, hdžež mysl lužiska
 Mi knježi serbska nadobna.

Hdžež młodźency tež muže su
 A mužojo móc młodźensku
 K wšěm khwalbnym skutkam přiloža,
 Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež mužske slowo swobodne,
 Hdžež wěrnosć we wšej česći je
 A njeswěrnosć je poklata,
 Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež wótcny dom a wótcny kraj
 Přez holičo staj lub'wanaj
 A swjata je rěč maćerňa,
 Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež njepřećelej zbitemu
Tu třechu dadža hospodnu,
Brón w horšći smjeré pak zaepija,
Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež přecel z řeču troštniwej
Znjese pomha horjo přećelej,
Z nim dželi kubło, wutrobu,
Tam widžiš mysl lužisku.

Hdžež w prócy ćežkej po česći
So kóždy kublać wjeseli
A hidži njeměr, spjećenja,
Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež wobliča maš přecelne,
Njeh krasnosćow tež brachuje,
Hdžež klinča spěwy wjesela,
Tam knježi mysl lužiska.

Hdžež to njewotwobročiwe
Njese widžiš kruće, hač kónc je,
Hdžež dzerži wěra, nadžija,
Tam knježi mysl lužiska.

(1841.)

— * —

Na bratrowsku jednotu.

Wjerdže dđeržće w hromadzi,
Bratřa sylni, nadobni:
O kak rjana, lubozna
Je džě bratrow jednota! (1841.)

Pražanski wójwoda Wjacław.

(Ballada po narodnym wašnju.)

Jěli su domoj z Bamberka
Pražanscy knježa zemjenjo.
Na Mišonsku, na Budyšsku
Su domoj jěli do Prahi.
Su witali jich do kraja
Wšě panske knježny Budyšske.
Ći rjeni knježa zemjenjo
Su so wšěm wulcy lubili.
Najnadobniši mjez nimi
Pak Wjacław bě, knjez Pražanski.
Na konju jězdzić wučeny
A rjany, mlody, zmužiwy.
Su witali, jich witali
Tež wšitey panjo Budyšscy,

Ói panjo swěrní Budyšscy,
Štož jeno nic tón Mišonski.

Tón hordy Holba Mišonski
Zlu radu sebi wumysli.

Zlu radu w Mišnje sklad'waše
Ze swojim swakom Přemyslom:

Kak móhloj knjezej Wjacslawej
Pražanske rubić wójwodstwo.

Tu tajnu radu, přeradu
Knjez Wjacslaw wbohi zhonil njej',

Tež hołbik nic a syłobik,
Tej sprawněj powjesćnošerjej.

Te čorne nócne rapaki
Tu radu jeno slyšachu.

A hdyž bě rada radžena,
Pak trašnje, zrudnje rapachu.

A nosyli su přeradne
Te listy z Mišna, do Mišna.

Do Prahi, z Prahi přindžechu
Tež listy tajne přeradne.

Duž hordy Holba Mišonski
Je posłał jězdnych, lojerjow.

Su jeli knjeza Wjacslawa
Tam pola města Budyš'na.

Knjez Wjacslaw w jastwje zdychuje
Na hrodže twjerdym Budyšskim.

Wšě knježny w Prazy, w Budyšskej
Wo knjeza plaču Wjacslawa.

Knjez Wjacslaw so tak rudžeše,
Zo dušu k wótcam wudycha.

Wšě knježny w Prazy, w Budyšskej
Wo knjeza žela Wjacslawa.

O žel, ty rjany nadobny,
Wo twoje mlode žiwjenje!

(1841.)

Prečelstwo.

(Jord. Jutrnička 1842, 59.)

Pod slóncom zakhódne wšo je
A khwilku lubi so;
Hlej, wašnja džensa khwalene
Su hańba za lěto:
Štož wěčnu česć pak wobkhowa,
To su mi swěrne prečelstwa.

Po zymskej smjerći kćějata
So luka wobnowi;
Keřk nahi z nowa dobywa
Te mlódne kudžeřki:

Štož stajny kćew pak zakhowa,
To su mi swěrne přecělstwa.

Lóšt žadosćow najsylniši
Po času zemrěwa,
Hekla, Vesuv so dopali,
A hwězdy hašeja:
Štož pak ma stajne plomjenja,
Je lubosć wěrnoh' přecělstwa.

Tež duby twjerde, wysoke
Po času wopróchnu,
Haj, Libanon sam žaruje
Wo cedru kralowsku:
Štož časej pak so njepodda,
To su mi swěrne přecělstwa.

Najtwjerdša skala puka so,
Ju woheń přemóže,
Pak čłowśka móc; tež kapajo
Ju krjepka wotmyje:
Štož z nadběhow pak přibywa,
To su mi swěrne přecělstwa.

Smjerc něhdy pomina swój dolh,
A přecěl pokrjepi
Ze sylzami tón luby row,
Hdžež jeho přecěl spi:
Štož samo smjerc pak njetorha,
To zwjazk je swěrnoh' přecělstwa.

Duž khwalny sebi wysoko*
 Štož je tak njehnute,
 Štož naše zeńske podrožstwo
 A wěćnosć wopřimnje:
 A najrjeńšo njech zakćēja
 Te wěrne, swěrne přećelstwa!

(W haprylu 1842.)

* 1. recenz. wokolo 1840:

Nic za to zeńske podrožstwo
 A khwilku žiwjenja
 Zwjazk tónle krasny wježe so
 A stajnje zwjesela:
 Zwjazk zbóžny wěrnoh' přećelstwa
 We njebju krónu dostawa.

— * —

Motsowa a Herćina skórzba pola fararja.

(Tydź. Now. 1842, 64.)

Herta.

~~X~~ch Božko, što sym činiła,
 Zo sym so takle wudała —
 Zo běše moja wutroba
 Tym wočam takle poslušna!

Waš zwjazk, knjez farař, rozwježće,
 Zo krydnu muža ze šije,
 Kiž zdaše so tak pěkny mi
 A nětk je djabol najhórši!

Mots.

Ach Božko, što sym nječinił,
 Zo sym so takle woženil —
 Ja dostach wóst za naliku
 A štoha nětko započnu?

Knjez farań, wzmiće w božemje,
 Štož před lětom mi dali sće,
 Štož zaplaćich za wěr'wanje,
 Njeh kryje wěčne zabyće!

Farań.

O džěsći, lubaj mandželskaj,
 Wój jara zahněwanaj staj,
 Ja pak chcu wamaj wupomhać
 A wamaj blešu wody dać.

To je ta woda jednařska,
 Kiž zahanja wšě hněwanja
 A hnydom wšitke překory
 We nastawanju podusy.

Ta tysacam je pomhala,
 Duž za waj' tež b'dže služobna;
 Kaž bórzy na so hněwnaj staj,
 So hnydom z bleše napijtaj.

Tu wodu džeržtaj we hubi,
 Dónž wutroba so njezdobri,
 A staj wój zaso zdobrjenaj,
 Dha potom wodu wupluńtaj!

* * *

Po tajkej radže duchownej
 Duž Mots a Herta činještej.
 O złoty dźiw! to pomhaše,
 Měr mjez nimaj we domje je.

Měr mjez nimaj we domje bě,
 Wšěm ludžom dźiw a wjesele.
 Ta krasna woda jednańska
 Je přez poł lěta pomhała.

O wěra, što ty nječiniš,
 Ty njemóžnosće zmóžnosćiš!
 Hlaj, Mots a Herta po wodu
 Sej zaso dźetaj na faru.

(W septembru 1842.)

— * —

Khwalba spěwanja.

Dar spěwanja, nam z njebjes daty,
 Je króna darow blyščata;
 Duž česceny a wšitkim swjaty
 Njech k njebjesam nas pozběha.

Kaž daloko so njebjo šeri
 A slónco zemju wobswěći,
 Štož wodych ma, so k spěwey ćeri,
 Spěw cyłu stwórbu wožiwi.

Na křidlach bójskej' nutrnosće
 So duša spěwa do njebjes,
 Hdyž poľna swjatej' wjeselosće,
 Jej' psalm a kěrluš je tón Knjez.

A komuž hibało so čuće
 We wutrobje wot žiwjenja,
 Tón wuprajil je swoje hnuće
 A položil je do hlósa.

Hdžež spěwanjè je womjelknyło,
 Tam žiwjenja štom zahinył,
 Tam pokleće je symjo syło,
 Tam jandžel Boží wučahnył.

A hdžež do trunow ruka přima,
 Tam njeboju so před zlóscú,
 Hlaj, zlósc a hidženje rót nima
 Tu k wjesoľemu spěwanju.

A seraf, cherub w Božim raju
 We wyššim chorje spěwaja,
 Wšě Bože wójska zaspěwaju,
 Zo Bethlehem je wuslyša.

(1842.)

Khwalba a prawda spěwanja.

(Tydź. Now. 1842, 38.)

Dar spěwanja je smjertnym z njebjes daty
 Za překrasnjenje žiwjenja,*
 Dar spěwanja być dyrbi wšitkim swjaty,
 Wón k njebjesam nas pozběha;

* Rukopis: Je jandžel Boží z wysoka.

Seraf a cherub hlós znošujetaj,
Z psalmami zaklinči njebjeski raj.

Tež w lěsu, polu, lofće, w khlódnym haju
Rót spěwarjow so wotewrja,
Ói wšelku pěseń z hlósom zaspěwaju
A kurča, zynča, fifola;
Z hlóslow jich luboznych zasłyšimy:
Wjesel so spěwajo, čłowće, tež ty!

Při kolebcy mać lube kurko spěwa
Do ruki spanja moškowej';
Na spěwanje so hižo hólčik směwa
A posl'cha z dušu nutrnej;
Nowy swět bórzy jom' wotamka so,
Stawy so zběhaju pozradujo.

Hdyž młodži bratřa w lubej přezjednosći
So zeńdu abo pućuja,
Dha wutroba jim bije w wjesolósći
A wobliča so rozjasnja;
Bójska móc spěwanja zjednoća jich,
Radosće žolmy tež lije do nich.

Hdyž hórke džělenje na časnym puću
Jim wóčkow žórła wotewri,
Hdyž slabnje duch při třělby trašnym ruću,
Jich pěkny spěw tak posylni;
Horjo a starosć tam wotkhadźuje,
Hdžež so hlós troštniwy zanošuje.

Haj, njech tež nětko hwězda zboža hasny,
 Spěw nadźije ju zaswěći;
 Wón skići smjertnym přichod rjeńši, krasny,
 Tež sony hižo zwěrnosći;
 Spěwanja wutrobu zwěstosćeju,
 Přichod jej z kwětkami wupyšeju.

Duž, hdžež so spěwa, tam čiu wobydlenje,
 Jeli hdže derje bydlic chceš,
 Tam lubosć, dobru mysl, wokřewjenje
 Ty wěsće wšudžom nadeńdžeš;
 Dowěrnny khwataj, hdžež spěwanja rža —
 Zlóstni a njedobri njespěwaja.

(1842.)

Lěće.*

(Krótkte kěrluše a spěwančka za serbske šule, str. 31.)

Lěće je tak lubozne
 A so na mnje směje;
 W lěće jara rjenje je,
 Dokelž wšitko kćěje.

Cyla zemja zawonja,
 K wjeselu će wita;
 Boži wětřik potula
 Džećele a žita.

Na lacy a zahrodži
 Džećelkojta trawa
 Wšelako so pisani,
 Wulka a tež mała.

Ziwjenja su wjesole
 Na štomach wšě ptački,
 Ryba w wodže pluskoce,
 Zemju kryja wački.

* Hlós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

Štóz so teho wjeseli,
Štóz nam léce dawa,
W ložu so rad njekomdzi,
Ale zahe stawa.

(1842.)

Na swjatonk.*

(Krótko kěrliše a spěwančka za serbske šule, str. 24.)

Směrki padaja,
Swjatonk nastawa:
Derje mučnemu
Po tym horecym dnju.

Ćeža wodniša
Zeńdze z ramjenja:
Derje hotowym
Z džělom porjadnym.

Zemju přikrywa
Ćicha mrokota:
Derje strowemu
Po tym sprócnym dnju.

Próca přislušna
Ćeś a radosć da:
Derje spokojnym
Z brěmjom** njerunym.

Myto teho dnja
Wječor wuplaća:
Derje skublanym
Z mytom dostatym.

Pycha wječorna,
Hwězdy zakčěja:
Derje pyšnemu
W čistym swědomju.

Ćma spar přinoša,
Lubosć njedrěma:
Derje lub'wanym
W zwjazku domjacym.

Swjatonk wjesoly
Wšitcy žadamy:
Dobry skutk toh' dnja
Nam najrjeńši da.

(1842.)

* Hlós wot Zejlerja (hl. na kóncu).

** Skróćšene za: brěmjenjom.

Wojerski spěw.*

(Jord. Jutrnička 1842, 13.)

Što čerwjeni so nazdala
A přeblyskuje wosrjedža?
To rjeni su tragunarjo,
To su pryne Jana Serbojo!

Što zemja rži a třepota,
Štó woła tam: hura, hura!?
To mužsco su tragunarjo,
To su pryne Jana Serbojo!

Štó leći tam tak přez polo
A zacpi kulow njewjedro?
To khrobli su tragunarjo,
To su pryne Jana Serbojo!

Štó sapa khrobło zatrašne
A z mječom čěžkim zejhrawje?
To hrózbni su tragunarjo,
To su pryne Jana Serbojo!

Štó je, kiž šćěpa železo
A časće ruba zabrunčo?
To sylni su tragunarjo,
To su pryne Jana Serbojo!

* Tutón spěw je w l. 1846 wot K. A. Kocora komponowany (hl. Tow. Spěwnik, str. 53) a wot Mučinka za spěwanski swjědžen w Budyšinje 1846 do němskeho přeloženy.

Štó su cí „mjaso-rubarjo“;
 Kaž dostali su přimjeno?
 To sakscy su tragunarjo,
 To su pryne Jana Serbojo!

Štó čehnje z bitwy dobytej'
 A swoje rany khwali sej?
 To serbscy su tragunarjo,
 To su pryne Jana Serbojo!

(1842.)

— * —

Hódančko.

Štyri nohi prosće steja,
 Nichtó njewidzi, zo džeja,
 Dokelž njejsu k khodženju.

Na nich khribjet wotpočuje,
 Tón so nihdy njezhibuje,
 Dokelž njeje k zhib'wanju.

Je tón khribjet wobćeženj,
 Dha jón kózdy zwjeseleny
 W swojim času polóža.

Za tym hač je zamóženje,
 Za tym je tam wobćeženje,
 Za tym grat, kiž podawa.

[Blido.]
 (1842.)

— * —

Traćé Serbowstwa.*

(Tydź. Now. 1842, 2.)

Trać dyrbi Serbstwo, zawostać
 A serbska khorhoj zmahować,
 Kaž dolho z drjewom zelene
 Te hory steja lužiske;
 Dónž kamjeń tam na kamjenju
 So zběha k njejbu módre mu
 A Sprewje źórlo slěborne
 Do Serbow žolmy ponjese!

Trać dyrbi Serbstwo, zawostać
 A jeho kćew mi přiběrać,
 Dónž Bože slónčko wobswěći
 A mēsačk tón kraj lužiski;
 Tak dolho hač tam deščik dže,
 Zo Boža stopa tučna je,
 A brjóžk so žadyn zeleni
 A žana kwětka zyboli.

Trać dyrbi Serbstwo, zawostać
 A wótny duch jo pozběhać,
 Kaž dolho ruta zelena
 Za čestne rosće holiča;

* W rukopisu mēješe tón spěw napismo: Z krwju a duchom Serbow žadanje. Komponowany je wot Kocora w l. 1845 (hl. Tow. Spěwnik, str. 3) a husćišo na přěnich serbskich spěwanskich swjēdženjach přednošowany.

Trać dyrbi wašnje wótcowske
 A kóžde prawo khwalobne,
 Dónž žadyn zwón we kraju rži
 A witaju so wote mši.

Trać dyrbi Serbstwo, zawostać,
 Dónž budže ćešić žana mać
 Sej lužičanske džěcatko
 A kolebać jo spěwajo;
 Kaž dolho mocy myslenja
 Duch lužičanski žadyn ma
 A žadyn jazyk hiba so:
 Trać dyrbi naše Serbowstwo!

(1842.)

✱

Ćeža a dobrota.*

(Tydź. Now. 1842, 12.)

Wuzwol sej pućik žiwjenja,
 Haj, kajkiž so ći spodoba,
 Na kóždym změješ kopřiwow
 A luboznych tež róžičkow.

Wuzwol sej džěło do ruki,
 Haj, kajkež je ći po mysli,
 Čeść, khlěb a swoju wjesolość
 Ma kóžde a tež wobćežnosť.

* Tutón spěw je Kocor w l. 1846 za mužski chor komponował a na spěwanskim swjedženju w Budyšinje 1846 spěwać dał.

Wuzwol sej bydło, kralestwo,
 Hdžež tež by so ći lubiło,
 Twój Bóh a měr drje wjedže će,
 Wšo člowječne pak sobu dže.

Wuzwol sej radosć, wjesele,
 Za kajkimž tež maš žadanje,
 Přez rozom, prócu, spokojnosć
 Ći budže jeno zbože rosć.

Wuzwol wšo dobre, nadobne
 A spomń, zo je tak sudžene:
 Zo kóždy swoje hory ma
 A zbože pak tež žiwjenja.

(1842.)

Měnjenje.

(Tydź. Now. 1842, 75.)

Z kim so móhła měnjeć mudrje
 Burska džowka, burski syn?

Z rjemjeslnym? z měsčanku? —

Lěpje, kohož polo žiwi

Z khlěbom wěstym, wobstajnym.

Z kim so móhła měnjeć mudrje
 Burska džowka, burski syn?

Z wojakom? z kupcowej? —

Kupca kubło je na hračkach,

Wojaka pak žiwjenja.

Z kim so móhla mēnjej mudrje
Burska džowka, burski syn?

Z rēčnikom? z faraŕku? —
Ach, ċi nimaju wšak ničo,
Štož jim bur njej' prjedy dał.

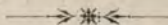
Z kim so móhla mēnjej mudrje
Burska džowka, burski syn?

Z knjezyčkom? z knjeničku? —
Knjez a knjeni wokhudnjenej
Zežiwić so njem'žetej.

Z kim so móhla mēnjej mudrje
Burska džowka, burski syn?

Z hrabju snadž? z kralowej? —
Dobre žiwjenje ċi maju,
Za to pak ċim hórkušu smjerć.

(1842.)

My pak, o bratřa a Serbja, so zdalujmy tajkeje hańby,
Hišće nas z mocami wobdawa wokošo zelena mlodosć,
Twaric te twary serbskeje rěče, serbskeho zboža.

Njeh hišće bóle so blyščemy hač tamni česceni šesćo,
Našeho towarstwa stolpy a Serbowstwa dostojne stawy.
Swjećmy to Serbowstwo, swjećmy te lubozne přecel-
stwa zwjazki

W khmanosći k džělu we Serbskim! Njeh swita
rjeniše ranje

Serbskeje rěče, njeh rozpluwa před našim swětlom
tón sowjer,

Kiž hišće nětko kryje a ćeži te hona tych Serbow!
Blyščaty dzeń njeh skhadža po přecelnym ranju nam
Serbam,

Zo bychu jasne hwězdy z luboznym wobličom dele
Hladaše z módneho njejha, kak wisatu sylzowu wjerbu
Stanow a zeleńčko zróstnej košitaj w přecelstwje milym
Na našim rowje, kiž popjeł nic naše skutki je dostał.
To přeje wutroba wašeho přecela při nowym lěće,
Kotryž te zwjazki lubeho serbskeho towarstwa swjeći!

H. Lubjenskemu k nowemu lětej 1826.

(Časopis M. S. 1873, 104.)

Njeh wšak tež tuteho lěta wjesela poľne a krasne
Přeco a stajnje z tych blyščacych purpurskich wrotow
Wam skhadža

Slóncu, a šćedriwje žohnujo Wam so na wječoru khowa!

Jako pak štanow po přecelnej muri so korjeni abo
Zeleňčko koši tu jědlu, njech bych ja na přichod skhowal
Wašeho dobroćiweho přecelstwa hrodzišćo twjerde!

Wopomnjeński připisk.

Xc
Xebi je njezwjadne wěncy wila ta zelena młodosć;
Kruteho přecelstwa zwjazk płodžeše lubosć do nas!
Nětko Će njesmjertna móc do železnoh' žiwjenja ćeri,
Za horjo dawa pak Ći njesmjertnosć lužiski raj!
Spominaj, přecelo, na mnje tež druhdy, hdyž strowa je
hlowa;

Slyšiš tu lubu ty rjec: Wěcnje ja lubuju Će!

To gronjašo twój přijašel

Handrij Zejleř, stud. th.

W Lipsku, 5. smažnika 1826.

Nazyma.

(Časopis M. S. 1873, 102.)

Xc
Xnětko dha njehraje wjacy přez płódnije hona tón
wětrik,
Njetula wjacy te blyščate stwjelca a zornate klóski;
Hrimanja nima to njebo a deščik, kiž wokřewja kwětki,
Deščik, kiž napoja sušeny hruzl a pastwišća dobre.
Wuskhnjena trawa a wysoka smjelzyna zejhrawa w hatach,
K syći so tułajo, powjeda nětko wo přichodnej zymje.

Sy-li ty nětko, luby! do přecelnoh' haja sej wušol,
 Budžeš tam podarmo nalětnich ptačkow wjesole hłosy
 Zaslyšeć chycý; ta mlodostna wjesolosć njeje tam wjacy!
 Tam swojoh' hněžka, tych mlodych njepyta wjacy ta
 lubosć.

Zymniše wětro* je zamklo erty tych spěwarjow w haju;
 Jeni su přeč a druzy přez halozy bjez lisća šcerča.
 Žoltnjene lisće wotkhadža z narodnoh' města a kryje
 Zemju, kiž prjedy bě plodžila zela a rosu na sebi.
 Spi dha, ty stworjerka, číše! Óe budža tež wodžěwac
 bórzy

Z čistymi plachtami sněhi a člowskemu wokej će zakryć.

(1826.)

* Wětro — powětr.

— * —

Přecelnej Bróskej při wotkhadže z Lipska

w nalěću 1827.

Češćowny wopomnik staja čí wutroby serbske we
 Lipsku,
 Přetož přez přecelny zwjazk spłodži ty lubosć
 do nas
 K tebi a zhromadnje serbskeho jazyka sprócniwje
 hladać —
 Lipska spomń, hdyž budže rjec luba: Ja lubuju će!

— * —

Serbskemu towařstwu w Lipsku

21. mërca 1827.*

(Časopis M. S. 1873, 102.)

Ʒ kajkimi słowami dyrbjú k nam słowić**, wy Serbja
a bratřa!

Zo by so lubilo hrónčko a zo by tež jadrojte było?
Swjećny to zastarstwo, zastarstwo šědźiwych Serbow-
stwa časow!

To je nam zdobne a narodne, to budže ducha a moey
Zbudzić, napjeć, zwjeselić, zahorić, wotćemnić Serbstwo.
Stupmy na lužiske hona, do šědźiwoh' zastarstwa džimy!
Pójmy na Čornobóh, Hromadnik, Prašicu, stupmy na
serbske

Hrodžišća tamneho časa a wójny, nad kosćowcy wótcne!
W Lužicach ryćeřska, železna paža tych šědźiwych
wótcow,

Kiž něhdy z mosaznej horšću za kraj a swobodnosć
bitwu

Bijachu, woprochny; tam je ta pohrjebna rola tych
wótcow!

Hlaj! tež ta šipowa kobjel je prózdna a leži na roli.
Daloko scěniwu hlebiju njewuknu wjacy te džěci
Ani ze šipami čiskać; hlebija leži za pluhom
Zlamana, serniwa, šipy je zezawc póžrěl a zhubił;

* Předswowu Zejlerja: Zo bychú zbytné kruški serbskich po-
wěstkw a pěsničkw serbscy towařsćej sprócniwje hromadźili, hdyž
na lužiske hona su dóšli, přiwolam hišće jónu tute słowa z wutrobnej
žadosću, zo bychú so dopjelnile.

** Słowić = sławić.

Daloko njesywe* proki su mjeno a cuzowne brónje;
Škita, kiž zasaha kloki, nima ta lěwica wjacy.

Štó dha je wopomnik stajil tym wótcam, štó znaje jich
wjacy?

Štó je, kiž spomina pojdao** abo snadź spěwajo
na nich,

Jako jim zandželi woči Morana z moškowej ruku?
Štó je, kiž znaje a slowi te kralestwa serbskeho bójstwa?
Ćemniwy zawěšk zawěša wšitko to lěto wot lěta.

Komu dha zda so jón wotkrywać? z lubosću, bórzy
a sprócnje?

Koho to zdebi a štó chce so wutorhnyć zabyću
ćmowom'?

Směrki a mrokota kiwaju Serbowstwu wot štyrjoch
stronow,

Serbska lódž pluwa bjez prawidłow, němski je na-
wjednik na njej:

Wo skału budže so šwiknyć, štó zběha a zběra to
kubło?

Wutrobna lubosć a přecělstwo wjedź ruki za ruki
wšitkich

K swjatnicy serbskeho zastarstwa, našeje rěče a prócy
To je nam zdobne a nadobne; to budže ducha a mocy
Zbudzić, zahorić, napjeć, zwjeselić, wotćemnić Serbstwo,
Budže nam njezwjadne wěncy wěšec na rowowy kamjeň.

* Njesywy = nošacy.

** T. j. powjedajo.

Napismo na rubjeźnika.

Nwojemu swędomju spar a ćemność přińdze we nocy,
Złobota, rubjenstwa lakomność tebi pak zaswěci woći!
Hdyž pak hwěźki će budža rubić a krwaweho widzeć,
Budža će pokliwać. Njebychu hwěźki pak widźale
tebje,
Budža mróćełe widzeć twój skutk a pokliwać tebje;
Hdy by pak hwěźkow a mróćelow wokej mudrje so
wupaś,
Budže zemja twój row, abo woda, pokleć twój popjel.

(31. 3. 1827.)

Na Łuźicy.

(Z Jana Kollára.)

Kšaž hdy we żołmach so pócřetej mórskich dvě
samotnej łódźcy,
Stysknje tak, džowcy, hižo Sławija hlada na waj'!

(3. 8. 1827.)

Wšelaka mysl.

Někotryžkuli sej mlodosće lěta za krasne a zbóžne
Khwali. Ja njekhwalu je, dokelž sym telko lět spał.

(14. 9. 1827.)

Prispěw saksckemu kralej Antonej,

podaty w Hodźiju 19. oktobra 1827.*

Witany, z wutrobu witany tudy na Bennowych houach,
 Hdžež tón swjaty tu přenju swjatnicu natwari Serbam,
 Hdžež nětko polwosma lět plódnosć krasua tej' wěry
 Telko tawzyntow serbskich dušow, starych a mlodych,
 Wokřewi! Nam njezapomnity Benno tu wostanje swjaty.
 Ty jeho lubozny herba, tych wysokich počinkow herba,
 Bjeř wšak, najponižnišo to prosymy, hołdonku wot nas!

Z wjeselom wyskaju starši a džěci:

Budź strowy, naš kralo!

Z wjeselom wyskaju starši a džěci:

Budź, kralowa, strowa!

Z wjeselom wyskaju wšitcy:

Kćěj krasnje, saksonska ruta!

Zwólność a swěrnosć a česć čas žiwjenja lubimy kralej;
 Kralowske słowo je nam wšěm zawdawk stajneho zboža.
 Přiķaž, to my so skhroblimy prosyć, Bennowy tempel,
 Bennowa šula, zo byloj ta wobstajna pycha tych Serbow.
 Ty, štož Benno nam bě, budź mócný pytař tej' wěry,
 Hač, štož pozdže so stań, Či skići džakownu ruku!

* Tutón prispěw, bjez dwěla wot Zejlerja basnjeny, je na listnu w folio čisćany a ma tutón dlejši napis: „Našemu najnadnišemu kralej a krajnemu wótcěj Antonej, jako přez Hodzij čehnješe, hołdonku hač nanajnadnišo w Budyšinje horje wzać, wot Hodzijskich šuleřskich džěci 19. oktobra 1827.“

Disticha ze Schillera.

(Přeložk.)

Wučba.

Jenym wona je wysoke, njebjeske kublo, tym druhim
Šwarna kruwa pak je, z butru kiž wobstara jich.

*

Kant a jeho wukładowarjo.

Kak tola jenički bohaty wjele da prošerjam picy!
Hdyž maju kralojo twar, karnikam džělo je tu.

(13./2. 1828.)

*

Rjany móst.

Pode mnu, wyše mje běža te žolmy, te wozy, a milnje
Popřeje samemu mi mištyr tež na překi hić.

*

Cyrkej k Pětrej.

Pytaš-li jow to njewuměriwe, ty sy so mylil;
Moja wulkosć je ta: wjetšeho natwarić će.

*

Samsne znamjo.

Wšitkim sluša, stož myliš. To pak je twoje, štož čuješ.
Dyrbi pak twój być tón Bóh, kotrehož myliš, joh' čuj!

*

Nadawk.

Nadyn njebudž kaž druhi. Wjeřsnemu podobny kózdy!
Kak to? Dokonjany kózdy budž we sebi sam!

(21./2. 1828.)

— * —

Přeciwnne mocy.

Běch sebi wušol na luki pod stajuje zelenym čolom
 Hory, kiž w zastarsku bě swjećena Čornemu Bohu.
 Směrki mi kiwachu žno wot stronow wječornych skradžu,
 Ale ja hišće sej wěnc na kwětki plodžiwej lucy
 Nawic požadach, njech přez nóc tež zwjaduja wěncy.
 Jako so skhilich za kwětkami, zaduny syčaty wětřík,
 Wobduny kwětki, a hlaj, te zwjadnychu pokhilo hłowěki.
 „Kajka to spodžiwna, přeciwna móc mi zakaže tudy
 Swojeho wjesela pytać?“ ja džach duž z hněwniwym hłosom,
 „Abo njej' pohladnyla snadž Žiwa z přecelnym wokom
 Na mnje, jako baba ta zlota mje wupoda žiwym?“
 Z plačitym hłosom na to mi tužuje wotmolwi luka:
 „„Njedžiwaj, njehněwaj so! wědz: z rašimi zerjami
 přińdže

Zahubjeć njedosytny ptak, wjele hórši hač woheń.
 Čas jeho mjeno, wón kužeži na létach, měsacach a dnjach
 Sam, a sam wojował je tež z miłym jutrnym Bohom,
 Zbožowne wjedro a započatk dobry, kiž sćeše rano
 Nastawacemu dnju, bě služobnik bójstwa na ranju.
 Wjele je bědžil so z nim na ranišich zerjach, a njeby
 Nihdy joh' přewinył, njeby wón narěčal wječorne zerja,
 Zo bychu slěborny škit a mječ zloty sej wot Jutroboha
 Zajala předniši džen. Što pomhaše z horšću a hlebju
 Wojować přeciwo njemu, tež hlebija bórzy so zlemi.
 K pomocy zadyn tych bójskich mu njebě, hdyž njem'žeše
 dyrić

Ze zlotym mječom na dalokoklinčacy škit, a tak cyle
 Mócniši přemó joh' Čas, kiž přemoha mocy a brónje.

Wón na ranišich zerjach prihadža nětko a knježi;
 Lěta přez hory a doly a runinu k wječornym zerjam, —
 Zerja, kiž slěborny škit (su) podale mrokoće mjelčo,
 A mječ poruno nocy tež zloty, čožkeje wahi,
 Hrjebać na Hromadnik a na to město zasadžo skału.
 Njedźiwaj so, zo wětr zahubiwy zwjaduje kwětki:
 To je ptak, kotryž zemju ze swojimaj wětrojtmaj
 Křidlomaj wobsahuje, ma knjejstwo dziwne na zemi.
 Njewidomy wón leći přez zemju a zapjerchnje druhdy,
 Dótknje pak čeho so z křidlom, we sebi rozpróchnje
 wšitko,

Zańdže kaž sowjer na horach a spadnje kaž tu tele
 kwětki.

Tehodla přizwolene tebi njeje te pisane kwětki
 Šćipać a wonjate sej nětka hišće nawiwać wěncy.
 Na twojich lětach a měsacach druhu ma knjejstwo
 a džělo.““

(12./3. 1828.)

Připisk.

Nadobne hrónčka we zańdženym stotku čěčechu z pjera
 Mohnoweho, a hlaj: nětčiši wuka na nje.

(21./6. 1828.)

Ducy domoj z Lipinow (Lindenau).

Milosci stworićela so dzakujće hona, zo was tak
 Krasnje je wupysila! Na krasnosći Božeje stwórby
 Pas so woko, so pas a pluwaj po zelenym raj.

Wuwlečena so namódr blyšci klóska na polu,
 Khilec so započina a wjesolu nadžiju žiwi,
 Kwětkow pisany blyšc so mēša do mlódneje, hordej'
 Zelenosće; wy hordžic so móhle, luki, na wašu
 Rjanosć! Hlaj, duby, buki a klony su wokolo was tež
 Zhromadžene so zbratřile, na nje njebjesa módre
 Mróčalkate so zběhujazady we wobłuku dele.
 Njedžiwajće so, hałozy lisceplodžiwe, zo k wam
 Spěwawe towarša so ptački; sam w zelenych žołmach
 Womłodzenych wjerškow chcył bydlić a zejhrawać sobu!
 Wjesela towarš chcył być tych spěwakow, starosće
 nječuc!

Ale ja domoj chcu hić po swojeho přecěla, bratra,
 Towarša začucow swojich, z nim ruku za ruku khodžic,
 Hladać a widzeć chcu tam a wužiwać radosć na stwórbje!

(21. G. 1828.)

**Přispěw něhdušim sobustawam serbskeho předař-
 skeho towarštwa w Lipsku.***

Witane, tři króć witane swětlo na lužiskich honach,
 Kiž ty we Budyšinje
 Přecelow, Serbowstwa nadobnu pychu, widžiš na horje
 Skalojtej skhadžować so,

* Tutón přispěw je poswjećeny serbskim duchownym, něhdušim sobustawam serbskeho předařskeho towarštwa w Lipsku, kotřiž chcychu so 13. augusta 1828 w Budyšinje zeńć, zo bychu wjesole časy swojeho studentstwa hromadže wopomnili a po móžnosći mjez sobu serbske towarstwo založili, drje podobne nětčišemu serbskemu lutherskemu knihownemu towarštwu. Přispěw wót H. Zejlerjazbasnjeny a na wosebitym

Zeńdženych wokošec so a bratrske ruki sej zawdać —

Postroń a powitaj jich

Lubje za nas, kiž wočam síny dalocy, z wutrobu blizcy:

Njebjeske woko, jim sćel

Radosć pruhi do kelucha z módreje twjerdžizny dele!

Radosć my přejemy jim.

Zbože ći, swjećeny dnjo ty džensniši, na kotrymž zwjazki

Sluba něhdušeho

Mlóduje so wobnowjejo so zelenja, překrasnja džensa,

Zbože ći, swjećeny dnjo!

Łužiska zemja, ty dotalne bydło mužitych Serbow,

Na popjel woprochnjenych

Założerjow toh' rjaneho towařstwa dyrbiš ty splodźić

Zróstny zeleny dub;

Z korjenjom duba třilopješkaty tež zeleńčko stowařš,

Po nim zo wilo so by

K hałozam horje a z njezwjadnej pychu jón wobzelenjało;

Žiwy być wopomnik jim!

Ale, ty zwjeselna přitomnosť, štoha do přichoda woko

Njeseš, što widžeć nam daš?

Zerničkam nimo so wjeze přichod, kaž zejhraja nimo

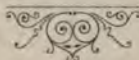
Kupy hdy po žołmach lóž.

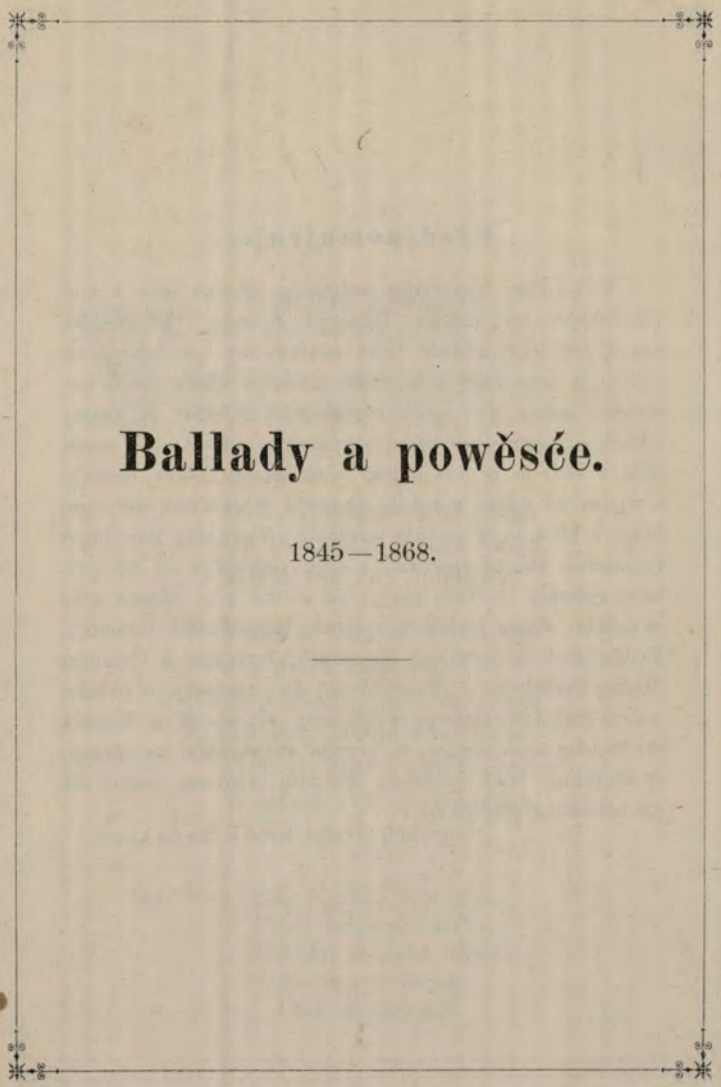
Zbože ći, Łužica wótena! widźimy, widźimy přichod,

Krasny so wotkrywa nam.

listnu w folio čišćany ma tuto trochu njelěpe napismo: „Tym wosebje česćenym něhdy sobustawam předařskeho towařstwa w Lipsku, jako so teho sameho na 13^{ty}m žnjeńskeho m. 1828 přez wosebny swjedžeń dopomnichu, podate wot tych něćičich sobustawow.“

Hora ty skalna, kiž ty ze zwólniwym ramjenjom njeses
 Towaršnu, zbratřenu móc,
 Njesmjertne swjedženje swjeć, doniž će Łužica w klinje,
 Budyšin w wočach će ma,
 Nětčišim, přichodnym rodam wobswědč, zo je so džensa
 Narodžil krasniši džeń
 Na twojim čole za Serbstwo skhadžo na różowych zerjach.
 Na młodych zerjach tu je!
 Njesmjertnosť, Łužica, tebi zejhrava na jeho krídlach,
 K njebju twój sowjeř je stpil.
 Žiwjenje wocuća, móc so zeleni, zakćewa blyščo,
 Bórzy tež zmahuja so
 Plody lubozne dele sčezenyh hałozow k zemi.
 Zabyty wožiwił je
 Haj a so zraduje, zo budže wěncy zaslužbje dawać —
 Na serbskich skrónjach b'dže wěnc!
 Dostojne hona, wy budžeće powjedać zańdžene časy!
 Přitomnosť, přichodže, slyš!
 Susodne zemje hlós budžeja slyšeć a maćerje džowki
 Sotru, kiž zabyta bě,
 Sotru, hdyž wječorne wětriki wubudža wječorny topoł,
 Šeptaju z lisćemi w krju.
 A hdyž slóncu wot zakhadženja na swjećenu rolu
 Póscěla posledni blyšč,
 Wopomniki hač nanajkrasniše pozłoćec budže,
 Wóteny kiž stajil je kraj!

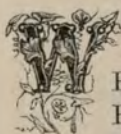
Ballady a powěsće.

1845—1868.

Předspomnjenje.

W lyriskim basnistwje wotpočuje hlowna móc a nje-
přescěhnjena wustojnosć Handrija Zejlerja. To je naš
basnik tež derje wědźał. Duž nadeńdzemy basnje druhoho
wašnja a wopřijeća pola njeho porědko. Balladow a po-
wěscow mamy wot njeho z cyla jeno 29, štož je snadna
maličkosć poruno wulkej syle jeho lyriskich pěsni, a wjetši
dźěl z nich je w lětach 1860—68 nastal; wone dźiwaju
z wjetša na starše a nowiše podawki w serbskim wótenym
kraju a bliža so w swojim wašnju z dźěla našim narodnym
romancam abo přezpólnam, z dźěla přikhileju so tež lyri-
skim spěwam. — Tute basnje su wšitke hižo ćišćane a to
w přnim wěncu serbskich spěwow, Kućankowej Jutrničcy,
Tydžeńskich a Serbskich Nowinach, Lužičanu a Časopisu
Maćicy Serbskeje. — Najpřednišej dvě romancy, w přnim
wěncu serbskich spěwow woćišćanej, stej wot K. A. Kocora
do hudźby zestajanej a na přnim spěwanskim swjedženju
w Budyšinje 1845 spěwanej. Za tutu składnosć buštej tež
do němskeho přeloženej.

Redaktor.

Zemrjeta njewjesta.

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 12.)

Hodźiju tam na keřchowje
Rosće ruta, rósmarja;
Kćěje k noham, kćěje k hłowje
Na rowje toh' holiča.

Ach ty wěcnje luba moja,
Je to kwasna pycha twoja,
Kćěja tak naj' lubosća?

W Hodźiju tam na keřchowje*
Swětle parole zablyšća,
Na lopješkach po tym rowje
Z khlódnej' zemje skhadžeja.

Ach ty luba woblednjena,
Z jasnej rosu pokrjepjena,
Tajke nosyš pačerje?

* W rukopisu: Bjez přestaća běži rěka,
Doniž morjo njenam'ka,
Hólčikej po ličku ćěka
Sylza na row holiča.
Ach ty luba atd.

W Hodźiju tam na keřchowje
 Młódný dorn so zeleni,
 Zeleni so k noham, k hłowje
 Holiču tam na rowi.

Ach ty lube holčo moje,
 Je dha trawnik nětko twoje,
 Twoje nowe posleško?

W Hodźiju tam na keřchowje
 Różowa je zahroda,
 Kćěje k noham, kćěje k hłowje,
 Wobhrodźa row holiča.

Ach ty holčo lubowane,
 Maš ty tudy pósćelane,
 Je tu twoja komorka?

W Hodźiju tam na keřchowje
 Křiž najrjeńši debjeny
 Steji holiču tam k hłowje,
 Na nim tež dvě tujawcy.

Lěpje tujkow smój so znałoj
 A so rjeńšo lubowałoj —
 To bě lubosć jandželow!

W Hodźiju tam na keřchowje
 Wobwiwa křiž zeleńčko.

„Moja sy ty tež we rowje!“

Džeše swěrne pacholo;

„Na zemi je slubowanje,

W Božim raju wérowanje,

Ale wěčnje swojej smój!“

W Hodźiju tam na kerchowje
 Čichi wětřík staja so,
 Pacholej tam při tym rowje
 Khlodži horce ličičko.

Něšto trošta chce tam nabyć,
 Hdyž ju njem'že nihdy zabyć
 A ju přestać lubować.

A wón džeše: „Hdyž ée widzić
 A měc njem'žu na zemi,
 Dha chcu wjesela wšě hidzić
 A so pasć we zrudobi;

Haj, na ničo njecham hladać,
 Ničo na swěće sej žadać,
 Hać na tebje spominać!“

(1845.)

Trompejtař na krwawnišću.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 16.)

*N*a Budyš'nom po doli
 Tam krwawe polo je,
 A brózdny na tym poli
 Tam třělba woraše.

A pacholo na roli
 Tam leži wojeřske,
 Joh' wjele ranow boli,
 Krej so z nich liješe.

A jeho běloš swěrný
 Tam při nim steješe
 A čaka zrudnje měrný,
 Dónž wumrjeć njebudže.

A jako hižo jima
 Smjerć blěda pacholo,
 Dha wjesoly jom' hrima
 Zwuk znaty přez wucho.

* Tuta basen' ma wulku podobnosć z němskej J. Mosena: „Der Trompeter an der Katzbach.“

Duž plomjenještej woči,
Wón džiwje zhraba so,
Na konja mócnje kroči,
Trompejtu zastajo.

Viktoria! wón piska,
Trompejta škrjebota,
Viktoria! rži z blizka
A rži wot nazdala.

Viktoria! tam klinči
Kaž Bože hrimanje,
Viktoria! kraj brinči
A lute wjesele.

A hdyž bě wuklinčalo,
Trompejtu pušćeše,
Z nim bě so časnje stalo
A z konja wotpadže.

Tón regiment so staji
Tam při nim žarujó
A maršal z ćicha praji:
„Tak zbóznje wumrje so!“

(1845.)

Dónt rokotoweho keřka.

(Kuč. Jutrnička 1850, 307.)

Keřk rokotowy rosćeše
Při puću po doli,
Swět, žiwjenje jom' lube je*
Při žiwej zróstnosći;
Wón šěrješe so šěroko
Hač do puća tam blizkeho.

Kaž njej' pak ničo pod slóncom
Tu stajnje bjez horja,
Tak tež z tym róstnym rokotom
So bórzy přeměnja;

* Kuč. Jutr.: Jom' žiwjenje měd slódky je.

Tam nimo přińdže kozyčka
A wjele hałżkow prikusa.

Dzeń druhi slónčko postawa,
Keřk troštnje wita je,
Wón lédma pak so dohlada,
Dha wowca přiběhnje;
A štož je móhla dosahnyć,
To dyrbjješ tež jejne być.

A jako wowca woteńdze,
Dha keřkej lóže by,
A mjez tym, zo so džakuje,
Zo strach je přetraty,
Dha kruwa při nim pozasta
A zwjeřšne hałżki přižněwa.

Połmorwy keřk pře zrudobu
Nětk na swět swarješě,
Duž slyši nohu konjacu,
Tup, tup! zo k njemu dže;
Haj, kón tam při nim pozasta
A powostanki doběra.

O rokotowy keřčiko,
Kak ja će žaruju;
O žel, cí je so hórje slo,
Hač trukam při puću!
Ja na tebje chcu zhladować,
Twój dóńt mi dyrbi wučbu dać.

* * *

„O čłowječe, so dohladaj“,
Tak słyšu kećcik rjec,
„Mój smój sej wjele podobnaj —
Tež ty so dyrbiš swlec
Po času mlodosć, rjanosć, móc,
Hač wobdawa će smjertna nóc.

Tež ty, kaž ja tam při puću,
Tu čerpiš rubjenje;
Hlaj, zachodnosć we žiwjenju
A sprah a starosće —
To su te hlódne zwěrjata,
Přez kotrež twój kćew přestawa.“

(21. 7. 1848.)

— * —

Njezapomnička.

Swěrnosćine zawostajenje.

(Tydź. Now. 1848, 275.)

Jako něhdy na zemi
Swěrnosć bydleše mjez ludom,
Dha bě wona mjez wšěmi,
Jeje knjejestwo běše wšudžom:
Tehodla tež tamny čas
Zloty rěka pola nas.

Zo pak swět njej' wobstajny,
To tež Swěrnosć bórzy zhoni,
Hdyž ju z čłoŵskej' wutroby
Falšnosć, zawisć wšudžom honi:

Swojoh' ćichoh' wašnja dla
Stupi Swěrnosć nazdala.

Wopusćena widźi so
Tale dobra sprawnoh' mjena,
Zrudna khodźi wokolo,
Zo je cyle zastorčena.
„Zle za dobre dawa mi
Swět!“ tak wona žalosci.

Zdychnjenja w tej tyšnosći
Swěrnosć nětko k Wótcej sćele,
Tón ju hnydom wuslyši,
Rjeknje: „Ty maš ćerpić wjele;
Zběhní so horje k mróćelam,
Zo ći při mui bydło dam.“

Slónčne pruhi swětleho
Ranja ju nětk zběhnu k njebju,
Ducy z wóčka mileho
Padny sylza na tu zemju,
Jako, hdžež bě bydliła,
Ze želnosću pohlada.

Bórzy z mlódnoh' trawnika,
Hdžež ta sylza zemju mača,
Zeńdze módra róžička;
Kwětkow so jej' wjele praša:
„Kak dha tebi rěkaja,
Naša nowa towařska?“

Kiwajo wot wětřika
 Da jim sprawne wotmolwjenje:
 „Ja sym njezapomnička,
 Swěrnoscine zwostajenje,
 Moja rěč je: Čłowječe,
 Njezabudź ty swěrnosće!“

Lubosc běše přewzala
 K módrincy wšě kwětki, róže,
 Duž k nim zemja zawola:
 „To so lubić tež wam móže,
 Zo mi njezapomničku
 Sadźiće při źórlešku.“

K džělu kwětki maju so,
 Z njezapomničku tam ćabnu,
 Hórki šumja wołajo:
 „Sadźće tola k nam tu rjanu!“
 Kwětki jim pak prajachu:
 „Ta wšak sluša k źórlešku!“

Hdžež bě swětle źórleško,
 Sadźichu tu módru rjanu,
 Wody žołmja witajo,
 Šepotaju lubje na nju:
 „Kćěj tu, hdyž we suchoći
 Zwjadnu kwětki, róžički!“

Husto njezapomničku
 Ludžo sebi wušćipnjeja,

Tež ju sebi skićeju
Tajcy, kiž so lubo maja,
Zo bychu z tym prajili:
„Budź hač k smjerći swěrna mi!“

(1848.)

Kamjeńčanska studnička.

(Tydž. Now. 1850, 387.)

Hiós: Zezady hunow w zahrodźi.

~~Na~~
Tam niže Rakec w Kamjenej,
Při Čechec pjecy khěžka stej’.

Pod khěžčičku je studnička
A we njej woda slěborna.

Dzeń wote dnja jow čerpaja
Wšě čestne wjesne holiča.

We wokólnosći dalokej
Tu nihdže tajka woda njej’.

Haj sami pičcy palenca
Ju wšědnje do so sřebaja.

Tež khorych ludźi wustrowja,
To Rakečenjo wobswědča.

Ći lědma z loža wulězu,
Dha hižo pak jow přičahnu.

Zo by tam čistosc knježila,
Na khěžčičcy je taflička.

Na tafličcy je prikaznja
Za wšitkich, kiž tam čerpaja.

Tež džiwna wěc so powjeda
Wot teho krasnoh' žórleška.

Po gmejnjje lěto wot lěta
Tu studnju čisća holiča.

Hdyž pak je pódla nječestna,
Je woda lěto hubjena.

(1850.)

Swěrna hač do smjerće.

„Štó kłapa tak pozdže wo duřčka mi?“

„„Wočiń, holčo, ja twój swak!““

„Ha sy-li ty, swako mi najlubši,

Tebi nan njech wočinja!“ —

„Štó kłapa wo komorne durje mi?“

„„Wočiń, holčo, ja twój bratr!““

„Ha sy-li ty, bratřiko najlubši,

Tebi mać njech wočinja!“ —

„Štó kłapa wo komorne durje mi?“

„„Wočiń, holčo, luby twój!““

„Ha byl-li ty luby mój najlubši,

Njeby přišol po nocy.

Mój luby na rusowskich stepach spi,
Z bělym sněhom wodžěty,
Tón žiwy wjac' njepríndže z cuzby mi,
Teho dyrbju žarować.“ —

„Štó klapa wo komorne durje mi?“
„„Woćín, holčo, přećel twój!
Daj, holičo rjane, so troštowaćí,
Zabudź twoju zrudobu!““

„Ha zabyć tej' zrudoby njemóžu,
Doniž zemja nosy mje,
Ha swěrna tež morwemu wostanu,
Wěrna lubosć wěčna je!“

(1850.)

Maruška.

(Lužičan 1863, 113.)

Marwa wójnu je Maruška wujěła
A z lubym sej sedlała konika —
Za Budyšin čahnyla do Čech přeč,
Po lěwicy zyboli wótry mječ.

„A njeje dha žel ćí, o Maruška,
Zo maćeř a nana sy spuścila?
Njej' ničo wo bratřikow lubych ćí
A nimaš ty kedžbu tež sotřički?“

„„Kak někoho žel mi być dyrbjalo,
Hdyž swojoh' mam po boku lubeho?
Bych wumrjela doma ze sylzami,
Hdyž njeměla lubeho při sebi.““

Hdžežkuli je pachol tam wojował,
Je holiča mječik tež błyskotał —
A hdžež běše padnył tón nadobny,
Tam ryjachu lóžko tež Marušcy.

A hdžež so row swěrneju pozběha,
Přec' rostu a wonjeju kćenička:
Na jutry kće wonječko fjalgow,
Na Jana kerć čerwjonych róžicow,

Na Jakuba bělych pjeńk lilijow,
Na Michala zahrodka somotkow,
A na wšitkich swjatych tam zakćēja
Te pisane hwěžki a rósmarja.

(W meji 1861.)

Korzyńske hrodzišćo.

(Serb. Now. 1855, 198.)

Hlós: Gubinčenjo z wójny dom čehnjechu.

Korzyński hród Serbja su dobyli — hidyhi,
A pana Rólfa jeli na muri.

Jeli jeho najmlódšu džowěičku — hudyhu,
A Trudu jeho pani mandželsku.

Pani Truda pokornje prošeše — hedyhe:
„Ha naju žiwjenje wšak lutujće!“

„Žiwjenje wamaj brać hańba je — hedyhe,
Wšak waju ruka brónje njewjedže.““

Pana Rólfa čisnychu do jastwa — hadyha,
Jeho pani wjedžechu do klóštra.

Pani Truda činješe pokutu — hudyhu,
A rubježnikej sudža šibjeńcu.

Pana Rólfa wjedžechu w šibjeńcu — hudyhu,
Na hrajku jeho mlodu džowčičku.

Rapali su Rólfej tam rapaki — hidyhi,
A holću džewjeć hercow su piskali. (1855.)

Smjertna hora.

(Serb. Now. 1857, 283.)

✠ polnočy Łaza zběha
So hora Kholmčanska,
So kruće k pućej lěha
Wot Łaza do Kholmca,
Ta rěka smjertna hora;
Tej něhdy z napřeća
Bur z Łaza polo wora
Přez rěku nazdala.

Mór tehdy runje džěše
 Přez rjany serbski kraj,
 A bur tež zrudny běše
 Ze sylzu w wočomaj;
 A hdyž wón zběhny woči
 Na horu nazdalnu:
 Dha tołsta mlha sem kroči
 Přez holu, přez horu.

Ta mlha so štalcí hnydom
 Do žony hobrskej' —
 Bur brózdu sćeže lědom,
 A wona při nim stej'.
 „Mór sym ja, mór do Łaza“,
 Rót jejny rěčeše,
 A donjesć jemu kaza
 Ju do wsy stroweje.

A na khribjet jom' skoči,
 So wali na njeho —
 Bur k domu sćisny woči
 A Bohu podda so.
 Přez rěku k tamnej hórcy
 Wón khroble kročeše,
 Ma ćežu kaž tři kórcy
 Tej' pšeńcy ćežkeje.

Bur jachlo břěmjo swoje,
 Smjerć trašnu,* zawróca

* Je variant ze zawostateho rukopisa město: Mór trašny, štož
 Tydź. Now. podawaju.

A rjekny: „Kosy twoje
 Syc w Łazu njesmédža!“
 Mór džeše: „„Ja chcu tebje
 A twój dom přepuścić,
 Puść jeno mje wot sebje
 A daj mi k Łazej hić!““

„Ze smjerću pušču* mojej —
 Bur praji — jeno će!“
 A twjerdšo z ruku swojej
 Smjerc* na so čehnješe.
 Mór džeše, hdyž bur čeka
 A docpi na horu:
 „„O to mi lubosć rěka,
 To zastań nětko tu!““

Duž je so wotewrila
 Tam hora pěsačna,
 Smjercnošeř bur so džiwa,
 Zo ćežu wotbywa;
 So cyła hora kuri
 A dawa smjerdźidlo,
 Mór do zemje so nuri
 A hora zamkny so.

Mór přesta, kotryž běše
 Žnjał sylnje* w Łužicach —
 Bur strowy dom tež džeše
 Po smjertnych strachotach.

* Su varianty ze zawostateho rukopisa město: puščam —
 Mór — tehdy, štož Tydź. Now. podawaju.

A svoje mjeno hora
Je tehdy dostala
Wot přestateho* mora,
Kiž so tam zahrjeba.

(1857.)

* Serb. Nowiny maju: wróćeneho.

Kubleř Cid.

(Lužičan 1860, str. 49.)*

Do žołmow Orinokskoh' zliwa
Cid kubleř z čolma wupadže;
Duž svojich kupjencow wón kiwa
A woła: „Lubši, pomhajće!
Dollarow džesać kóždy myta
A wěčnu miłosć dostawa,
Štóž žiwjenje mi zdžeržeć pyta,
Kiž džiwja žołma póžera.“

Bě Cid tež tyran woprawdžity,
Syn hrubosće a nahrabny:
Dha kupjenc najbóle tu bity
Hlaj přeni khwata k pomocy,
A druzy swěrnje připomhaju
Nětk wumóc svojoh' čwilerja.
Što pak wot jeho myta praju,
Kiž kupjencow nětk zwjesela?

* Porjedženki druheje recenzijsje w „Hórnikowej Čitancy“ str. 73
su tu přijate.

Cid k přislušnosćam přiličuje,
 Štož běchu na nim činili,
 Jim pjenjez plaćić zapojdźuje*
 We wuwiwatej wurěči;
 A jeho wěcnje miła lubosć
 Tež po skhodžeńku wotběra,
 Tak zo za měsac stara hrubosć
 We polnej měrje knjejstwo ma.

Cid smjerći jónkróc wutorhnjeny
 Do nowych strachow zapadže;
 We nocy z plom'njom zahorjeny
 So jeho statok paleše.
 Štó w tamnej pustej samotnosći
 Móhl pomhać, khiba čeladni?
 Duž z woknow dele w wysokosći
 Cid woła: „Pomoc, pomoc mi!

Mi rěbjel do wokna jow stajće,
 Wy złote džěci, kupjency,
 Mi trašnej smjerći čeknyć dajće,
 To chcu wam plaćić kralowscy;
 Štož tón króc k pomocy mi skoči,
 Tón wita swoju swobodu;
 Na moju hłowu, strowej woči
 Slub wobtwjerdžam ze přisahu!“

* Z ludu za: zapowjeduje a zapowjedža.

Cid njeranjeny z wohnja wuńdze
 Přez pomoc swojich kupjencow,
 A kajke myto so jim dóńdže?
 Bu nětko kónc jich dračinow?
 „Ach“, džeše Cid, tón wumóženy,
 „Kak kralowscy wam plaćić chcu?
 Ja khudy muž nětk wotpaleny,
 Kak dać wam wašu swobodu?

Hdyž postajil swój hród sym zasy
 A wužil wašej' pomocy,
 Hdyž wróća mi so lépše časy,
 Haj potom wo to porěčmy;
 Nětk jeno služće dale, lubi,
 A khudom' mužej pomhajće,
 Štož džens wam moja ruka slubi,
 Za lěto kóždy dostanje.“

Dwór Cidowy so z nowa šeri
 We přědnjej pyše, bohatstwi,
 Dóńt kupjencow pak k starej měri
 Wšěch hrubosćow so wobroćí;
 Cid z nowym křudom zaplaćuje
 Tu dobroćiwosć wěrkojtu,
 A hańbujo so dopomnjuje
 Na slub a nuzu zańdženu.

Tak zańdu lěta, ale něhdy
 So třećí wichor pozběhny,

Cid bywa čerwjeny a blědy
 We nowej nuzy, tyšnicy:
 Rój indianskich čerwjenakow
 So bliži k jeho sydlišćej,
 Zlósć rubježna tych džiwich ptakow
 Ta jemu potajna wšak njej'.

Cid bróni so a z nuzy dawa
 Brón kupjencam tež do ruki,
 A jeho rěčnosť njebě mała
 Při tajkej nahlej strachosći,
 Ma samu khwalbu w swojej hubi,
 Jich bratrow, džěci mjenuje,
 Haj, tón króć z přisahu jim slubi
 Wón hory hišće zločiše.

Brón wótru kupjency drje wzachu,
 Cid ryčerjow jich mjenuje —
 Što pak so sta? kak wojowachu?
 Cid woněmi a woprostnje —
 Na njeho wšitcy wobroćeni
 We žahłym hněwje wječerskim
 A z tamnej črjódu posylnjeni
 Brón zloža a so dadža k nim.

Wot hruběj' mocy přemóženy
 Cid žnješe nětko falša mzdu;
 „Tón šelma njech je wobwěšeny!“
 Tak wšitcy z razom wołachu.

Nětk Cida kublo rozdžělachu,
 Štož chcyše, kózdy dosahny,
 Kaž dziwina so woščěrjachu.
 Hlaj, to bě dostatk njeprawdy! (1860.)

✱

Mots nan a synk Jan.

(Časopis M. S. 1860, 58.)

[X] Mots nan džěda žortnje puka,
 Staroh' khadlu mjenuje;
 Smějo synk Jan na to kuća,
 Bórzy wudma wědžeše.

Stary Mots so njehańbuje
 Džěda lojić na slowach,
 Před Jankom je překepsuje
 Wjesoly na przyelach.

To so Janka ruče přija,
 Wuknje džědej podrožnjec;
 A hdyž džěd so přimnje kija,
 Chce so khory woščěrjeć.

Třepotaty džěd tón kida,
 Jank sej žorty wuhlada,
 Mjelčo zlěze spody blida,
 Džěda k lubu zestorka.

Džědej skhować kiješk jeho,
 Na kotryž so zepjera,
 Čini Janka wjeselšeho,
 Druhdy jón tež rozrěza.]

Tak Jank džědej k lubu čini,
 Hdžež to wě a zamóže,
 Njesmědžeše pak być w wini,
 Hdyž džěd na njoh' skoržeše.

„Wuč toh' hólca, zhibuj jeho!“
 Husto džeše k nanej džěd,
 „Kopřiwa won kuka z njeho,
 Polěkać je džěćom jěd.“

„„Paprlapap!““ Mots nan džeše,
 „„Móžeš tykać rozyma
 Do tych khadlow?““ a so smješe,
 „„To je hluposć džěćaca.““

To bě Jankej na mlyn woda,
 Hórje z džědom zakhadža,
 Džědej prut sam na so poda,
 Čěka a so wošćěrja.

Na posledku Jank so zwaži
 Džěda z khošćom zesmykać,
 Kóždy dzeń jom' hórje praži —
 Je to Mots móhl přehladać?

Haj, haj! jeho slepa lubosć
Džerži wšitko k dobroći,
Njewidži tu złość a hrubosć,
Kiž so hlubšo korjeni.

Jank bě dorostł. W swojim času
Mots jom' žiwnosć přepoda,
Wuměnkař po jeho kwasu
Starych lět tež dočaka.

W kajkich čescách Mots je sedzał?
Kak nětk sudžeše swój hrěch?
„O běch ja to prjedy wědžal,
Jankej šiju zwynyl běch!“

Přetož kaž Jank paril běše
Džědej, tak tež nanej je;
Špatnje, zlě so Motsej džěše,
Džěda křiž tež njeseše!

Wostań teho dopomnity:
Sud so loji za pjaty;
Z čimž sy hrěšil, z tym sy bity
Prjedy abo posledy!

(1860.)

Prëpasene „haj“.

(Lužičan 1863, 177.)

„**R**ajana Leňka, chceš mje měć?
Nětk mam swoju třechu.“ —

„„Časa dosć je mi, so drěć
Pod tej khudej wěchu.““

„Chceš mje, Leňka, nětko měć?
Nětk so khěžnik pisam.“ —

„„Moje zbože njecha kěćć,
Njeh ja hišće wisam.““

„Nětko pak mje, Leňka, wzmi,
Zahrodnik buch dušny!“ —

„„Lětsa kwasam njehoji,
Muž mi njeje wušny.““

„Wuslyš lětsa, Leňka, mje,
Nětk mi polleńk praja!“ —

„„Ach, njech lětko nimo dže,
Mi 'šće mysle hraja!““

„Kubleř sym nětk; Leňka, praj,
Hač bur w hódz ći budže.“ —

„„Boju so z tym mojim «haj»,
Njekhodziš ty druhdze?““

„Nětk mēch kubło wicežne,
Wzmi mje, Leňka, tola!“ —

„„Měl ty kubło zemjanske,
Byla moja wola.““

„Zemjan buch, a zemjana,
Leńka, budžeš rodić!“ —
„„Haj, haj! nětk chcu zemjanka
Z tobu jězdzić, khodzić!““

„Leńka, čisú do kadolba
Twoje «haj» ty nětko;
Čakaj, kak zo kralowa
Přichodne sy lětko!“

(1863.)

Muchorjancy a palenc.*

(Časopis M. S. 1865, 315.)

Čheyl něhdy w holi Mužakec
Pan Lučibař sej hriby pjec.

Po holi pósła swoju mać,
Tych prawakow jom' napytać.

Mać z hribami bě njeznata,
Přec' muchorjancow nazběra.

W smjerc skhori wot nich Lučibař
A mać sej krydže helski swar.

Hić dyrbi jom' po lazeńka;
Tón pósła jemu palenca.

* Tutá a slědowace tři basnje su w Časopisu Maćicy Serbskeje
wozjewjene z napisom: „Powěsće ze serbskeho kraja a luda.“

Šěsć dnjow čert khory ležeše,
Hač cyła hela smjerdžeše.

A jako běše wotkhoril,
Wěc dźiwnu je sej wumyslił.

Te hriby mucham wotkaza
A smjerc jim do nich zatyka.

Tón palenc ludžom wotkaza
A sam so do njoh' zatyka.

Štóz pěknje na so kedźbujе,
Tón jeho sobu njesrěbnje.

(16./9. 1865.)

Pěsk a khójca.

(Čas. M. S. 1865, 318.)

Pěsk něhdy z wětrom lětał
Je po swěće a pytał
Sej holčku přistojnu
Za lubu mandželsku.

Joh' njerodži pak žane
Za muža holéo rjane,
Wón wbohi, khudy bě,
Kaž kózdy sam to wě.

Po wjele napraš'wanju
A lětanju a slanju
Tam khójca smili so,
Da jemu symješko.

To běše džowka jejna
Ta jenička a frejna,
Tu wona pėskej da,
Dešć jeju zwěrowa.

Přez tule žonu mału
A hospozu pak prawu
Bu pěšk muž widžany
A hišće bohaty.

Rad Bože slónčko swěći*
Na zelene jej' džěci,
A ludžom lubi so
Jej' plódne mandželstwo.

(16. 9. 1865.)

* Rukopis: Tež mandželstwo jej' radne
Na džěčoch njebě žadne,
Kaž z domu khudeho
Tež druhdze sporja so.

Honak, přěni spěwař.

(Časopis M. S. 1865, 316.)

Bóh, jako něhdy ptačinu
 Bě stworil tudy wšelaku,
 Dha skónčnje pósła jandžela,
 Jej dać tež dary spěwanja.
 W tu khwilu honak na žeńtwi
 To wobdzělenje skomudži.

Wón nazajtra pak přiběža,
 Wo swój džěl prosyc jandžela;
 Tón džeše: „Spěwać njetrjebaš,
 Njej' dosć na pyšnosći, kiž maš?
 Wšo khmańše rozdate tež je,
 A doškrabk — w hódž ći njebudže.“

Duž rjekny knjez kikrahihon:
 „„Spěw lubi so mi runje won,
 Ja rjemjenjaty, pjeraty
 A z wotrohami brónjeny,
 Ja zdobnje přěni spěwař sym
 Na tutym swěće podslónčnym.““

„Duž wzmi tón doškrabk!“ rekaše,
 „A spěwaj pruhu, mištyrje!“
 A jako honak dych sej wza,
 A mócnje dwójcy zaškripa,
 To njeskónčny směch hobrski
 Mjez ptačinu tam wudyri.

Hněw čerwjjenješe honaka,
 Wón sepi, hrozy, přisaha:
 „„Mój žiwy dzeń tón wusměch chcu
 Wam z hańbu wróćeć na hłowu!““
 A kóždy nóc to pokaže,
 Zo tola přeni spěwař je. (29. 9. 1865.)

— * —

Paw a pawa.

(Časopis M. S. 1865, 317.)

So do kemšow přeni króc zwonješe
 A pawa ta hłowu sej hladžeše.

[A slónka ji drasćičku njewjestnu
 Tu přinoša na ložo, na křinju.]

Wěnc kwasny jej splećechu do włosow
 Wot ruty a módruskich fijałkow.

Paw jejny bě slubjenc a nawožen,
 Tom' ruku chce zawdać tón samy dzeń.

So do kemšow druhi króc zwonješe
 A pawa přec' k lubemu běžeše.

Tam sama joh' hotuje, wukrasni,
 Haj, zo so wšón blyšći a zyboli.

Tak dolho joh' pyši a wobwleka,
 Hač sama so krasnić je skomdžila.

So do kemšow třeći króc zwonješe,
O jerum, paw na škórnje zabył je.

Duž bosa wón dyrbješe k woltarjej
A wona we drascićcy wšědnjacej.

Swój pobrach paw z pjerami přikrywa,
Zad' njeho přec' tula so njewjesta.

A štwórty króc z cyrkwje so zwonješe,
Paw z pawu wot wěrowanja dom dže.

A kajkejž staj stałoj před woltarjom,
Nětk dyrbitaj nosyć so po wšědnjom.

[Duž wona, kaž ródna ta mandželska,
Najstajnišo zhladženu hłowu ma.]

Wón pychu a kolo pak popušćí,
Kaž bórzy sej pohladnje na nohi.

(2. 10. 1865.)

✱

Wusprawjenje.

(Lužičan 1865, 183.)

Kaž jěry zmór a zamysleny
Bur Jakub z Jurjom susodom
Ze pšeńnych wikow woněmjeny
So klepoće dom z wozykom;
Što Jakubej pak wjes'le kazy,
Što běše jeho skhmurilo?
Ach zlé! na wikach pšeńca zrazy —
To ćmowi jeho wobličo.

A jako ducy hrivotachu
 Přez zeleny haj koleša,
 Hdžež ptački rjenje zaspěwachu,
 Zo móhla smjeć so wutroba;
 Duž rjekny Jurij: „Tu je rjenje,
 Tu wjes'le knježi njobjeske,
 Tu přewiń twoje pokhmurjenje
 A čiskaj z woza, Jakubje!“

„„Ach, tym wšak tež by zaskočila
 Jich radosć — Jakub wobkruća —,
 Jich piščalka by woněmila,
 Hdyž bychu na lubi, kaž ja,
 Pjeć brěmjeń pšeńcy hišće měli
 A z tajkim wutlym wopaskom,
 Kaž ja, tu z wikow domoj jěli
 Do rukow žony z bórčadlom!““

(1865.)

Cofanje.*

(Časopis M. S. 1866; 411.)

Janek dopoldnja bě pobył w měsće
 A powjeda za wobjedom:
 „Sto zajacow, to wěrće wěsće,
 Ja widžach z jenym wotmachom
 Tam w jenych keččkach při puću —
 To kóždy džen' njej' k widženju.“

* W Časopisu M. S. maju tež tuta a slědowacej dvě basni zhromadne napismo: „Powěsće ze serbskeho kraja a luda. II.“

„„Mój syno, njebarb, to cí praju!““
 Nan džeše a so hněwaše,
 „„Te male keřčki ja tež znaju,
 Naš dwór tón malo mjeńši je,
 Na tajkej wuzkej městnosći
 Sto zajacow so njedžerži.““

„Njech tež so druhdy woči mola,
 Ja njecham přilhać, powjetšeć,
 Poł sta pak jich tam běše tola!“
 Syn poča khroble wobkrućeć;
 Nan pak so njeda zamolić:
 „„Praj, kak sy móhl je přelić?““

To do swědomja Jankej džeše,
 Wón skoro wobžaruje lžu,
 „Nó, dwacyći jich tola běše“,
 Wón wrěsny, „při tym wobsteju!“
 Nan wza pak třělbu ze scěny:
 „„Pój třeleć nětk te zajacy!““

A jako honić počinaštaj,
 Kak wjele jich tam wuskoči?
 Nic jeneho tam njenam'kaštaj,
 A nan so k Jankej wobroći:
 „„Tu dopokaz mam widomy,
 Kak zelhanka će njezdusy.““

„Su prózdne tu tež keřki, pola“,
 Jank rjekny a so přebarbja,

„Nó, šrótowaše so tu tola,
To pak njej' nihdy žana lža!
Hdyž njeběchu to zajacy,
Dha běchu wěsće — kurwoty!“

(1. 6. 1866.)

✱

Třilopješkaty džećel.

(Časopis M. S. 1866, 410.)

Dom swjaty Pětr přez pola
Po šćežcy něhdy džěše,
Duž ducy zetka burika,
Kiž sykl tam džećel běše.

„Kak džiwnje“, burik zawola,
A Pětra hladać prosy,
„Kak džiwnje, zo tři lopješka
Wšón džećel w polu nosy!“

„„Zo dobrych wěcow wšěch je tři,““
So Pětr slyšeć dawa,
„„To předuje a woznami
Tež tale džiwna trawa.

Bur wuznać dyrbi džakowny:
Hdyž te mam, to je hnada.““
„A kajke to?“ bur wurazy
A do řeče jom' pada.

„So naspać, najěsc, nadžělač,
To troje džećel měni,
Tu hnadu daj sej spodobać,
K tom' třecom' njebudž lěni.“

So naspać, najěsc, nadžělač,
Hdžež Bóh te dary staji,
Tam njeréka: we nuzy stać —
Trilopjenačk to praji!

(26. 11. 1866.)

— * —

Hans a Jurij

abo:

penježny duch na horje Lubinje.

(Časopis M. S. 1866, 412.)

Na Lubin, nóc do swjatoh' Jana,
Dwaj snowaštaj so khudžinkaj
A bórbotajo prosytaj:
„Je rada pola tebje žana,
O smilny ducho penježny,
Dha wotamkn' pincy, komory,
Džěl z namaj poklad njetrebany,
We klinje hory překhowany!“

A hnydom wotamkny so hora
A durje wotewrichu so —
Puć poswětluje swětlesko;
Nutř džetaj wobaj kaž do dwora,
Hdžež wulke psysko zaščowka,
A šěry muž jej' pokiwa:

„Tu bjertaj nětko, štož je trjeba,
Štož wjacy wozmjje, tón so zjeba!“

Huj! z radosću Hans počezkuje
Te pjenjez poľne sudobja
A pruhuje móc ramjenja,
Měch poľny zlotych nasypuje,
A z dejmantami, parlemi
Sej škórnje, zaki napjelni,
A trjebać mysli to wšo rjenje — *
A zacpi ducha pohroženje.

Tež khudžink Jurij skoro běše
So nahrabnosći slepić daľ,
Njej' potrebu pak přepinal.
Mam měrku zlotych jenož w měše,
Wón mysli, z tym tež dosaham,
Zo wšitke džěry zatykam,
A hišće cyła wjes b'dže hladać,
Kak Jurij njetrjeba wjac' tradać.

Bračk njehorny wšón křiwy, khory,
Hans njese, hać so motaše;
A Jurij skačo za nim dže,**
Hać pola Bělčec z Lubin-hory

* Rukopis: A z tajkej ćežu won so wleče,
Zo z čurami pót po nim ćeče.

** Rukopis: Hans wleče dom so khromy, khory,
Kaž wosoľ z ćežkim brěmjjenjom,
A Jurij skače z wjeselom.

Staj dóšloj a so synjetaj,
A slónčko skhadža nad nimaj;
Duž kuknje kóždy wćipny jara
Na krasnosć dostateho dara.

„Ach!“ křika Hans a ruje wlosy,
„Mój poklad zaměnił duch je,
Šćerk, wuhlo mam a kamjenje!
Ja tórny mlóćach prózdne kłosy.“ —
A Jurij? — ćiše smějka so
A měša złote bohatstwo,
„Pjeć złotych, nó!“ wón k Hansej džeše,*
„Za zrudne ničo, kiž ty žnješe!“

(11. 12. 1866.)

* Rukopis: Wón wza, štož po zdaću by trjebał,
A poměrný so njebě zjebał.

— * —

Nuzna kedźbliwosć.*

(Časopis M. S. 1867, 610.)

Mřypty, trapytý běžachu
Štyri kozy na lučku:
Žaba na nje zarječta,
Hop hop! du zas' do dwora.

* Tuta basěń a basni: „Prošer w Drobach“ a „Hanka Hulic a jejny karan“ su wozjewjene w Časopisu M. S., zešiwk 36, str. 609—612 pod napisom: „Powěsće ze serbskeho kraja a luda. II. (po prawym III).“ Z teho, zo je tutón 2. zešiwk Časopisa M. S. lěta 1867 hakle po jutrach 1868 w ćišću wužoł, so wujasni, zo stej we nim tež poslednišej basni, runjež džě stej hakle 28. 1. 1868 a jutry 1868 basnjenej.

Aj, ty stara maćerka,
 Pas te twoje holčata,
 Te tak njejsu bojazne,
 Hdyž hdže něšto zrpapoce.

Hdyž so na wsy zaspěwa,
 Truna, piščel zadžela:
 Hladaj pěknje, hdže je maš,
 Žanu w dworje njeskhowaš!

(Wok. 5. 12. 1867.)

Padnjeny pola Sadoweje.

(Serb. Now. 1867, 11.)

Hlós z ludu (hl. Tow. Spěwnik, str. 176).

Pod Łazom rjana wjeska je,
 Ma sprawnych pacholow,
 A jedyn ćahnyć dyrbješe
 Na wójnu do Čechow.

Tirala la la la, tirala la la la,
 Na wójnu do Čechow.

To zhoni jeho njewjesta
 A jara plakaše;
 Plač abo njeplač, najlubša,
 To hinak njebudže.

Tirala la la la atd.

Do Póznanja wón doćeže,
Hdžež wulke khěže su,
Tam wjednik z woknom hladaše:
„Mój syno, witaj tu!
Tirala la la la atd.

So wuswleč twoju sukničku
Nětk wsědnu burowsku
A wobwleč so tu čerwjenu
A módru kralowsku!“
Tirala la la la atd.

A hdyž bě přišlo do bitwy,
Joh' přénja kulka wza,
Wón padže k smjerći ranjeny
A zrudnje zawola:
Tirala la la la atd.

„O towařšo, ty bratře mój,
To lubje prošu će:
List pisaj mi ze Sadowoj'
A rjane božemje!
Tirala la la la atd.

Ha pisaj mojej njewjesći,
Zo sym ja třěleny — —“
A kaž tu próstwu wupraji,
Wón blědy womjelkny.
Tirala la la la atd.

Joh' wjezli z wozom, z konjomaj
Do lazareta su;
Bóh jemu cíche lóžko daj
A pokoj pod zemju!
Tirala la la la atd.

A ruta, róže, lilije
Tam nad nim roséechu,
Wón wěčnu česć sej dobył je
A krónu njebjesku!
Tirala la la la atd.

(1867.)

Wonječko lubeje.

(Serb. Now. 1867, 387.)

Hlós: Pod Lazom rjana wjeska je.

Nna wójnu pachol čehnješe,
So z mječom wopasa,
Wot domu božmje bjerješe
A trošt sej zaspěwa:
Tirajtaj taj ta ta, tirala la la la!
A trošt sej zaspěwa.

A na wsy zetka holičo,
To džeše: „Hdže ty chceš?
Wzmi na puć tole wonječko,
Zo škody njewozmješ!“
Tirajtaj taj ta ta atd.

„„Praj, što mi chcedža rózkički,
 Što pomha wonječko?““
 „Ach, Jurko, wzmi te róže wzmi,
 Česć kóžde lopjesko!
 Tirajtaj taj ta ta atd.

Móc Božu do nich sprosyl
 Sym z tysac sylzami,
 Zo sylnje tebję přikrywa
 A dom će přewodži.“
 Tirajtaj taj ta ta atd.

W pječ bitwach stało pacholo
 Po zemi čechowskej,
 Granaty, kulki roja so
 Před Hradcom Kralowej.
 Tirajtaj taj ta ta atd.

Reg'menty smjercé tam porazy,
 Muž pada na muža,
 Nic ranu pachol njeskrydny,
 Přec' čily zanoša:
 Tirajtaj taj ta ta atd.

Zańc wonječko wón z česću ma
 A nosy na bróscé,
 Bě bitwa z Bohom přětrata,
 Je džakny košeše.
 Tirajtaj taj ta ta atd.

A prjed' hač wino zrawješe,
 Wón čehnje strowy dom
 A jako holčo wuhladnje,
 Wón wyska z wjeselom:
 Tirajtaj taj ta ta atd.

„„Měj džak, měj džak, ty złota wša,
 A wzmi tež wutrobu,
 Z tym wonječkom před woltař ja
 Če nětko powjedu!““
 Tirajtaj taj ta ta atd.

(1867.)

Ludki pola Trělneho.*

(Lužičan 1867, 57.)

Ři holi w Trělnom polo je,
 Je „doly“ rěkane,
 Tam něhdy burik woraše
 Te brózdy zolojte.

Wón zasta srjedža na roli,
 Stój! wola na wołow —
 Duž wrjeskot, klepot zasłyši
 Wot pječnych łopatow.

A Boži wětrik přinoša
 Wón jemu luboznu,
 Za tykancami zawonja
 Kaž kermuš sobotu.

* Trělno je serbska wjes z filialnej cyrkwju w Mužakowskej holi.

„Ach, ludki wěšće pječeja“,
 Wón džeše při sebi —
 „Hej, ludki! waša kermuša
 By slodžala tež mi!“

A jako na kónc doćeže
 A brózdu dowora:
 Dha ludk tam mólčki steješe
 A karan piwa ma,

A mjehki tykanc najrjeuši
 Na deńčko sadženy;
 Wón da so z burom do řeči
 Kaž skoro mjerzacy:

„„Jow tykanca zjěz našeho,
 Nic skibku njewostaj,
 Jón nakrejić pak njezwaž so,
 Mi kulojty zas' daj.

Maš karan piwa našeho!
 Nic krjepki njewostaj,
 Jón wočinić pak njezwaž so,
 A wěčkej pokoj daj.

Kaž dolho wosrjedk zabrózdžeš,
 Čas k rozmyslenju maš,
 Kak twoje kumšty započnješ,
 Zo smjerće njewitaš.

Do dwanaćich sy hotowy,
 To wěš! z tej swačinu,

Pak wozmu tebje za włosy —
Sym připoldnju zas' tu!““

Što mudra hłowčka, buriko,
Sy wbohi započal?
O, prjedy hač ludk wróci so,
Bě wón wšo zwužiwał.

Ze srjedža won wón započa
Jěsć tykanc mlaskajo
A kromu cyłu zwostaja
Do wěнца wokolo.

A džěrku z hozdžom wuwjerća
Wón do dna sudobjej
A dobre piwko zwucydža
Do krjepki poslednjej'. —

Ludk přińdze — wšitko widžeše
A hněwny zazeli:
„„To samón čert će wučil je,
Ty šelma šelmowski!““

(1867.)

— * —

Prošeř w Drobach na dworje.

(Časopis M. S. 1867, 611.)*

„Hlód, lubša złota hejtmanka,
Hlód honi mje — duž prošu;
Mje nuza jima žalostna,
Kiž po domje tež nošu;

* Tutón lětnik je pozdžišo wušol (hl. str. 207).

Ach, njepušćće mje prózdneho,
Na sedmich džěćoch smilće so
A žonje, kiž je khora —
K wam du nětk, k wam do dwora.“

Tak něhdy w wulkej drohoći,
Kiž přez kraj serbski džěše,
Z tej próstwu na dwór Drobjanski
Muž prošeř stupił běše;
„„Sy ty to?““ splakny hejtmanka
A swojoh' muža zawoła:
„„Pój! něhduši srěńk tudy
Je přišoł hlódnny, khudy.““

A hejtman dóndže, mjenješe:
„Što dyrbjju, wbohi, z tobu?
Hroch jeno mam, na łubi je,
Chceš teho, dha pój sobu.“
Wón k měrjenju so nastaji,
Znak łopatku pak wobroći,
Duž hróšatka na łubi
Wón wšě zas' ducy zhubi.

„„Ach, luby stary hejtmano!““
Duž rjekny prošeř plačo,
„„Tak měrić hroch je podarmo,
So njeprócujće radšo.““
„Mój srěńko“, hejtman wotmołwi,
„To na čas njech će dopomni,
Hdžež něhdy naš hroch slódnny
Ći k jědži njebě hódnny.

Sy ze šklě, do šklě lžicu tak
 Čas twojej' služby tudy
 Kaž lopatku ja wodzil znak,
 Smjerc hněwał sy mje druhdy;
 Zo njetraš* prózdny domoj hić,
 Hlaj, nětk chcu lopač wobroćić;
 Maš! zo by žiwy wostał — —
 Twój hrěch je Bóh sam khostał!"

(28. 1. 1868.)

* Vulgarnje za: njetrjebaš.

Studnja Zelenka.*

(Lužičan 1869, 33.)

So khroboli pan Lichański
 A žeńtwu džiwnu wuzwoli;
 Bě zjewil a so slyšeć dał,
 Zo by so z holčom zwěrował,
 Kiž přińdže w wěncu zelenym,
 Srjedž zymy w polu roscenym.

Wot Lichanja pol k wječoru
 Maš w polu kótlík, studničku,
 Jej' žiwe źórlo njezmjerczje,
 Kaž kruta tež hdy zyma je,
 Jej' kromy so tež zelenja,
 Duž „Zelenka“ ji rěkaja.

* „Zelenka“ je wuwolana žiwa studnička ze strowej wodu srjedž
 Zdžarkow a Lichanja.

Tam při tym jasnym* žórlešku
 Mać wila je wěnc holiču,
 Te plětnje šćipa džowčićka
 A maćercy je podawa,
 A zyma mócnje třéskaše,
 Sněh w polu so tež bělił je.

Te panske wokna Lichańske
 So swětla, holčo k hrodu dze —
 Wěnc zeleny wot žerchwje ma,
 Kiž plodžila bě studnička:
 „Tu sym ja, panje Lichański,
 We wěncu z našej' Zelenki!“

Pan wyska, kaž ju wuhladny:
 „„Ně, z tobu njeb'du zjebany;
 Štó zacpić tajku žonu smě,
 Kiž na wšón pad sej radu wě?
 Pój! derje budžeš hospozyc,
 A hódna sy tež kujeni być!““

(30. 1. 1868.)

* Rukopis: žiwym.

— * —

Hanka Hulic a jejny karan.

(Časopis M. S. 1867, 609.)*

Pol so rozměrił džeń běše,
 Poldnjo zwoni z pola dom,

* Tutón lětnik je pozdžišo wužoł (hl. str. 207).

Z dwora Hanka Hulic džeše
 Z hrabjemi a z karanom;
 Zetkach ju Zdžarkowčenko,
 Dobri, lubi susodženjo:
 „Hanka, trašnej' připoldnicy
 Wulcy bojimy so wšitecy,
 Hanka, njebojiš so ty?
 Wostaj syno na lacy!“

Před hrabjemi žabka skaka,
 Hanka syno wobročá;
 Zady žitnych murjow laka
 Připoldnica nazdala;
 Džěchu nimo Kobjelnjenjo,
 Dobri, lubi susodženjo:
 „Hanka, trašnej' připoldnicy
 Wulcy bojimy so wšitecy,
 Hanka, njebojiš so ty?
 Přestań hrabać na lacy!“

Hula praji: „Što so khowa
 Splóšeny džens hoľbik mój?“
 „Što so tam tak zrudnje woła!“
 Džeše mać, „pój, posl'chać pój!“
 Slyša hlós tež Lichańčenko,
 Dobri, lubi susodženjo:
 Wšitko leći tam na luki
 Wumóc Hanku ze zlej' ruki,
 Mać tam přenja dopadže,
 Płačo rucy lamaše.

W Klukšu zrudny „jenu“ bije
 Zwón we dolhim brinčenju,
 Maćeri přez dušu drěje
 Mječ so z hórkej bolosću.
 Jako rjeńšich kwětkow jena
 Hanka bě tež posyčena,
 A swój karan dźeržo w rucy
 Jako běla lil'ja spjucy
 Na wutrobje maćeri
 Wóčko blěda zandželi!

* * *

Přilećichu na lučku jandželjo tře:
 Přeni tu maćerku potroštuj:
 Karan Hancyny druhi tam zahrjeba,
 Studničku „Zelenku“ wudžěla,
 Třeći, ze zlotymaj křidleškomaj,
 Njese jej' dušu dom w njebjeski raj!

(Jutry 1868.)

✱

Kwasny hósć z rowa.*

(Časopis M. S. 1870, 25.)

✱ Kwas přecela na kwas přeproša,
 Tón spi pak na keřchowje,
 Duž prosy jeho na rowje:
 „Džens za tydzeń mje wěruja —
 Stań, Michale, přińdź k nam za hosća!

* Tuta a slědowaca baseń stej w Časopisu M. S. wozjewjenej pod napismom: „Powěsće ze serbskeho kraja a luda. IV.“

Z tym dđeržane měj swjate
 Ći něhdy słowo date.“

A jako tam wječor kwasuja
 Za blida zesydani,
 Wot braški nutř žohnowani,
 A jědža, pija, spěwaja:
 Hlaj, dha so tam durje wotewrja,
 Hósć nowy so k nim přida
 A sydže so kónc blida.

Rósmarja jom' klobuk pyšeše,
 Kaž swat bě zhotowany,
 A lubje bu powitany;
 Kaž róža jeho ličko kće,
 Kaž zerja so směwka přecelnje. —
 Dom, hdyž džeň wocučeše,
 Hans jeho přewodžeše.

„Měj dżakowne božmje, bratře mój!“
 Hans k njemu džeše ducy
 A ma to prašenje k rucy:
 „Praj mi, kak je? — wšak samaj smój,
 A z jazykom přebytk wopiš twój,
 Zo kusačk jeno znaju,
 Kak je we tamnym raju.“

„„To zamóžny čłowski jazyk njej' — —
 Spěw jandželow raz lutku
 Pój slyš tam jeno minutku!““

„To chcu“, Hans rjekny k Michalej,
 „Ty dzerž mje pak dzerž, mi lěta krej;
 Přez komdu tej' minuty
 Mi z domu kwas njej' zduty.“

A z khwatkom Hans dom zas' nastupi.
 A što tak přeslapany
 Tam widží kaž pohrimany?
 Tam bydla cuzy, njeznaći,
 A wo kwasu a wo njewjesći
 Njej' nikom' ničo znate
 A měnja: to je zbate.

Hans pytaše ruku wyšnosće
 A pojda*, što so stało,
 Sud so nic njedžiwa mało
 A swědći: Dwě scě lět žno je,
 Zo wěrowachu će w Budyš'nje
 A tež tón džeń při kwasu
 Sy zhubił so w tym času.

„Ach“, zdychuje Hans, „ach Božo mój,
 Dwaj stotkaj lět mi lutka
 A krótká bě ta minutka
 Wot rjanej' wěčnosće! o pój
 A wotamkú zas' paradiz mi twój!“
 Rót wurěča jo lědom
 A po nim běše hnydom!

(1. 9. 1868.)

* T. j. skrótsěne: powjeda.

Bjeř — njebjeř

abo:

Z a c p i t a r a d a .

(Časopis M. S. 1870, 24.)

Ně na horach wyše mi Róžanta
 Tam něhdy z domom bě sonina
 We zlotym a parlojtym hrodžiku
 Pod zemju twarjenym, pod skału.

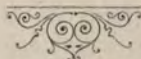
Wo Jakubje swojim nawoženju
 K tej šla je Hilžička za radu;
 „Dži“, džeše k njej' přečelna sonina,
 „Pod horu lučka je kčewata.

Tam kwětki tři wušćipaj zakčete,
 Te hłowčki z lopjenkom debjene,
 Bjeř, njebjeř! te lopješka pomjenuj,
 Na kotrež wuńdže, to wuzwoluj.“

Duž lopješka běle je Hilžička
 Bjeř, njebjeř! bjeř, njebjeř! skobala;
 Na „njebjeř“ dvě lopješcy wuńdžeštej
 A sylzy Hilžička trěje sej.

Haj, wutroba z hněwom ji poľna je
 A njebjeř-lopješcy swarješe:
 „Ach, k čemu ta hórka mi wotrada?
 Ně! wjacj wěrju do Jakuba!“

(3. 12. 1868.)

Wothłosy
ludowych pësni.

1844—1872.

Předspomnjeje.

„Wothłosy ludowych pěsni“ rěkamy tym pěsňam Handrija Zejlerja, kotrež su w duchu a po wašnju serbskich pěsničkow zbasnjene. Wažnosć ludoweje poezije spóznawši zběraše Zejler hižo jako student mjez swojim narodom ludowe pěsnje a přez to wabjeny spyta tež sam dys a dys z wulkej wustojnosću jim podobne basnje wudželać k narodnym hłosam, kotrež běše sebi z ludoweho rta napisał. Jeho wothłosy runaju so ludowym pěsňam we wašnju do čista, wuznamjenjeju pak so před nimi we wyššej basniskej wznjesenosći a wjetšej formalnej dokonjanosći. Dwanaće před lětom 1842 zbasnjonych wothłosow smy hižo pod pěsňami a basňami z młodostnych lět z přispomnjenjom „po narodnym wašnju“ wočišćeli. Tu podawamy wšě zbytnje, kotrychž je w hromadze dzewjatnaće. Wjetši džěl z nich (12) je w lětomaj 1854 a 1855 nastal.

Redaktor.

Wjesoły nakrajny lud.

(Tydź. Now. 1844, 99.)

Hiós: Tón — — ski lud, jedyn wjesoły lud.

Wón nakrajny lud narod wjesoły je,
Rad dźěla, rad spěwa a zraduje so.

Wón syje a žnje, skubła, pokrasni swět,
Haj, njebjesa prócu jom' požohnuja.

Štom, polo a haj, luka, zahroda, brjóžk
Jom' darniwje poskića radosć a plód.

Duž njezawidźi ropot městam a blyšč,
Srjedź rjanosćow Božich so zawjeseli.

Wón zawyska sej, strowy, kruty wón je,
We stuchłych tych murjach tak njewoblédnje.

Wón njenasytnych njewě žadosćow krjud
A horjo tam měšćanow pozłócene.

Jón słomjana drje třěcha hospoduje,
Wón spokojny zbože pak hrodowske ma.

Wón z kralemi so hordy njetowařši,
Wón myšli pak kralowsy we wutrobi.

Haj, nakrajny lud dobru myšličku ma
A znaje tak prawje so zawjeselić. (1844.)

Hancyny nazymny spěw.

• (Tydź. Now. 1844, 168.)

~~K~~ak su te hory tak zelene,
Kak su te žita tak čerwjene,
Hdžež sym ja młodzička wotujana,
Z powjazkom židžanym powijana!

Kak su te jahodki radžene,
Kak su te brězyčki točene,
Hdžež sym ja małuška zejhrawała,
Z ptačkami na přemo zaspěwala!

Kak su te hona tak šěroke,
Kak su te morja tak hluboke,
Hdžež su nětk ptački wšě zalećale,
Nowe sej bydleńčka namakale!

Kak su te hwězki tak daloke,
Kak su te njebjesa wysoke,
Hdžež budže Bohu česć zaspěwana,
Wot zbóžnych na wěčne přinjesena!

(1844.)

Wopytanje.

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 14.)

K narodnemu hłosej (hl. Tow. Spěwnik, str. 78).

Hła přez hory měsačk so pozběhuje
A z wóčkom tym slěbornym pohladuje.

„Ha měsačko swětly, nětk holčo mi praj
Najrjeiše přez česki a Budyški kraj!“

Ha měsačk tón kročalku čichu tam dže,
Haj hač so na Bukecach slěbornješe.

„Mój měsačko, powěz nětk holčo tež mi,
Kiž z bolosću nosy mje we wutrobi!“

Ha k woknješku měsačk tam čišinko dže,
Hač do jeje sylzow so slěbornješe.

Ha ptačatka w zahrodže zaspěwachu:
„Čim dalše, čim horcyše lubosća su!“

„Mój měsačko!“ sylobik zanošeše,
„Ty swěrněj duši nic njewidžeše!“

(Wok. 1845.)

— * —

Wjesoły dompuć.

Htós: Ha wosrjedź mi Hornjeho Wujězda.

Hła měsačk na njebjesa zwodźuje
Běle jasne hwězdźički,
Hdyž pacholo wjesołe domoj dže
Z Budyškimi holcami.

Wón spěwajo z rejoy domoj dže
 Lubym dušam po boku;
 Ha měsačk tón šibak so směješe,
 Wšitke hwěžki pomhachu.*

„Ha hdže sy so, pacholo, zapozdžil?“
 Nócny stražnik spěwaše.
 „„Ha wječork tón rjany sym přečinił,
 Hdžež mi luta ruta kće.““

„Ha hdže sy, mój bratře, tak dolho byl?“
 Mlódša sotra praješe.
 „„Do zahrodki našej’ sym sadzał, rył
 Rjane róže, lilije.““

„Što wječor tón dolhi mi činił sy?“
 Praji bratřik najmlódši.
 „„Na piwje, na rejach běch wjesoly
 Z Budyšskimi holcami.““

(Wok 1850.)

* 2. recens.: Hwěžki wćipne kukachu.

— * —

Swěrna lubosć.

✠ Kubo so mēještej rózičcy dvě
 W zahrodže rjanej. hdžež dejmanćik kće.

„Bjez tebj, wot tebj njepóndu ja!“
 Jena tej drugej je polubjala.

Slyšał je dejmančík słowička wšě,
Pódla tež ruta a želbija bě.

Do pola piskachu, bubnowachu,
Sedlali na wójnu pachola su.

Ručičku swěrnú duž zawdawaštej
Pachoł a holičo w zahrodze sej.

„Bjez tebje, wot tebje njeponódu ja!“
Bubon, trompejta njej' rozymila.

Maćerka plače, nan sylzy sej trje,
Bratřík ze sotříčku zdychowaše.

Najbóle plakaše, žalósćeše
Holčo, kiž pachola lubowaše.

Piskachu do rejow, zawyskachu,
Holčo so zamkny dom na komorku.

Z wójny dom piskachu, bubnowachu,
Do hródźow koniki stajeli su.

Syna dom mać a nan witaštaj sej,
Bratřík a sotra so wjeseleštej.

Najbóle skače a wjeseli so
Holčo, kiž wita sej najlubšeho.

„Bjez tebje, wot tebje njeponódu ja!“
Cyla je zahroda zaklinčała.

(11. 2. 1854.)

Zyma.

Hlós: Z wječorka, z wječorka wulka je čma.

Zyma so bliži a hluboki sněh,
Hdže je ta róža, kiž w zahrodže bě?

Hdže je mi róža, kiž kćěješe tam?
Hdže je to holčo, kiž khodžeše k nam?

Prijěl je hólčik kaž nadobny knjcz
Z Pančic tón mlódzenc a wobhlada wjes.

„Nano ty Šolćic, mi džowčičku daj,
Róžu najrjeńšu přez Budyšski kraj!“

„Džowka ta naša 'šće mlóduška je,
Zloto a slěbro tež njezamóže.

Čornej ma rucy, dosć wosobna njej',
Nosyc te čěpcy tež njecha so jej.“

„Rěka dže do morja hlubokeho,
Slěboro, zloto tež pominja so.“

(W septembru 1854.)

Při kolebcy.

Hlós: Hendraško, ty synko mój.

Čo zahrodki wětrik duł
A lisćička tam zelene je hnuł,
Z ćicha zynčeše:
Lisća spinkajće! Haj!

Jandželko naš lubozny,
Nětk spinkaj, zloty holbiko, tež ty!
Lubosć maćerňa
Njespi, njedřema. Haj!

Na hałzy spja ptaćatka,
Je kryje štom a z lisćom wodžěwa,
Stražu na tebi
Džerža jandželki. Haj!

Tuj tuj, złote džěćatko,
Nank, maćerka za tebje stara so,
Strachi zdaluje,
Mjehcy pósće. Haj!

W zbóžnym měrje, kurko, spi,
Nětk hišće swěći złote slónčko cí,
Dónž će njebudža
Rany žiwjenja. Haj!

Dónž će starosć njebudži,
Zamkń módre kukulatko, z měrom spi,
Naša róžička,
Naša lilija! Haj!

(10.[11. 1854.]

Swěrnny luby.

Hiós: Prijěl je z Mišna mlody pan.

Prijeli su do korčmički
Třo mlodži hóley nadobni.

„Hdze, korčmařka, maš holičo?
Smy jemu dobri wšitcy třo!“

„„Ach, džowka moja njewita
Nic wjacj hosći za blida!

To piwko, winko njenosy,
Ta na marach spi w komorcy.““

Duž přeni na nju pohlada:
„Ach, zo sy nam ty wumrjela!“

Ji druhi ruku poskića,
A padže k njej' na kolena.

Tón třeći zrudnje zapłaka
A slubi so do klóštyra.

Wón džěše za njej k pohrjebu,
Najrjeńšo zwony klinčachu.

Haj, kóždy zwón tak brinčeše:
„Tón lubował ju swěrnje je!“

(1854.)

Tón mje lubuje.

(Serb. Now. 1854, 358.)

Hlós: Přijel je z Mišna mlody pan.

Tři róže nam'ka holičo,
Na kóždej róži pacholo.

Duž holčo róže prašeše:
„Ha kotry tež mje lubuje?“

„„To zhoniš,““ róže prajachu,
„„Hdyž hwězdy swěća k wječoru.““

Tři hwězdy lédma zybola,
Třo hólcy jědu do dwora.

„Ha hdže maš, maći, džowčičku
Tu twoju młodu nadobnu?“

„„Ach, moja luba džowčička
Do klóštyra je slubjena.

Ta k česćam swjatej' Marije
Swój rućany wěnk plećeše.““

Na holčo přeni pohlada:
„Što, lubčička, sy činila?“

Ji druhi ruku dawaše:
„Budž, najrjeniša, w božemje!“

Tón třeći zrudnje zaplaka,
Na blido róžu rozšćipa:

„Nětk dobru nóc měj, wjesele
A moje rjane žiwjenje!“

To wuslyšala holička
A ze womory stanyła.

Hnyd zrudny pachoř zawyska
A holčo jemu ruku da.

„Nětk, hercy, k kwasej piskajće,
Hdyž mje tón mlódzenc lubuje!““ (1854.)

Bojazne ptačatko.

(Serb. Now. 1855, 100.)

Hlós: Ha sy-li, mój luby, tak šikowany.

✠ Hajúk duješe jasny swój slěborny róžk,
Hač brinčeše hola a zeleny brjóžk.

Wón wuńdze won do lěsa zeleneho,
A ptačatko před nim je wulećalo.

„Što bojiš so, ptačatko rjeníše ty?“
Hajúk praji, „što khowaš so do hałozy?“

Ha njeklinči rjenje mój slěborny róžk
Přez ćichownu holu a zeleny brjóžk?“

„„Zynk slěbornoh' rózka drje lubi so mi,
Maš falšnu pak třělbu tež na khribjeći.

Mje njeblaznja lubozne rěče a hra,
Duž piskaj sej božemje swoje trara!““

(18. 2. 1855.)

Dobre wotkazanje.

(Serb. Now. 1855, 310.)

Hlós: Steji ta woda lěto tam.

Swěćeše slónčko na hałzu,
Na hałzu klonowu — dyhu.

Ha z hałzy male ptačatko
Je rjenje spěwało — dyho.

„Njeh w léce abo w zymje je,
Bóh njewopusći mje — dyhe.

Njeh malo abo wjele mam,
Přec' troštnje zaspěwam — dyham.

Wšěch spokojnych Bóh zaradzi
A próstwu wuslyši — dyhi.““

A z klona ptačk je zalecił,
Swoj spěw mi wostajil — dyhil.

Ptačk z klona je so přečku dal,
Swoj trošt mi wotkazał — dyhał.

(27. 2. 1855.)

Blaznjene holičo.

(Serb. Now. 1855, 229.)

Hlós: Ha běše pak, běše pak mlody hajnik.

Ha ćerješe holičo do lěska won,
Ha ptačik ji lećeše přez wuhon:
„Holčo, kukukukuk!
Hdže ćeriš te pisane krowki won?“

Na ptačka so holčo je rozhněwało
A skhowa so do lěska zelenoh'.
„Holčo, kukukukuk!“
Tam wolaše ptačik ćim wótrišo.

Duž běžeše holičo z lěska zas' won
A stupi so w polu pod husty klon.
„Holčo, kukukukuk!“
Tam wolaše ptačik tež runje won.

Za ćernik so sydało holčo je,
Do husteho žita so khileše.
„Holčo, kukukukuk!“
Ju přewodźał ptačik tam zaso je.

„„O był wšak mój luby tak swěrný tež mi!““
To holičo praješe kokuli.
„Holčo, kukukukuk!
Twój luby je hišće ći swěrniji.““

Duž wróćeše holičo kruwički dom,
 Jej' luby tam jědžeše ze synom;
 „Holčo, kukukukuk!“
 Wón smějicy wolaše za wozom.

„„Što šibale šibalski blaznił mje sy
 A skomudžil džělo sej na lacy?
 Z twojim «kukukukuk»
 Naj' lubosća zhonja wšak po cylej wsy!““
 (1855.)

Horda — truhnjena.

(Serb. Now. 1855, 286.)

Hlós: Ha šol je tam hólčik swój runy pućik.

„Ka bylo mi pacholo w Zdžarecach je,
 To paseše koniki najswětliše
 A lub'waše holičo najrjeniše.

„Budź moja, budź moja, ty najrjeniša,
 Přez maćeř a nanka će lubuju ja,
 Ty moja sy myslička, króna a mzda!“

„„Mi z puća, mi z puća, ty pacholo, dži,
 W hódz njeje tón konjacy služobnik mi,
 Mój wěnašk za tebje so njezeleni!““

Tri lětka nětk pacholo služilo je,
 Hač ze štyri brunymi zjězdžowaše
 A kneflatu drastu so woblekaše.

„Budź moja, budź moja, ty najrjeniša,
Ze štyrjomi jězdźu, nětk pohonč sym ja,
Ty moja sy myšlička, króna a mzda!“

„„Mi z puća, mi z puća, ty pacholo, dźi,
W hódź kneflaty pohonč tež hišće njej' mi,
Wěnc kublečki tebi so njezeleni!““

Šěsć lětkow nětk pacholo služilo je,
W karejće ze štyrjomi zjězdźowaše
A židu a somot so woblekaše.

Ha pacholu napřečo holičo dže,
Joh' witaše, wěnašk swój přiho't waše,
Knjez hólčik pak z woza won zawyskał je:

„Mi z puća, mi z puća nětk, holičo, dźi,
Hdyž zemjanka njejsy a poruna mi,
Twój wěnašk, ty horda, nětk druhemu wij!“

(1855.)

Holičo a žołma.

Hlós: Hale kóždy króc, kóždy króc, hdyž ja dom džěch.

Holičo myješe w slěbornej wodźičcy so,
Nuzu swoju je žołmičcy wuskoržilo.

„Njeplač, holičo!“ žołmička pluskotaše,
„Hdyž so hubjenje na swěće tebi tu dže.

Jako małuška něhdy ja w přerowčku džěch,
Porno tebi lět mlódych tež wjesola běch.

Hale nětko, hdyž z rěku ja šěroko du,
Wjele prócy a džěla mi nadali su.

Ducy koleasa wjerćeć a čolmy mam njesć,
Přez kamjenje, korjenje wšelko so plesć.

Ducy pali mje slónco a zlě so mi dže,
Bórzy zamknje mje zyma a krjuduje mje.

Wodnjo, w nocy tak dyrbju so wuprócować,
Łučki powodžeć, krjepić a čerpać so dać.“

„Hale žołmička slěborna, hdžeha ty džeš,
Hdyž kamuški, koruski přešwórkoceš?““

„Hale k naney ja mojemu lubemu du,
K morjej dalokom', šěrokom', hlubokemu.“

Pokoj žołmička wutrobje njeměrnej da,
Trošta nabu ta wutroba wobćežena.

(1855.)

Póstoróžk.

Póstoróžk zynčeše pod hórku,
Kaž hołbiki zakurča po lěsu.

Štoha swak póstny tak zapiska?
Wón njewjestu rjeńšu na wozu ma.

Póstoróžk brinčeše přez holu,
Kaž nazdala Hodźijske zwony du.

Štoha swak póstny tak zapiska?
Wón njewjestu wjeze mi před wrota.

Póstoróžk klinčeše po drózy,
Kaž trunow a pišćel zynk slěborny.

Štoha swak póstny tak zapiska?
Pri cyrkwi wón z njewjestu zastawa.

Póstoróžk škrjeboce přez polo:
Dom z njewjestu jédžechu kwasarjo.*

Póstoróžk slěborny womjelknje:
To holčo bu domoj a žona je.** (1855.)

* 1. recens.: A swatojo spěwaju přezpolo.

** 1. recens.: Ta slónka čepc njewjestu staješe.

Njeswěrna.

Ні́с: Ha jědnaće biješe, k holičcy džěch.

Moje Wotrowje wětřik mi jabluko strěšl,
Nětk njezměju sluba, nětk njezměju kwas.

Ha jablučko čerwjene spadowaše,
Ha kuli so ze štoma, žaba wě, hdže.

Wo jablučko rjeńše haj mjerzy pak mje,
Zo moje mi holičo njeswěrne je.

Ha njejsym-li, holičo, wjacy ěi w hódž,
To pokoj cheu z tobu tež ja sej dać bóć*.

Ty měniš, zo zrudoba budže mje žrać,
Kaž jablučko w trawičcy zelenej tlać.

Ha jablukow ličkatych wjele b'dže rosć
A holičow na swěće druhich je dosć!

Ha njebudu rjeńšu tež wuhladać hdže,
To tola, kiž swěrnišo lubuje mje.

Ha njebudže nihdže mi swěrniša kćěć,
To njecham swój žiwy džeń žaneje měć!

(1855.)

* Vulgarnje za: być.

Přesadžena róža.

(Serb. Now. 1856, 37.)

Hlós: Z wječorka, z wječorka wulka bě ćma.

Zlyma je, zyma a hluboki sněh,
Hdže je ta róža, kiž w zahrodže bě?

Hdže je mi róža, kiž kćěješe tam,
Hdže mi to holčo, kiž khodžeše k nam?

Łopješko róži je wotpadnyło,
Holčo to ze wsy přeć hotuje so.

Na hrajku, na pŕazu z wječorami
Pućik wjac' swobodna njenastupi.

Swoju tón mlodženc ju pomjenuje,
Zawdal ji pjeršceń na ručičku je.

Spěwaju swatojo, zawyskaju,
Koniki pyšne tež klinkotaju.

[Po boku mlodžencej nadobnemu
Za blido kwasne su sadžili ju.]

Holčo ta róža je přesadžena,
W čěpcu so hordži a mandželskoh' ma!

(1856.)

Wjesoly dompuć.*

(Serb. Now. 1856, 54.)

Hlós: Ha wosrjedź mi Hornjeho Wujězda.

Ha swěćeše měsačk, so blyšćeše,
Wšitke hwězki pomhachu,
Ha spěwajo wjesoly z Khróscie dze
Hólčik jasnu šćežčičku.

„Ha hdze sy so, pacholo, zapozdžil?“
Stražnik trubi, wolaše;
„Ha polnóc je dawno mi časnik bił,
Honak hižo spěwał je!“

„„Ha nócku sym přechinil, dolho był,
Hdžež mi sama ruta kée;
Do zahrodki sadžal, sym dolho syl
Same róže, lilije.““

* Podobny je spěw ze samsnym napisom na str. 227 tuteho zwjazka.

„Ha kajke to dželo mi po nocy,
 Hdyž mi wjes a město spi?“
 „„Na piwje, na rejach běch wjesoly
 Z luboznymi holcami!““ (W februaru 1856.)

Nazhonjenja na sebi.*

Ha nihdy ja njejsym tak zradowny ból**,
 Hač hdyž sym na kanslach z tej' hory jěc móhl.
 Hodralalala, hodrasasasa,
 Hač hdyž sym na kanslach z tej' hory jěc móhl.

Ha nihdy ja njejsym hrał zważnišu hru,
 Hač hdyž běch w tych krušwach tam při měsáčku,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha nihdy wjac' njejsym tak hordžity ból**,
 Hač hdyž sym won z kwarty do tercije šoł,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha nihdy ja njedychach polóžnišo,
 Hač pruhu hdyž přětrach a derje bě šło,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha nihdze so lěpje mi njelubješe,
 Hač hdyž sym ja w měsće był na bjesadže,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

* Tutón spěw póstla Zejler młodemu towarštwu „Lubincj“ w Budyšinje z připisom: „Přinošk k Lubinskim zabawam jako džak za slawu k 1. dnjej maleho rózka 1872.“

** Dialektisce za: był.

Tak ruče nóc žana mi nimo šla njej',
 Hač hdyž sym tam rejwał a zaspěwał sej,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Při kralach a wjerchach njej' nadobnišo,
 Hač Serbja při Serbach, hdyž wjesela so,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha lubši són ducha mi njewobkhadža,
 Hač hdyž so mi dźije wot serbowanja,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha ničo mje skhmurić wjac' njezamóže,
 Hač hdyž mi štó hani to serbowanje,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

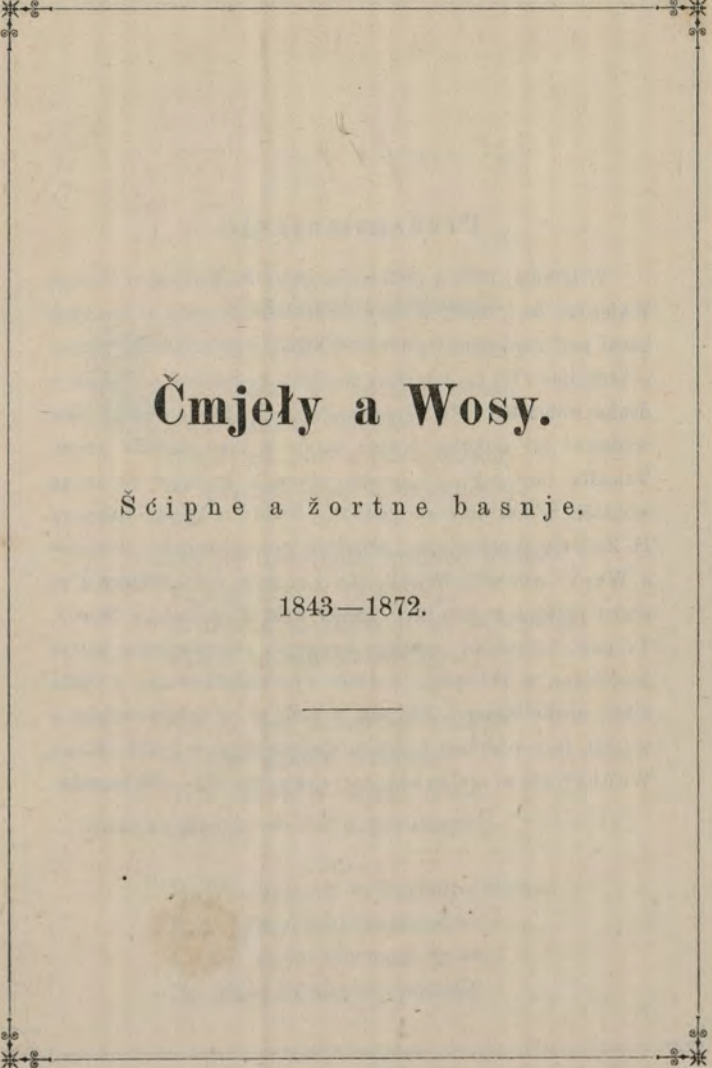
Ha swětlišo wóčcy mi njeswěćeštaj,
 Hač hdyž bě mi lubčička prajila „haj!“
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha ničo nic bóle mje njeboleše,
 Hač hdyž so mi druhi z njej mješkorješe,
 Hodralalala, hodrasasasa atd.

Ha hudźba mje žana tak njewožaha,
 Hač stražnik, hdyž trubi: Kónc wjesele ma!
 Hodralalala, hodrasasasa,
 Hač stražnik, hdyž trubi: Kónc wjesele ma!

(1. 2. 1872.)

Čmjeły a Wosy.

Šćipne a žortne basnje.

1843—1872.

Předspomnjenje.

W létomaj 1860 a 1861 wuda wučer K. Kulman w Delnim Wujezdze dvě małej zběrcy serbskich šćipnych a žortnych basni pod napismom: „Bórchate, kałate a palate čmjely, wosy a šeršenje. To je satyriski wothlós ze Serbow. Prěnja a druha wobrada. We Wojerecach.“ Do tuteje zběrki běše wudawař tež někotre žortne basnje našeho basnika přijal. Tehodla smy sebi z napisma tamneju knižkow za tutón wotdžěl, w kotrymž su podobne žortne a šćipne wutwory H. Zejlerja zhromadžene, přihódne pomjenowanje „Čmjely a Wosy“ wubrali. Wjetši džěl z nich je hižo ćišćany a to skoro połojca w létnikach 1843—1855 Tydžeńskich Nowin. Te pak, kotrež su pozdžišo basnjene, zawostachu z wjetša njećišćane w rukopisu, z džěla njewuhladowane, z džěla hišće njedodžělane. Někotre z nich su w cyłym wašnju a wurazu jara podobne basnjam wozjewjenym w cyklu „Hans Wučba“, kiž so w druhim zwjazku, str. 215—230 namaka.

Redaktor.

Kukečanske zjednanje.

(Tydž. Now. 1843, 43.)

Zak a Žwak we zwadže bęštaj,
Kukečanskaj susodaj;
Wšudžom sebi z puća džęštaj —
W korčmje-pak so trjechištaj.

Štó jej' tam nětk zjednać budže,
Tajkej' lawow zatrašnej'?
Z hróžbnym hněwom na so wšudže
Přeco so tak wótręštej.

Štó je, kiž so zechce zmužić
A tym pukam wobarać?
Jeju hněw so dyrbi stužić,
Chcetaj so ždyn roztorhać!

Kajki džiw so w korčmje stawa
Kaž přez činki kuzlańske?
Kajku radu korčmar dawa,
Zo Zak Žwaka njepóžrje?

Korčmař swěru porjedžeše
Zakej, Žwakej po rjadu,
Hač so žadyn njeznaješe,
Jazyki so sprostnychu!

Korčmař smějo naliwaše
Hišće wjacy palenca,
Hač Zak runja Žwakej spaše —
A so wali ze stoła.

W dwanaćich so z korčmy wleče
Zak a brodži před khěžu
Tam, hdžež slona woda ćeče
Na tu mjehku kopičku.

Tam so žwamlo, smorčo kiny
Zak, zo hórka mlešćeše;
Žwak tež k njemu so tam winy
K jeho noham smorčeše.

Wjetši dźiw so tudy poda,
Wjetši hač při palencu,
Tuto ložo, wón a woda
Dojedna jej' překoru.

Zak so rano zaročeše:
„Druhdže njebych zjednal so!“
Žwak so Zakej zalubješe:
„„Ja pak njebych hinašo!““

Dokelż na smjećach tam spałoj
 Běštaj nócku towařšnu,
 Staj so zaso wujednałoj —
 Mnohim šelmam k runjeću!

Šelmow zwadu, błaźnow plački,
 Sy-li mudry, njestużej —
 Hdyž so žeru tajke ptački,
 Twojej woći hladaj sej!

Khwilku sudža so a rudža,
 Na pomoc jim njetraš* hić,
 Přenje lěpše smjeće budža
 K jednoće jich zhromadzić!

(1843.)

* To je skrótšene: njetrjebaš.

Palenc — walenc.

(Tydź. Now. 1843, 108.)

☉ ty mokra mokrota,
 Woda z wodu naměšana,
 Židka žołma wot dešća,
 W rěcy, hrjebjach připluwana —
 By ty jenož palenc była,
 Kajku khwalbu by ty měła!

Na kromach by leželi
 Jan a Jurij, Gottlieb, Fryca,
 Handrij, Michał, Sebastij,
 Někotra tež druha měca —

Wšitcy měli wulke zbožo
A při řezy mjehke ložo!

Wjetša njeby před deščom
Nuznota nic wo žni byla —
Muž by čerpal z klobukom,
Hdy by žona kany měla;
Sudobja by mało bylo,
Telko by so nanosyło!

Haj, to krasna kermuša
Dyrbjala nam lačnym rěkać,
Starosć, nuza, zrudoba
Z Kukec dyrbjala wša scěkać;
Prěki, po dlu rozmjetane
Ležalo by wšitko pjane!

O ty skoće skoćacy,
Kotrom'ž njeslodži tón palenc,
Ty by sam był hubjeny,
Dokelž njewala će walenc,
Wot nas pičkow zahańbjeny
By ty mórčal zawutleny!

O ty strózbosć zwěrječna,
Ničo nimamy my z tobu —
Ty sy hluposć skoćaca,
Wobroč so, čiń z nami sobu!
Njeh je tebi rune wšitko:
Člowjek, skoćo — kortko, blidko!

(1843.)

— * —

Swěta přecelstwo.

(Tydž. Now. 1843, 116.)

Slódke směwki, hladke słowa
Swět ći rady wopruje,
W tajkim pozłotku rad khowa
Lakomstwo a ludanje.

Hdyž sy strowy, sylny, mlody,
Zwólno abo darniwy,
Jě swět smějo twoje plody
A sy luby, widzany.

Kaž so ryby z wačku wudža,
Z přecelstwom tak loja će,
Z lesnym liščenjom će kludža,
Hdžež jich prosyc hańba je.

Z přecelnosću wukhwalenje
Někotry sej dobyc chce,
Wulki — hnadne poniženje
Chce męc we njej pónate.

Přecelnje će k sebi proša,
Twoju mysl wuslědža,
Na rukomaj tebje noša,
Druhi čas će zjebaja.

Tunje słowa, počesćenja
Za mzdu tež ći poskića,

Za to zwólne posluženja
Wot tebjě sej žadaja.

Tajke wašnja, posměwanja
Njehale će zwěstosćić,
Zo će česća bjez ludanja
A ěi chcedža poslužić.

Ně, swět jeno sebi služi,
Z přecelstwom wón wikuje;
Wjaznješ w blóće, tčiš-li w luži,
Hlubje wón rad tepta će.

Prócu, pomoc jeno žadaj,
Proš wo pjenjez potřebny,
Štó je přecel, nětko hladaj,
Hlaj, ty wopušćeny sy!

Liwki z ramjenjemi huza
Nětk twój přecel přědniši;
Z durjemi hdyž nutř dže nuza,
Z woknom won wón wuskoči.

Štóz njej' w swětnym wašnju cuzy,
Tón ěi dawa za wučbu:
Džesać přecelow we nuzy
Ječne zorno ćežcy su!

(W haprylu 1843.)

Přeciwnikam postupa.

(Tydź. Now. 1843, 120.)

Kakaš rěku wodnjo a tež w nocy,
 Zdžeržec njemóža ju žane mocy,
 Bórzy brjohi přemóže,
 Bórzy swój puć poběhnje.

Dlěje rěku džeržiš zahačenu,
 Z wjetšej mocu potom rozzłobjenu
 Widžiš, kak wšo spowala,
 Rozdrje kraj a spowodža.

To čas-hačerjo njech blazni wuknu,
 Kak jich haćenja so bórzy puknu,
 Kotřiž mocy duchownej
 Mjezu stajíc mysla sej.

Złoby čěmnikow a zahrimanja,
 Trělby, račiny a zapjeranja
 Stajíc, wrócić njemóža,
 Štož so čišći do přédka.

Čas a duch sej njeda ženje haćić,
 Jeju słowo, kaznja dyrbi plaćić!
 Swětlo, prawda, swobodnosć
 Dobywajo budža rosc.

Próca čěmnikow a požadanje
 Njej' tež njesla nihdy žohnowanje —
 Kolmaz kolmaz wostanje,
 Balzam nihdy njebudže! (1843.)

✱

Kukečanska kermuša.*

(Tydź. Now. 1843, 169.)

Šol je hólčik wjesoly,
 Dokelž běše prošeny,
 Do Kukec na kermuš
 Khwatajo huš, huš, huš.

W brjuše jemu korčeše,
 Prózdny žoldk so hóršeše;
 Kukecy wonjachu:
 Slěny jom' běžachu.

Šol je wón tam k Šolće nutř,
 W khěži da jom' koza buc;
 Wopuš tam přitlusny
 Kóčcy wón njejabcy.

Šolta wita hólčika:
 „Witaj, wujo z Wunsporka!“
 Ławku jom' wotsćeže,
 Za blido nuzuje.

* Přěni a wjele krótki načisk tuteje basnje je nastal wokolo
 lěta 1830 a namaka so w rukopisnej Serbskej Nowinje Lipsčanskeho
 Sorabika. Tež hišć k spěwej je wot basnika wumysleny (hl. na kóncu).

Šolčina tam přinjese,
 Dokelž wuja čescić chce,
 Piwa a palenca
 Z pincy a z kamora.

Kobjel polnu palenca,
 Skoro bě jón rozlala,
 Piwa pak w džěrkawcu
 Měru haj kopatu.

Šolta „připić!“ zawola,
 Połne hólčkej porjedža
 Do sačka noweho
 Husteho, konopnoh'.

Lžicy, nože, widlički
 Horkach z hrjady při wjeřši
 Šolta nětk wučahny
 Na wobjed kermušny.

Hólčik hlódny snowa so
 Na poscěni za blido,
 Ze swětłom wot slónčka
 Kryje je Šolčina.

Šolta ji kryć pomhaše,
 Faldy přeco runaše.
 Čisty rub Šolčina
 Tajkile přesčera.

Šolčina jěsć nošeše,
Běle blido rjapaše:
Poliwku z kałdonow
Kormjonych motedłow.

Z přenjej jědžu Šolčina
Wonjatej so widžeć da:
Stare to basnički
Z tkhowymi mozhami.

Druhe jědło přinjese
Šolčina a wukinje:
Nóžki wot slubjenjow
Z jušku wot mjerzanjow.

Třeće jědło kuri so,
Horce přińdže na blido:
Ćelace lubosća
Z přenjeho tydženja.

Štwórte jědło přinjese
Šolčina a khwaleše:
Nowinki z měsaca
Drjebjene do kura.

Pjate jědło přinjese
Šolčina a kraješe:
Złoćanu nadžiju
Z cokorom posatu.

Šeste jědlo přinjese
Šolta sam a mĕnješe:
To su te roboty,
Nĕhduše poprjancy.

Sedme jědlo swarješe
Šolta sam za njeslódne:
Dawki a zapiski
Z drohimi słowami.

Wosme jědlo dočinja
Přiwĕrna mu stara ěma;
Wulki mĕch k nowěji
Leží tam na ławi.

Hólčik jědze khwaleše,
Khmutaše a hlodaše;
Hlódny za tykancom
Swěćeše ze žadom.

Šolta tykanc přiwleče,
Hač so wšitkón počese:
Wulki kaž w kadži dno
Do kola wokoło;

Tolsty, kaž najwjetša lža,
Poliwanje kurjawa,
Druhe bě scĕń a khlódk,
Wječorne zerja spódk.

K tykancej bě Šolčina
Tež kofeja warila,
Padže z tym hornycom —
Juška bu pod blidom!

Prózdny brjuch a cíchi duch,
Cíchi duch a prózdny brjuch,
Přez to mi ničo njej';
Kukecow runja njej'!

(1843.)

Komu a k čomu?

Komu?

Chceš-li so, luby, prawje wobhladać,
To njewěr zadkam koni;
Tež njewěr, jeli zo chceš z měrom spać,
Wot přédka žanej žoni.
Tych pak, kiž khodža w kutach přédować,
So pas po kóždej stroni!

K čomu?

Profeta skradžny, kiž ma pućować,
A k swojej wěrje honi:
Snop czy khodži jenož woklepać —
Hdžež njeborli, tam roni.
Duž khodž tam ke mši, njechaš-li so kać,
Tam, hdžež so ke mši zwoni!

(1843.)

Što je so něhdy z wěrnosću stalo.

(Tydž. Now. 1844, 43.)

Baje, baje bachu —
 Wěrnosć něhdy jachu,
 Dokelž wěrje knoćacej
 Nihdy přecelnica njej'.

Juju! halekachu —
 Wěrnosć k řezu hnachu;
 Wona nože wobwjertny,
 Zrězachu so řeznicy.

Kyry myry džachu —
 Wěrnosć zespínachu;
 Wěrnosć puta roztorže,
 Swobodna tam steješe.

Žatko, njebožatko!
 Wěrnosć kukuhladko
 Zhubić dyrbi woboje;
 Cyla pak, hlaj, swětło je.

Mordjo, mordjo heja —
 Wěrnosć zabić džeja;
 Aj, ty próca slomjana,
 Wěrnosć ta je njesmjertna.

Tujku zlotu wzachu,
 Wěrnosć kolebachu:
 Tuje, tuje nejkana —
 Wěrnosć pak jim njedrěma.

Nó, bowskobanecy,
Do blóta z njej přecy!
Slepak tež ju čornješe:
Přez nóc pak — zas' čista je.

Hura, hola, aja!
Wěrnosć ćěrja z kraja —
Ale slónčko žiwjenja
W kraju wjacy njeskhadža.

Blady, blady bachu,
Wěrnosć njemějachu;
Lža a blud so symjeni,
Hubjenstwo so rozšěri.

Što bu? što so poda?
Škoda, džachu, škoda!
Plačo konje přahaja,
Wěrnosć wrócić do kraja.

(1844.)

Młodym holecam.

(Tydź. Now. 1844, 122.)

Štož je dušna holička,
Wěsće njecha wopilca,
Byrnje byl tež bohatši:
Na posledk wšo přečini.

Zaže abo pozdžišo
Načini wón hubjenstwo,
Rjanosć, rozym přepije,
Dom a lubosć zabudže.

Pjana plawca, lidora,
To je stajna haniba,
Hněwanje a rudženje
Kóždy dzeń hač do smjerće.

Hdyž na čestne wěcy chce,
Sobu brać joh' njemóže,
Tam wón pjany skazy wšo,
Čini hroznje, wadží so.

Štož je dušna holička,
Njecha tajkoh' blancaka,
Tón žno smjerdži nazdala,
Kak dha hakle wot blizka!

A tež dušna holička
Z pičkom žanym njerejwa,
Tón je jara padawy,
Žwamlaty a kopaty.

Mudre holčo njerěči
Z pachołom, kiž tutoli,
Jenož holca šlundrija
Zańć ma tajkoh' pachoła.

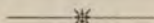
Na pička so wošćérja
 Holca, njemdra na muža,
 Z nim so blazna přećeli
 K swojej wulkej nječesci.

Holcy, chceće rozym měć,
 Dyrbi waše zbože kěćć,
 To so hólca zdalujće,
 Kiž tak palenc lubuje.

Khribjet jom' za wobličo
 Pokazujće zacpijo;
 Tak so pěknje zahubja
 Přez was knjejstwo palenca.

O wy rjeńše holiča,
 To was prošu božedla:
 Pomhajće swět polěpšić,
 Bóh sam chce wam zaplaćić!

(1844.)

Njeptaći kwas.

(Tydź. Now. 1844, 138.)

Wólajće, nowa wěc so stala,
 Słyšće! cheyli zrozumić:
 Lěnjosć je sej muža wzala,
 Cheyšće tež so woženić;
 Přiwěrk je tón nawoženja,
 Teho je sej zhladała,

To njej' muž wot rozmyslenja,
Za tajkim je žadała.

Na slubje je kopoł pobył,
Kwas joh' chcedža wotčišćeć,
Wón je na wšěch druhich dobył,
Kiž joh' chychu podčišćeć.
Mazuch kuchař, řeznik budže,
Dušnje jemu přisteji,
Bjeru joh' hdžežkuli druhdže,
Wjele wonoh' nječini.

Dale dyrbi na tym kwasu
Stary zažwanc tóčka być,
Hubu ma kaž lawsku hasu,
Přewoła tež kóždoh' řeč.
Starosć budže kucheň twarić,
Njeroda je myjerka,
Khudoba tam budže warić,
Kuchařka kaž wojerka.

Šlundrija, ta žónska mloda,
Ta je slónka njewjesće,
Nawoženi pónďže škoda,
Kaž ma być po přećelstwje;
Wšě jej' džowki budža družčić:
Nuza, sylza, kajawka,
Pokruta kwas dyrbi spuščić,
Wo nju so tam zabija.

Slěpc a wšiwc taj swataj bęštaj,
 Najbohatšej mjez wšěmi,
 Tehodla tež wonaj chcystaj
 Widzeć dać so před wšěmi.
 Twarožk wjele do so dżerži,
 Přinjese tym družkam pić,
 Wokol' njeho rady smjerdži,
 Njehachu z nim rejwać hić.

Štyrjo hercy tež tam bęchu,
 Hubjenstwo bě na husle;
 Hdyž pak woni piskać chychu,
 Puknyštej so trunje dwě.*
 Požčonka pak bě na dudki,
 Dań ta přińdže z piščelu,
 Prózduy hornyk bě samlutki
 Z boka při tym wjeselu.

Cyly toleř bě so wopil,
 Tež ta mloda wóslica,
 Wón bě wšitkón palenc dopil,
 Swarješe joh' móšnička.
 Piwo poča k dobrom' radzić,
 Dokeliž bě slyšało,
 Zo b'dža do wody je sadzić,
 Duž běše so splóšało.

* Dokeliž maju serbske husle jeno tři truny, su potom, kaž so wě,
 na poslednjeje piskali.

Při tym nasta wulka zwada,
 Khorosć klesny strowotu,
 Tu je trébna dobra rada —
 Běrna hraba za butru.
 Hlód tón poča wšěch won wabić,
 To je wěsće sylny muž,
 Chcyše měr a lubosć zabić,
 Wućeže sej na njej' nóz.

Najsurowšo khodojt čěmny
 Njewěry dla zakhadza;
 Spiritus tam sedžo zdrěmny
 Hižo tež swój džěl přeč ma.
 Rozymej tam tesak wzachu,
 Zo wón nikoh' njezruba,
 A so jeho warnowachu,
 Žadyn blizko njestupa.

Slepota so poča hóršić,
 Što ju čišća storkajo,
 Knot a blud ji radži skoržić,
 Kadolb woła: njeboj so!
 Tučna čma tam sudnik běše,
 Jejne kumšty kóždy wě,
 Wopačnemu pomhać chcyše,
 Šelma! hdže maš swědomje?

Prošeřstwo 'šće zbytně běše
 Z kijom, z měchom nazdala,

To tym pukam na bok dżěše,
Dokeliż so naboja,
Zo móhło při tutej zwadzi
Měch a kij snadź přisadzić,
Korb tam po jstwje skačo radzi:
„Chcemy k khlěbej rejwać hić!“

Ja pak dżeržu cyle za to,
Zo tych hóršich hosći bych,
Nichtó njeby swarił na to,
Do kužola zmjetał wšěch.
Nawoženju chcyl ja dajić,
Njewjestu ja zacpěju —
Chceš pak mi kórc pjenjez stajić,
Tón sej radšo wuzwolu!

(1844.)

Njezboże při lubosćach.

(Tydź. Now. 1845, 167.)

K narodnemu hłosej (hl. Tow. Spěwnik, str. 67).

Prišla mi holčka,
Ta běše wosebna —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Ta wutrobu mi wza.

To bě ta přěnja,
Kotrež sym božmje dał —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Bě šlipa nosata.

Přišla mi holčka,
 Ta běše bohata —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Ta wutrobu mi wza.

To bě ta druha,
 Kotrejž sym božmje dał —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Bě hlupa klibora.

Přišla mi holčka,
 Kaž róža lubozna —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Ta wutrobu mi wza.

To bě ta třeća,
 Kotrejž sym božmje dał —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Bě sebi najlěpša.

Přišla mi holčka,
 Bě spěšna, řečniwa —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Ta wutrobu mi wza.

To bě ta štwórta,
 Kotrejž sym božmje dał —
 Haj zyndom zyndom zynduška,
 Bě sroka, mutlička.

Prišla mi holčka,
Wot wšitkich khwalena —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Ta wutrobu mi wza.

To bě ta pjata,
Kotrejž sym božmje dał —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Bě khora tujawka.

Prišla mi holčka,
Króna bjez poroka —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Ta wutrobu mi wza.

To bě ta šesta,
Kotrejž sym božmje dał —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Ta hišće wuběra.

Ja nětk sej dyrbju
Dać jenu molować —
Haj zyndom zyndom zynduška,
Pak z Lipska zapisać!

(W oktobru 1845.)

— * —

Železnica.

(Tydź. Now. 1845, 198.)

Hłós: Kukecy je nowa wjes.

Kukala je kokula
Mudre słowo do swěta,
Hm hm hm, ha ha ha,
Mudre słowo do swěta.

Slyš a posl'chaj, Łužica,
Kajki hrěch so podawa,
Hm hm hm atd.

Našu serbsku Łužicu
Stwori Bóh Knjez njerunu,
Hm hm hm atd.

Wot Draždźan do Lubija
Nětko ju pak runaja,
Hm hm hm atd.

Srjedža Sćiwjec, Ratarjec
Chcedža železnicu pjec,
Hm hm hm atd.

Ludźo, wy sće ćelata,
Abo maće dundyra,
Hm hm hm atd.

Štož Bóh stwori, dobre je,
Wy chceće měc hinaše,
Hm hm hm atd.

Stworil je was k khodženju,
Wy maće lóšt k lětanju,
Hm hm hm atd.

Kajke su to njeskutki
Na tej zemi hrěšneji!
Hm hm hm atd.

Jězdźić z wozom parowym,
To mi njeje po dobrym,
Hm hm hm atd.

Kotřiž dušu lubuja,
So z tym zmijom njewoža,
Hm hm hm atd.

Moje słowo wěšćeárske,
Lubi ludžo, wopomúće!
Hm hm hm atd.

Wěšće jědze swět tón zły
Hišće djasej do khlamy!
Hm hm hm atd.

(1845.)

Stare kumšty w najnowišim času.

(Tydź. Now. 1846, 95.)

~~XXX~~
XXě štó pjenjezy zo hraju,
Njeh sej dže do Kembjerka*,
Tam tych mudrych ludźi maju,
Kiž je nam'kać zamóža;
Tawzyntkumštarjej tam dwaj
Šacy zběhać móžetaj.

W Hruboćicach pod horami
Přińdžeštaj ryć studničku,
Ale džiwy! pod dornami
Wučuštaj wěc krasnišu;
Ze swěrnosću zjewištaj,
Što we zemi widžítaj.

Džeštaj: „Wowcka, wujo luby,
Šac ma twoja zahrodka,
Ale ducha trašne zuby
W spódku-jón tam stražuja;
Wjele wěcy trjeba je,
Zo so twój šac wukopje.

To bě ćeće z wujom prawa
Pomazana pomazka,
Kuzlarjomaj pojěsć dawa
A wšo móžne přinoša;

* Kembjerk je skepsane z němskeho „Kahlenberg“, štož je mjeno němskeje wsy blisko Šěrachowa.

Jeju přihot trašny bě,
Kaž so samo wot so wě.

Z rječaznikom sedži žona
W heli poľna bojosćow,
Susod w knihach čita, stona,
Prosy za tych ryjerjow;
Wšitko dyrbi z měrom być,
Hdyž so chcedža šacy ryć.

A hdyž ryja, kajka hnada!
Smě wuj stejeć nazdala;
Třepotajo posl'cha, hlada,
Hač tón skutk so dokonja;
Smjetank pjenjez doryja,
Ducha jachu do měcha.

Šac, tón šac bu namakany,
Pjenjezy wuj w měše mě —
A jón twjerdže zawjazany
Njese zamknyć do křinje;
Z wopječicu dyrbi hić,
Za dwaj dnjej nic woćinić.

Za wšu prócu požadataj
Wonaj šaca třecinu,
Dwanaće pak potrjebataj
Toleř do přédka za mzdu;
Wujk je jimaj rady da,
Dokelž poľny hornyk ma.

Njesetaj nětk ducha khować
Do Budestec na keřchow,
Tam chcetaj joh' zažohnować,
Kaž je wašnje kuzlarjow.
„Wujo, wostań do zady,
Zo će zły duch njeskazy!“

Kembjerčanaj wotsal džetaj
Swoju dróhu přeco dom.
Dokelž wróćo njepríndžetaj,
Wróći so wuj z wjeselom
A tu křinju wočinja,
Smjetank — črjopow namaka.

Zjebany do Šěrachowa
Mudroh' muža prašec dže,
Jebakow dla w sylzach pluwa;
Jeneho tam podeńdže:
„O ty slěpco zabity,
Daj mi moje pjenjezy!“

Te pak běchu rozmjetane;
Duž dže wuj na tachantstwo,
Skorži tam na zaklepane
Kembjerčanow jebanstwo.
Na jebakow prawo da,
Nětk tam radu składuja.

Stary přiwerk chce nam zaso
Wbohich ludźi wobłaznić;

O ty nowy lěpsi časo,
 Njedaj so wot slepoh' bić;
 Priwěrk z wopječicu dže,
 Škody, hańby nabudže!

(1846.)

— * —

Hans.

(Tydź. Now. 1846, 172.)

Hans — nam'ka dolhu nić,
 Duž chce do krawcow hić;
 Hanso mój,
 Přeco pój,
 Koza ma lój!

Hans — smolu wuhlada,
 Duž chce być za šewca;
 Hanso mój atd.

Hans — widzi kołbasow,
 Duž chce do režnikow;
 Hanso mój atd.

Hans — zetka holičku,
 Duž chce k njej na žeńtwu;
 Hanso mój atd.

Hans — pojě solotej,
 Němc praji: grünen Klee;
 Hanso mój atd.

Hans — padže do hlíny,
Duž wulki lěpjeŕ by;
Hanso mój atd.

(1846.)

— * —

Měšćancey nowi hospodarjo na wsach.

(Tydź. Now. 1847, 74.)

Hans Bjedrich, nowy hosćencar,
Bě z města na kraj čahnył.
„To njeje muž“, sam praji lhař,
„Kiž na blowu je panył;
Tón wě a znaje ličbować,
Što dyrbi njesć, što dyrbi dać
Tón nowy hosćenc z polom.“

Ja klukam hosći — mysleše,
A žona kruwy deji;
Haj, na wsach wšitko lěpje dže,
Je tuńša kopa jeji.

Mi hišće zloto, slěboro
Na hnoju rosć a radzić so
Tu we Wonecach dyrbi.

A kruwy štyri pisane
Hródź hnydom jemu pyša;
Jich klinkot, ruće znajome
Žno burja wjesni słyša.

Wón, wona, džěći wuměrja,
Što tute kruwy nadeja —
A jědža w mlócy cały.

Nětk žona zběra smjetanu,
 Muž tolsće butru maže;
 „Nětk najězće so wot skotu!“
 Mać hlódnym džěćom kaže,
 „Što chcemy tradać, lutować,
 Bur ma, to móžeš nětko znać;
 Je jeno skupy šelma!“

Tež z nosowym tam rubješkom
 Do trawy žona khwata,
 A poľne trawy přinjesć dom
 Je chce ta mudra Khata;
 Tež džěći w kapsach přinjesu
 A w pyšnym ručnym korbiku,
 Štož zelenej' bě barby.

„Tym kruwom načinjene je!“
 Pak žona bórzy swari —
 „To sobu z teho widziće,
 Zo džowka spi na kari;
 To njeje mi nic po dobrym,
 Ja njewěrju tym žonam złym,
 Naš skót tež stajnje ruje.“

Hans Bjedrich sobu swarješe
 A mudre žony praša,
 Hdyž butry přeco mjenje je
 A mloko módra kaša;
 So posyluja pak z nadžiju,
 Zo, hdyž b'dže skót po čeleću,
 Zas' dónčki poľne budža.

A zawěsće a woprawdže,
 Štóz jeno sčerpnje čaka,
 Tón w swoim času wjesele,
 Kaž zajac w kale, skaka.

Lět tři bě lédma wotešlo
 A w hródzi bječi ćelatko
 Wot najrjeńšeje štrymy.

O kajke tolste wjesele
 Nětk w cyłym domje knježi!
 To běše běh a hladanje,
 Kak ćelko skače, leži.

Wot ranja hač do wječora
 Bě jeno rěč wot ćelatka —
 A kajka budže kruwa.

A dla tuteho přibytku
 Na skoće a na zbožu
 Bu wuradžena hosćina,
 Hdyž hižo běchu w ložu,
 A bližši dzeń dla ćeleća
 Bu dzeržana ta kermuša,
 Kiž swojoh' runja pyta.

To kralowska bě kermuša,
 Wšo darmo jě a pije;
 Na ćelko wot toh' ćeleća
 Hans poľne škleńcy lije —
 A w cyłym wulkim wjeselu
 Tež ćelo do jstwy přiwjedu
 We rjanych wěncach pyšne.

A dokelž zamysl k swjedženju
 Bě mlode ćelko dalo,
 Wón wino dawa ćeleću;
 To wšěm so zdobne zdało;
 Wot wina haj najlěpšeho,
 Zo by so zawjeselilo,
 Jom' štyri bleše dadža.

A lijachu a pjelnjachu
 Do šije wino slódke.
 To młódžo khětro pozdychnu
 A čini dychi krótke;
 Duž do hródže je njeseja
 A na powrjestło zwjazaja
 Za korto pola štrymy.

Kak dale so wěc cowała,
 Nic njetřam* prajić, pisać.
 Hródž skotu za psyki je šla,
 Jich kože widziš wisać;**
 O jerom je, o jejdyrko!
 Jim běše zeslakało wšo —
 Jich cyle wěšte zbože.

(1847.)

* Vulgarnje za: njetrjebam.

** Tak ma so skónčenje tutaje basnje w Čmjelach a Wosach, druha wobrada (1861), str. 26; w Tydź. Nowinach pak so tak skónči:

Duž widziš ćelčku wisać;
 O jerom je, o jejdyrko!
 To ćelatko hě slaknyło
 A z nim to wěšte zbože.

Wochoženjo na Radwoŕskej kermuši.*

(Tydź. Now. 1848, 259.)

1848
Křělnjenjo a Wochoženjo,
Ze Sprewjow tež jědžeja;
Wjeselće so, Radwoŕčenjo,
To je wšitko waše dla;
Delany so hibaju,
Hdyž ma Radwoŕ kermušu!

Dobytk swój wam skići hola,
Dyrbiće jón pokupić,
Wy wšak njerodziće tola
Z lampku někak miškorić;
Kadolby a pjecaki
Maće hišće we česći.

Wulke swětło w česći maće,
To je jara k khwalenju,
A štož dale potrjebaće,
To tam budže njedzelu;
Štož wam jutře nastawa,
Miłoražan powjeda.

W Miłorazu za khójnami
Konik bur so słyšeć da:

* Tuta baseń ma w Tydźeńskich Nowinach napismo: „Haj, woni jědu na tu Radwoŕsku kermušu“, a w Čmjelech a Wosach, druha wobrada (1861), str. 15: „Bur Konik z Miłoraza hotuje so na kermuš do Radwoŕja w lěće 1848.“ Po prawym je tale baseń wotmołwjenje na trochu šćipny spěw Pétra Mlynka, wozjewjeny w Tydź. Now. str. 258, w kotrymž za Radwoŕčanow po tehdušim wašnju na jich kermušu přeprašuje.

„Mjez wšitkimi kermušami
 Je najrjeńša Radwońska,
 Deski, lučwo, kołmazu
 Tam najlěpje wotbudu.

Hodźij a tež Malešecy
 Šwarne wiki dawaju,
 Ale w Radworju pak přecy
 Wjele wjacy woženju;
 Njeměrne drje časy su,
 Ja pak božmje pojědu.

Radworja njej' w swěće runja,
 Kamjenej tež blyšći so,
 W Łupoj, Bronju twora tunja
 Nam'ka kupca zwólneho;
 W Lutobiču, Měrkowi
 Dopředam te repuchi.

Dundyr njecha! khwataj, Motso,
 Lěnje stawy načahuj!
 Štož njej' lučwo same wot so,
 Do přerowa zatykuj,
 Zo tam barby načehnje —
 Barbu měć — čas přikaže.

Štoha z bokom na mnje hladaš,
 Njezhonjeny kopole?
 Kupiš mjaso — přidawk žadaš!
 Što ci réznik přičísnje?

To tež wjele hódne njej' —
Za wuši to zapiš sej.

Tykanc, hdyž so lučwo předa,
Za přidawk sej wučiniš;
Běleho rad nichtó njeda;
Kak tu wěc dha wuwaziš?
Za tu skibku srěnjeho
Mokry čemjer přida so.

Předaš komu desku žanu,
Klumpach lučwa sobu dže;
Maš-li sobu prošćel rjanu,
Ta so čisnyc njemóže —
Njechaš-li pak přidawać,
To cí praja: skupy drač!

Wšitko chce być přemyslene,
Wjezeš-li što na wiki;
Twoje mysle rozpróšene,
Motso, w hromadu duž wzmi;
Z čerwjenej tej kolmazu
Prihotuj tež pičalku.

Potom tu kusk mjeńšu měrku
Musyš mi tež na wóz dać;
Tolstu w drjewje, z wuzkej džěrku,
Tu sej dyrbju sobu wzać,
Zo so škoda přidawka
Někak zaso naruna.

Džíwny je tón swět wšak jara,
Z mocu chce byc slepjeny;
Wjele dostać wón so stara,
Na poł darmo wzał wšo by;
 Za tři kroški drěje so
 Kaž wo konja stareho.

Ja sym chcył žno dawno prajić
Tym, kiž měrku hanjachu,
Zo chcu hłowu na to stajić,
Zo dosć budže kóždemu,
 Dyrbjal-li ju wolizać,
 Zabywši ju wusrěbać.

Wórta! njewěš, hdže mam kapu
A tu staru pječawu?
Daj mi šantko abo lapu,
Zo sej tykańc zawalu;
 Přińdu dom, to wěste je,
 Zo mi za nim slipaće.

Božmje žona, božmje džěci!
Nětko dha jěc horje chcu.
Kermuše na tutym swěci
Wunam'kanje krasne su;
 Wosebje ta Radwońska
 Holanam je witana!“

(25.10. 1848.)

Kukečanski kwas.

(Tydź. Now. 1849, 289.)

Kak rjenje běše tam, hdžež njejsmy nihdy byli,*
Fidlom, fidlom, fidlom!

W Kukecach na kwasu, w Kukecach na kwasu.

My smy so pěši na konju tam přiwjezć cheyli,

Fidlom, fidlom, fidlom!

Po přnim deščiku, po přnim deščiku.

Kak horco ducy njeběše, o haj, to zhonichmy;

Duž chcemy zaso dom, how hej, how hej, wot hosćiny.

Kak rjane bě, štož njejsmy nihdy wohladali,

Fidlom, fidlom, fidlom!

W Kukecach na kwasu, w Kukecach na kwasu.

Tam nawoženju njejsmy nihdže zaslapani,

Fidlom, fidlom, fidlom!

A žanu njewjestu, a žanu njewjestu.

We horcej jušcy mjasowej bě wšo so tepilo,

Kaž muchi pluwachu, aw jaw, aw jaw, ći kwasarjo.

Haj, kralowske tam wužili smy wjesolosće,

Fidlom, fidlom, fidlom!

Sto lohćí wysoke, sto lohćí wysoke.

My njezabudžemy je nihdy do wěčnosće,

Fidlom, fidlom, fidlom!

Nam so tam lubješe, nam so tam lubješe.

Ze suchim krkom spěwamy — juchhej, to škoda je,

Zo wěčnje njetraje, bowskows, bowskows, to wjesele!

(1849.)

* K němskemu hłosej: Heil sei dem Tag, an welchem du erschienen.

Kruwarjowa skóržba.*

(Tydž. Now. 1849, 296.)

Haj, haj! kruwar ma so hněwać,
 Pak na skót, pak na ludži,
 Zrudny kěrluš móhl wón spěwać
 Z husarjom pod wjerbami:
 „Swjatk a pjatk we kwakuli
 Słuša k naju kermuši.“

[Je štó w domje něšto misnył,
 Na njeju hněw wutřase.
 Štó njej' winu na njej' čisnył,
 Je-li hdže što skućene?

Kruwarja a husarja
 Haj wšak wšitcy podćišća.]

Swjatk a pjatk njej' woteńdženje,
 Ach, tak je tež pola nas;

* Tajke napismo ma ta baseń w Čmjelech a Wosach II., str. 26, wjele dlějše pak w Tydžeńskich Nowinach: „Łazowskich kruwarjow a husarjow wobžarowanja, zo jich towaršojo w Sakskej njesmědžachu na domkhowanku dele přińć.“ Baseń počahuje so na krótsu w samsnym lětniku Tydžeńskich Nowin na str. 287 woćišćanu: „Staketa na Łazowskich přeprašerjow“ a posledniša zaso na krótko přeprašenje w Tydž. Now. str. 280, kiž je traš tež wot Zejlerja a ma so tak:

Njedzeli tu dżesatu
 Po Swjatej Trojicy
 Swjeći Łaz domkhowanku
 A pječe tykancy;
 Štóž ma tam žane znajomstwo,
 Tón nam'kaj so tam za blido!

Príndže žane přeprošenje
 Na kermušu abo kwas,
 To sej kóždy hubu drje:
 „Hólče! to nětk njepóndže!“

Kruwar, husar z cyła w swěći
 Ma tež wjele winy njesć;
 Wot najwjětšoh' hač do džěci
 Wužiwataj słabu česć;
 Cyły dom jej' pohanja:
 To je jeju kermuša!

Bohot pohonč je tón přeni,
 Wotročk porno njemu dže,
 Srěńk a třěcak tež njej' lěni,
 Kóždy něšto čwiluje;
 Džowka, srěńca, hospoza
 Džěła hakle nadawa.

Telko knježich, kaž so znaje,
 To njej' kaž by kozy hnał,
 A hdyž mróčel deščik saje,
 Zaso dom so pórkotał,
 Telko knježich wyše so:
 To je čěžke poddanstwo!*

Ale, bratra, to b'dže hina**,
 Spokojće so přichoda.

* Rukopis: To njej' žane powrjestlo!

** Vulgarnje za: hinak.

Přínďte-li sněh na Měrcína:
 Naša pšěńca zakčěwa;
 Potom — dyrbjeli tež lězc,
 Přínďte k nam tón tykanc jěśc! (1849.)

— * —

Bosćijowa lubka.

(Tydź. Now. 1850, 122.)

Posluchajće, posluchajće:
 Něšto nowe wěšču wam!
 Njedychajće, njepikajće:
 Štož mam w kapsy, wusypam.

Moja luba Wóršla nosy
 Jara rjenje zažwane
 Nječesane ryzy wlosy
 Překi, po dlu zmjetane!

W woku so ji woheń pali,
 Kaž by pěk so pyrila:
 Wšitko hori, wšo so smali,
 Kaž by wjes so smudźila.

Jeje wukormjenej licy,
 Muchoriznam podobnej,
 Widžu wodnjo, widžu spicy,
 Tajkej całce nadobnej!

Žolte steja z wulkej' huby
Štyri dolhe hrymzaki:
Mělo wójsko tajke zuby,
Njetrjebało tesaki!

Jeje hałozojtej rucy
A te porsty nohcate
Słuža za hrabje na łucy,
Pjeru polo hruzlate!

Tri šklě jahłow wobjeduje:
Takle mało lubka jě;
Pokruty tři přikusuje:
Hač njetrada, štó to wě?!

Moja Wóršla nejko pije:
Wutroba so směje mi!
Piwo rada do so lije:
Wěcnje pólka w kapsy tči!

Moja Wóršla je tak změrna:
Jenož swari spochi mje!
Moja lubka je tak swěrna:
Jenož khodži — njewěm, hdže.

Sym-li přišoł k domu jeje,
To tam zrudny zdychuju,
Dokeliž tam Wóršla njeje,
Kotruž horco lubuju!

Rodzi-li štó druhi wo nju,
Teho hnydom wobwěšu!
Jeli hdy što wjacy zhonju,
Wo jej' zub joh' powěšu!

Moja lubka je mi lubša,
Hač kolbasa krupowa!
Moja lubka je mi słódša,
Hač pomazka mjedowa!

Tak wam prawdu rozkladuje
Mudry Bosćij Šćipalca;
W susodstwje so pomjenuje
„Zažlokana Piwalca“.

(W haprylu 1850.)

Kukečanska* piwaŕnja.

(Čorny kós a drózna I, 23.)

Hlós: Kurić trubku tobaka.

~~K~~ukečanska piwaŕnja
Nima w swěće runjeća:
Luža wodu źórli ji
Z napřeća tam při šuli.

W Kukecach mi zelena
Luža je wot kačidla,
Dobru wodu k piwej da,
Dokelž je kusk husćiša.

* W rukopisu stej: Komorowska.

Žaby w luži rjechtaja,
 Hłowački tam lehnjeja,
 Žaby wodu polěpša,
 Duž ju k piwej bjerjeja.

Kruwki z luže pijeja,
 Tež ta lačna husyčka,
 Štož tam tehdy wostaja,
 Lěpšu wodu k piwej da.

Pacholjo a holiča
 Nózki sej tam myjeja;
 Tajka woda cydžena
 Radne piwo podawa.

Stare dóńcy, wobruče
 Mokaju tež w luži wšě,
 Deščik puć nutř wopłoka,
 A to piwko porjedža.

Kukečanska piwańnja,
 Kajke maš ty źórleška!
 Kiž tu lužu njeznaja,
 Twoje piwko pokhwala!

(Wok. 1850.)

—*—

Wšelaka échnidba.

Mać z prutom.

Sy, hólče, ty w tych krušwach byl
 A halzu wotlemił?
 Sy ty to wokno wurazył
 A z bleše ducy pil?
 Zle zelo, to mi nětko praj! — Haj!

Nan z caltu.

Chceš, Hanka, něšto hermanka,
 Dha jowle pohladaj;
 A jelizo by rodziła,
 Dha nětko słowěko praj.
 Ja caltu mam, duž, Hanka, praj! — Haj!

(Wok, 1850.)

— * —

Ducy z Bynječanskeje kermuše.*

(Tydž. Now. 1851, 326.)

Pjany muž a strózba žona
 Džěštaj z Bynjec z kermuše;
 Wón ma tykanc, mjaso wona,
 Kóždy swoje njeseše.

Za dompuć so wón tež stara,
 Wza sej pólku do zaka,
 Hać bě wón tež runje jara
 Napil so tam palenca.

* Stary spěw, z nowa trochu přestajeny.

Basnik.

Duž wón poča překi stupać,
Dróha njej' dosć šěroka:
Wón so poča w blóće kupać,
Hač sej tykanc womaza.

Žona ruku poskićiwiši
Chce joh' z blóta wučahnyc',
Za wuši tak pomasnywiši,
Zo móhla jej wottorhnyć.

„Što sej myslíš, žona droha,
Ty mi wuši wottorhnješ,
Hladaj dale, tam je noha,
Tak mje skerje wučehnješ!“

Wón bě khětro womazany,
Tykanc hišće bóle bě,
Tón bě z nowa poliwany,
Skibku nětko wot njoh' zjě.

Tón jom' jara njesłodžeše,
Za wuši sej masaše,
Zrudny k swojej žonje džeše:
„To mje helscy boleše!“

Žona džeše: „„Luby mužo,
Džerž wšak to mi k dobroći,
Swinjo zběha so tak lóžo,
Hdyž je wozmjješ za wuši!““

(1851.)

— * —

Worakawa wěšća.

(Tydž. Now. 1854, 366.)

Hlós: Husy domoj leća.

[Slónčko rjenje swěći,
Jank tón zahe stawa,
Wěšća kharty kładže
A jom' radu dawa.]

Slónčko rjenje swěći,
Janko, woraj w hajku —
Wuworaš sej žonu,
Stejawkec tu bajku.

Slónčko rjenje swěći,
Janko, kopaj rolu —
Wukopaš sej žonu,
Žonu kaž koprolu.

Slónčko rjenje swěći,
Janko, přahaj brónu —
Wuwłóčiš sej žonu,
Klunkerkatu wrónu.

Slónčko rjenje swěći,
Janko, klepaj kosu —
Wuklepaš sej žonu,
Jandžela kaž wosu.

Slónčko rjenje swěći,
Janko, posyč trawu —
Wusyčeš sej žonu,
Žonu kaž tu pawu.

[Slónčko rjenje swěći,
Janko, njeměj nuzu —
Dočakaš sej žonu,
Staru khromu Ruzu.]

Slónčko rjenje swěći,
Janko, měšej wšelko —
Njechaš stare rjeblo,
Krydnješ mlode ćelko.

Slónčko rjenje swěći,
Janko, budž ty nejny —
Njeběhaj za žonu,
Wostań hišće frejny!

(1854.)

Maćerjow starosé.

Naša mać a waša mać,
To su štyri kolena;
Měla kóžda džowčičku,
Na hermank by wjedla ju.

Naša mać a waša mać
Dyrbitej tu pódlu stać;
Kóžda swoju džowčičku
Dyrbitej dać na rejku.

Naša mać a waša mać
Dyrbitej tu šaty prać;
Kóždej džowcy na reju
Čistu bělu košulku.

Naša mać a waša mać
Dyrbitej to plótno tkać;
Hdyž te hóley wulke su,
Prińdu hóley na žeńtwu.

Naša mać a waša mać
Dyrbitej tu loža slać;
Prińdu hóley do domu,
Hóley khwile nimaju.

(1865.)

Khudy a bohaty bratr.

„Ně, mužo, swojoh' bratra Jana
 Ty njewobkradú, njech ma, štož ma,
 Njech njeběše tež prawda žana
 Při rozdzělenju naměrka.
 Tehd', jako z blědej smjerću wuńdže
 Waj' nan a dželbu postaji,
 Što so na kóždoh' wot waj' dóńdže,
 Měj nana wolu we česći!“
 Tak k swojom' mužej Hansej džeše
 Při durjach stejo Bělina.
 „„Mjelč, Khata!““ Hans ji wotmolwješe,
 „„Ja měnju, to njej' njeprawda;
 Hlaj, ja sym wbohi khěžkar khudy
 A Mikławš kubleř bohaty.
 By njeboh nan so wrócił druhdy
 A stupił k nam do našej' stwy,
 Hdyž syčíš ty mi džěci hlódne
 Ze plačnym, snadnym wobjedom
 A widził, štož njej' prajíc hódne,
 Naj' bydleńčko, kaž pod keřkom,
 By widzał nan, kak Mikławš sněda
 A sedži w zlotym bohatstwje,
 Rót jeho zawołał by: «Běda!
 Kak dže so wamaj na swěće!»““

(1855.)

Nazdate pacholo

abo:

Njeje Serb, njej' Němpula!

Hlós: Kukecy su nowa wjes.

Ni. Kukec pachol z hnězdžeška,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Wulecił je do swěta.

Rjany by so rady zdał,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Wšitke holey zawjercał.

Z kóždej rady pošepnje,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Slódke drjewo rašpluje.

Na swěcatym rječazku,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
W kapsy nosy cybulu.

W brylach by najlubšo ból*,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Hdy by domoj trjechić móhl.

Kurjawku sej zažehla,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Wróny so wšě zdaluja.

* Dialektisey za: byl.

Pyšný chce hić na wiki,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Plata z wiksu škórnički.

Poprjancy sej kupuje,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
We wšěch budach woptuje.

Běži wječor k lubčičcy,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Woknješko ji wurazy.

Biješe so wo rejku,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Rozdrě suknju zajatu.

Hercam chcyše šěsnać dać,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Polak běži požčować.

Rady by sam mudrosć měł,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Wšitkich druhich k lepšom' měł.

Zjězdźował by konika,
Aw jaw jaw, mek mek mek,
Předał so za maršala.

(1855.)

Jank dobra wolka.

Jank bě sej mlodu žonu wzał,
To běše krušej zrala!
Dónž žanu lapku mēješe,
Přec' khodži jako pawa.
A hdyž bě dotorhane wšo,
Je khodžila kaž šerjenjo*;
Jank khětrow z hłowu wije —
W wšech kutach něšto hnije.

„Što, Marša, nětko činić je,
Chceš k rjedženju so stupić,
Chceš płatać, abo dyrbimy
Sej druhe nowe kupić?“
„„Aj, Janko,““ Marša dže, „„ach jej,
Tón njerjad płatać hódno njej',
Pój radšo škleńčku wupić,
Ty dyrbiš nowe kupić!““

Jank z mlodej žonu čampaše
Won kulki wobkopować,
„„To““, rjekny Marša, „„wyše je,
Sej khribjet dokóncować!““
Jank wotpoložić łopač dže
A swoju Maršku prašeše,
Hač kopać abo ležeć?
„„Aj, ležeć, Janko, ležeć!““

* Dialektiscey za: šerjenje.

Dom prózdny, pola puste su;
 „Što, Marša, chcemy warić?“
 So praša Jank — a Marša tu
 Je započala swarić.
 „Što, Marša, chcemy spočinać,
 Zo njetrjebamoj hlódněj spać?
 Chceš lutować, chceš zajec?“
 „„Sto toleř, Janko, zajec!““

Jank z Maršu dyrbi dolha dla
 Swój dom a žiwnosć spuścić,
 Duž zaso Maršu wopraša:
 „Što, Marša, nětko činić?
 Nětk na džělo wšak dyrbimoj,
 Pak po prošěnju pónđzemoj;
 Praj, što je k wuzwolenju?“
 „„Aj, Janko, po prošěnju!““

(Wok. 1855.)

Spěw z kupjelow.

Je to mi próca, drějeńca
 Wot ranja hać do wječora,
 A hišće njecha wunošec
 Stwu zhrěc a třěchu sporjedžec,
 Tež kózdy džeń mi za blido
 Hlód z džěcatami syda so;
 Duž zdychnu husto tyšniwy:
 Ach, kak ty tola khudy sy!

Ja puščich so do kupjelow —
 Ach, kajke wójsko bédnikow!
 Na žonu, džěci pomyslich,
 Bjez zawisće jich wopušćich;
 Ach, zahroda ty blyščata,
 Maš lute čěrwe jabluka!
 Ja khudy slěpc tu mjez wšěmi
 Sym zawěsće najbohatši!

Mje zetka čłowjek hordžaty,
 Štož měješe, bě winojty;
 Mje měščan ducy popadnje
 A překlepanosć wučěše,
 Wón přez ramjo mi pohlada,
 Kaž bych jom' pasł ja husata;
 Ja pěši džěch, wón wjeze so
 A rozćiskuje bohatstwo!

(Wok. 1855.)

Horde pacholo.*

Hiós: Sedžala na lipjo.

~~X~~linkoce pacholo,
 Zemjanscy hordži so —
 Aw jaw jaw, hordži so,
 O hlajće wšak!

Rady był wulki knjez,
 Po boku hwězdu njeśl —

* Přirunaj podobny spěw „Nazdate pacholo“ na str. 295.

Aw jaw jaw, hwězdu njesł,
O hlajće wšak!

Na swětłym rječazku
W kapsy ma cybulku —
Aw jaw jaw, cybulku,
O hlajće wšak!

Kurjawku zažehla,
Wróny so zdaluja —
Aw jaw jaw, zdaluja,
O hlajće wšak!

Chcyše hić na wiki,
Zaja sej škórnički —
Aw jaw jaw, škórnički,
O hlajće wšak!

Poprjancy pytaše,
W budach wšěch woptuje —
Aw jaw jaw, woptuje,
O hlajće wšak!

Běžeše k lubčičcy,
Trjechi do solotwje —
Aw jaw jaw, solotwje,
O hlajće wšak!

Lećeše na reju
Z zajatej sukničku —
Aw jaw jaw, sukničku,
O hlajće wšak!

Hercam chce toler' dać,
 Polak dze požcować —
 Aw jaw jaw, požcować,
 O hlajće wšak!

Rad by sam mudry był,
 Druhich pak k lěpšom' měł —
 Aw jaw jaw, k lěpšom' měł,
 O hlajće wšak!

W brylach by rady ból*,
 Hdy by dom trjechić móhl —
 Aw jaw jaw, trjechić móhl,
 O hlajće wšak!

Syda so na konja,
 Činił by maršala —
 Aw jaw jaw, maršala,
 O hlajće wšak!

Poda so na žeńtwu
 Z džěrawej pódušu —
 Huš huš huš, pacholo,
 Džěra njej' dno!

Njehordź so, njehordź so,
 Mek mek mek, pacholo —
 Aw jaw jaw, pacholo,
 Džěra njej' dno!

(Wok. 1855.)

* Dialektiscy za: był.

Třo krawcy.

☞
Třo krawcy w cuzbu cheychu hić
A njem'žachu sej wumyslić,
Haho hahe, haho hahić,
A njem'žachu sej wumyslić,
Hdže cheyli hić.

Na twarožki jich zalóšt'wa
Dla Nikšec wowčoh' sydera,
Haho hahe, haho haha,
Duž připadže jim Limborska,
Tam sahaja.

A do kraja hdyž přińdžechu,
Tam stadło wowcow nadeńdu,
Haho hahe, haho hahu,
Te bobuški tam drjebjachu
Na pastwišću.

Duž džachu wšitcy: „Što to tam?
To symješko je k twarožkam,
Haho hahe, hahi haham,
K tym slódnym wowčim twarožkam,
K tym Limborskim!“

Duž kóždy hrabny symješko,
Tři lěta domoj kulejo,
Haho hahe, hahi haho,
Přez hory, doly kulejo,
Hač zbraši so.

A krawcow zbraši tajki šac,
 Zo žadyn strowy njebě wjac',
 Haho hahe, haho hahac,
 Zo strowy njeje žadyn wjac'
 Hač do džensa!

(Wok. 1860.)

— * —

Mužej džěše za marami, ale wumrjel bě ji swět.

(Lužičan 1865, 145.)

~~X~~hory muž a strowa žona,
 Wobaj z dobom stonaštaj —
 Najhórje pak džěła wona,
 Sylzy njeskhnu w wočomaj;
 „Wuńdu-li ja“, muž k njej džěše,
 „Bóh wšak njewopušći će!“ —
 Ji pak wotmołwjenje džěše
 Mjelčace we wutrobje:

„„Blada! twoja smjerć mje hrjebje
 Mało sama na sebi,
 Bych-li ničo, dyžli tebje
 Njezhubila na swěći;
 Bych so z tobu njeskulala
 Z hory dele do doła —
 Božmje bych će přewodžala,
 Ale tak — sym ranjena!

Hórka mi so kriwda stanje,
 Mój trón widžu zwróćeny,

Moja česé a mjeno spanje*,
 Štó ma zańć hdy wudowy?
 Kupuje Bóh krinoliny
 Abo drasty židźane?
 Wopyty a wokřewiny
 Hdže nětk wostawaju te?

Moje ramjo starosé nosycé
 Njebě nihdy zwučene,
 Nikoho ja njetřach** prosycé —
 Njej' to złota winojte?
 Ale nětko, zrudne nětko
 Na wopak wšo wobroća,
 A by tralo to tež lětko,
 Měla hišće pokoja.

Ale do smjerće to dostać
 A sej hišće popřec dać,
 Kaž na suchim ryba wostać —
 Štó by tu móhl z měrom spać?
 Duž mje hněwa tajka rana
 Do smjerće, to njem'žu přec,
 Z milionom troštowana
 Chcyła suchej woći měć!““

(13. 9. 1865.)

* Dialektiscy za: spadnje.

** Skrótšena ludowa twórba za: njetrjebach.

Skupy Khryšan.

Najskupiši we cylej wsy,
 Hač runje kubleř bohaty,
 Bur Khryšan něhdy běše;
 Njej' wědzał, kak by lutował,
 Hač njeby skótnu picu žrał,
 Hdyž za blido hdy džěše.

Je přišoł prošeř do dwora,
 Tón swary za khlěb dostawa
 A wěsće prózdny wuńdže;
 Wón słyši skorzić Khryšana,
 Kak khudy je, zo nazajtra
 Sam po prošenju póńdže!

(W oktobru 1865.)

Čłowjek ma so přiwučić.

Nans Depla ze synom Deplku
 Na dróhu so podaštaj prózdninsku,
 Puć přeni do korěmy přindžeštaj,
 Tam kisało z piwom pić dyrbjestaj.

„Ach, nano mój“, praješe Deplka,
 „Naj' dróha so spočina kisała!
 Tež muchi so mjerwja a roja so,
 Ja njewěm sej překhować wobličo.“

„„Pušć přiwerk!““ nan Deplku troštjuje,
 „„Hlej, muchi a piwa su wšelake;
 To wšitko pak dže a dyrbi hić,
 To jeno ma čłowjek so přiwučić.““

Wjes wote wsy čehnještaj tam a tu
 Po próšnym a blócánym pučiku,
 A jako pak do Wonec přińdžeštaj,
 Tam židki a mazny bě puć a kraj.

„Ach, nano mój“, wolaše Deplka,
 „Kak dróha naj' tola je blócana!
 Ach dzerž mje, tu tčacy ja wostanu
 W tym lohčowskim hlinjanym pimpusu!“

Nan dzeržeše syna a troštjuje:
 „„Haj, w swěće wšak puće su wšelake;
 To wšitko pak dže a dyrbi hić,
 To jeno ma čłowjek so přiwučić.““

A jako so k poldnju bližeše,
 Žoldk prózdny za wobjedom mórčal je,
 Do korčmy nutř džěštaj ze žedzenjom
 A jědžeštaj kolbasu z pöpjerjom.

„To mori trichiny, zo nješkodža!“
 So korčmař smějkajo slyšeć da,
 „Nórtk mataj mi jeno zaplaćić
 A móžetaj strowaj nětk dale hić.“ —

„Ach, moje črjewa!“ Hans skoržeše;
Nan huza so sam a mēnješe:
„„To wšitko wšak dže a dyrbi hić,
To jeno ma čłowjek so priwučić.““

So lehnyštaj popoldnju do khlódka,
Duž přiindže žandarm a škrjebota:
„Hdže wopismo mataj, krajbludžerjaj,
A z wotkal a hdžeha dže dróha waj?“

„Ach nano, kak hrózbny to čłowjek je,
Z arrestom a klódu naj' troštuje!“
Tak Deplka šepťaše třepotajey;
„Je wosud to dróharjow njezminliwy?“

Hans Depla won wopismo čahaše
A struchleho synka tak změruje:
„„To wšitko wšak dže a dyrbi hić,
To jeno ma čłowjek so priwučić.““

A jako so k wječoru bližeše,
Dešć z njewjedrom ducy jej' nadpadže,
Nic wodžěw, nic předešćnik njepomha,
Ze škórni je woda so žórlila.

„Ach nano!“ zas' skoržeše Deplka,
„Kaž połon ta dróha mje wokřewja,
Haj, budžech to wědźał, ja nječam lhać,
Ja radšo cheyl tola njepućować!“

„„Mój synko, wšak njejsy wot poprjanca,““
 Nan džeše, „„a žimaj so tež kaž ja,
 To wšitko wšak dže a dyrbi hić,
 To jeno ma čłowjek so přiwučić.““

Nan nóclěhwo ze synkom wobćeže,
 To woběmaj pěknje so lubješe,
 A jako tam stanyštaj nazajtra,
 Pjeć toleř sej hosćencař pomina.

„Ach nano“, syn džeše, „to mjerzy mje,
 Zo předrožil tudy naj' korčmař je,
 Naj' pjenjezy leća kaž z wětřikom,
 Ja praju, mój sahamoj zaso dom!“

„„Mój synko, ty swěta sy njeznaty,
 Duž njebudž hnydom tak njesćerpny —
 Što pomha so hóršić a žaloscić?
 To jeno ma čłowjek so přiwučić!““

(Wok. 1865.)

— * —

Wobraz šwarneje žony.

Muž.

Čuba žona, ludžo praja
 Wšitcy, kiž će bliže znaja,
 Zo sy lěni ty šwernut
 A přez tebje hišće ja
 Wěsće póndu tež kaput.

Ž o n a.

Luby mužo, daj sej prajic
 A sej druhu brylu stajic,
 Zo mje lěpje póznaješ;
 Hlaj, to je ta rozprawa,
 Kiž će ze mnu wujedna.

Póndžela, haj póndžela,
 To je sotra njedželina!
 Jejo jejkej podobna —
 Tak je wěčnje bylo w swěci
 Pola měščanskich a wjesnych džeci,
 A tež nihdy njeb'dže hina*,
 To je stare znate prawo.
 Štóz je něhdy wumysli,
 Njeh je tež nětk zastupi,
 Moja njej' to wina.

Wutoru sym doma!
 Kaž to dušnej žonje přisteji,
 Pěknej žonje njeběhatej,
 Po susodstwje njekleskatej,
 Haj wutoru sym doma!
 Wot póndžeze
 Najbóle hišće khroma,
 Mam so zdobnje wothladać
 A na džělo hotować,
 Přetož srjeda nastawa,
 Z džělom hlada přez wokna.

* Vulgarnje za: hinak.

Srjedu du do trawy!
 To wam njejsu žane žorty,
 Štóz wot lénjeje njej' porty!
 Hdyž hródž skotu doma ruje
 A kaž hlódne wjelki wuje,
 Telko trawy nahotować,
 Koruski wšě přitorhować
 A je runać — woprawdzi*,
 To ma něšto na sebi,
 Někotra to hospoza
 Přede mnu so khować ma!

Štwórtk zběram smjetanu!
 To khribjet, rucy, nohi koštuje
 A někotrej so bórzy přižerje;
 Do pincy won a nutř mam lazyć,
 Zo móhle so mi mozhy skazyć.
 Likaj, hlodaj, čerpaj! — rěka,
 Hač so z džělom ruka kwěka,
 A lij jene do druhoh';
 Tak je štwórtk so wobzamklo.

Pjatk, tehdy butru džělam!
 Pjatk rano khwila njej',
 Zo ducy z loža sej
 Haj modlitwu ja spěwam.
 Tón džeń ja wěčnje na nós padam
 A wječora sej tyšna žadam,

* Dialektiscy za: woprawdže.

Najradšo butry žanej' džěla dla
 Bych nihdy njejědla;
 By džowka k rucy njebyla,
 Bych dawno dušu spuščila!

Sobotu njesu butru do města!
 Sčesam sebi trochu plesu,
 Włosy trochu wuhladžu;
 Potom swoju butru njesu
 W našijowym rubišću.
 Džeń minje so — štož znaje wiki;
 Do slónca pak doma być,
 To mi njejsu žane šiki,
 Dyrbjala so roztorhnyć!

Mužo, tydzeń bu přeć!
 Tehodla hladaj a wědz:
 Lěpšej' njenam'kaš, hač mje,
 Khiba zo je z N. N. — pp.,
 (Z města abo z druhich wsow,)
 Štož by braška prajić móhl!

(18. 2. 1868.)

Na drastu njedaj ničo!

(Lužičan 1868, 150.)

Wot krala hač do prošerja
 So wšelke noša drasćenja,
 Kaž kózdy dyrbi abo ma,
 Wot klunkrow hač do purpura.

By pak po znutřknej taxy šlo,
Kaž waži Bóh tu kóždeho,
A drasta temu poruno:
Dosć klunkrow by tu njebyło.

To pychunošeř někotry
A waženy po drascićcy
A tola lumpak znutřkowny,
Pak nahi abo klunkraty —

Za keřki dyrbjal snować,
Tam swoju hańbu khować.
Duž bratře, luby Mičo,
Na drastu njedaj ničo!

(3. | 9. 1868.)

— * —

Křízna.

(Serb. Now. 1868, 411.)

Štóz chce křízna wuhotować*
A so někak widžeć dać,
Hódny kroš k nim dyrbi khować,
Kucheń derje wobstarać.

Duž mój luby synko, hy,
Załožiš na křízna hdy,
Hotuj so! to njej' žort!
Tawzynt naj! saprkhort!

Duž mój luby synko, hy,
Załožiš na křízna hdy,
Tehdy strowej nozy, rucy sebi proš,
Čestnym kmótram služ a noš!

* K němskemu hłosej: Wer will unter die Soldaten.

Seršćak ma pod nožom panyć,
Čelko, ryba, husyćka,
Wokole tež, kiž njecha ćahnyć,
Zo b'dže tućna poliwka.
Duž mój luby synko, hy atd.

Potom rěka: rjedzić, parić,
Drjewo dželać do jadra,
Škrabać, truhać, pjec a warić,
Sudobja měj bjez kónca.
Duž mój luby synko, hy atd.

Tajki přihot da po domi
Dobry tydžeń roboty,
Hewak rady něšto khromi,
Njeradža so tykancy.
Duž mój luby synko, hy atd.

Sydom kmótrow dyrbiš prosyć
Po dwu a zo přahaja,
Wědžeć maš jim služić, nosyć,
Hać í blida rjapaja.
Duž mój luby synko, hy atd.

Bleše, pićalki a tuny
Njesmě šerić khudoba —
A tež napoj z brunej' buny
Bohaće njech pluskota.
Duž mój luby synko, hy atd.

Tež na nucharjow maš hladać,
 Njemdre wójsko womlódne,
 Wokna pasu, přińdu žadać
 Swój džěl, wjelki šijate.
 Duž mój luby synko, hy atd.

Chceš-li hišće husle skazać
 Młodym kmótram wuskočnym,
 Šiju hercam dyrbiš mazać,
 Blidko přihotuj tež tym!
 Duž mój luby synko, hy,
 Zalažiš na křćizna hdy,
 Hotuj so! to njej' žort!
 Tawzynt naj! saprkhort!
 Duž mój luby synko, hy,
 Zalažiš na křćizna hdy,
 Tehdy strowej nozy, rucy sebi proš
 A tež hercam služ a noš!

(W decembru 1868.)

Serbski a-bej-cej.

(Zlamk.)

А — ale, woš w kale, to Němcaki su,
 Kiž hlódni mjez Serbow so zasydlichu.

Bej — aba, wjeřbaba, hdy budže naš kwas?
 Hdyž Němcy b'dža dobri a nježeru nas.

Cej — calta hjez gwalta, hdyž butrowa je,
Přez němske a serbske te čelesna dže.

Čej — čelko, mój wjelko, by, čejž je, wzał;
Němc hordy tež serbske by pjenjezy bral.

Dej — dele jich wjele so wobkuleše,
Do Serbow najwjacy wšěch prošerjow dže.
(Wok. 1870.)

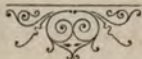

Hansk — Hans.

Naš Mops, hdyž hišće Mopslk bě,
Duch běše přecelny;
Nětk wobužny je njedótk
A hišće blawkaty.

Mic-Mica naša mloduška
Rad hladkować so da;
Nětk syči, korči stajuje
A zdrapa připódlu.

Naš Hans, hdyž hišće Hanslk bě,
Štó tehdy hódaše,
Kak wulki woł po času
Tón lěnik wotrosće?
(W juliju 1872.)

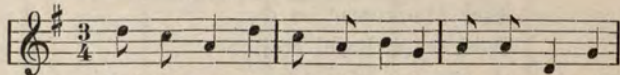

Přístawk.

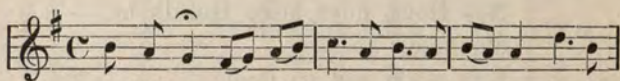
Hłosy k spěwam tuteho přenjeho
zwjazka,

kotrež je basnik sam wumyslił.

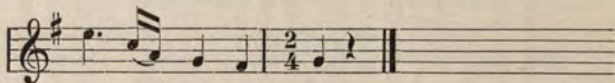
1. Wěnc. Strona 11.

Pón-du, pón-du pře-nju re-ju ju-tře rej-wac

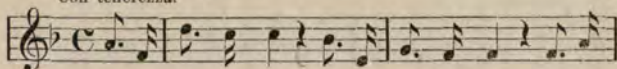
do korěmy, a hdyž mje so wo-pra-še-ju: „Z čejim

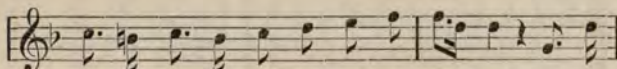
hol-čom rej-waš ty?“

2. Lubka lilija. Strona 21.

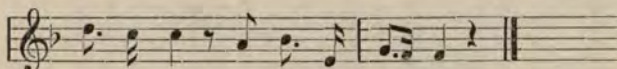
Con tenerezza.

Lubka li - li - ja, rje-nje za - kć - ta! Hol-čo,

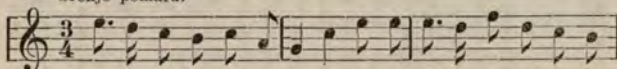
bru - ne, bru - ne wóč - ko, syń so ke mni, ra - dosć

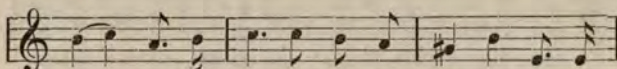
mo - ja sy a du - ša we mni.

3. Holiča žadosć po lubym. Strona 24.

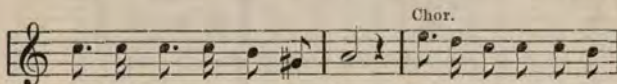
Srěnjo pomalu.

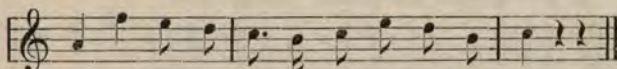
Husto rjana Hanka hlada, hlada dolho lubje k wječo-

ru, hor - ca lu - bosć je - ho ža - da, ko - tre-

muž da swěrnú wu - tro - bu. Chor. Horca lubosć je - ho

ža - da, ko - tre - muž da swěrnú wu - tro - bu.

4. Khwalba kurjenja. Strona 80.

Moderato.

Ku - rić trub - ku to - ba - ka, to je kras - na
do - bro - ta; ku - rić wul - cy stro - we je,
to je wšit - kim wě - do - me.

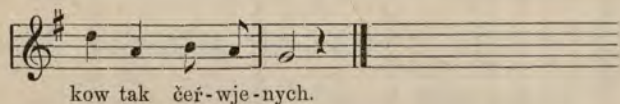
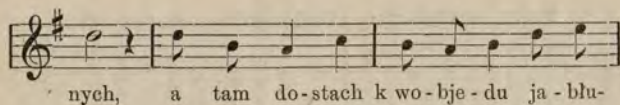
5. Khwalba burstwa. Strona 105.

Spěšnje.

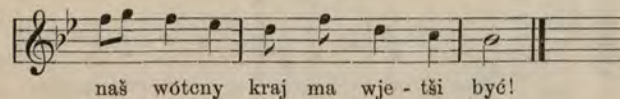
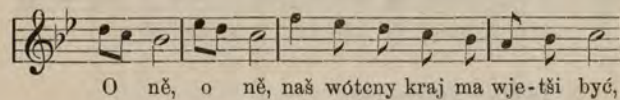
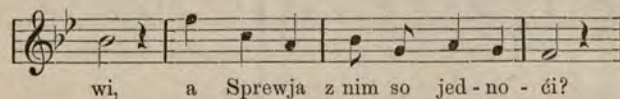
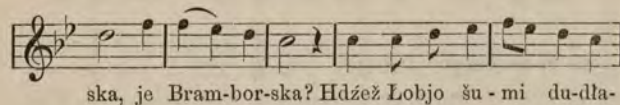
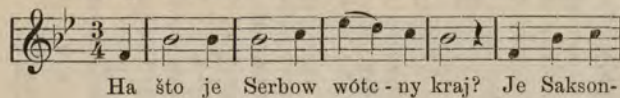
Bur, po zda - ću naj - niž - ši, přě - ni muž je
na swěći, dokelž bu - ra po - trje - ba, štož tež khlěba
wu - ži - wa, štož tež khlě - ba wu - ži - wa.

6. Darmotna hospoda. Strona 108.

Na - deńdžech sej hospodu po - la lučkow ze - le -

7. Što je Serbow wóteny kraj? Strona 115.

8. Spěw serbskeho trubadura. Strona 122.

Mój ži-wje-nja khód krasny je, wšak nimam strowja
 tra-dać, stawěk nje-bo-li nie ža-dyn mje; što
 chcu sej wja-cy ža-dać? O zo by to tak
 wo-sta-lo, ja měł dosć wše-ho do-bre-ho.

9. Wosebnosć lubeje. Strona 129.

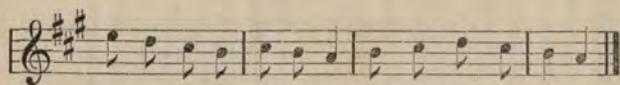
Srěnjo pomału.

Naj-rjeń-šo kćěje li-li-ja, přec' lu-bo-zni-šo
 ho-lič-ka, ta mo-ja rja-na lub-čič-ka.

10. Lěće. Strona 149.

Spěšnje.

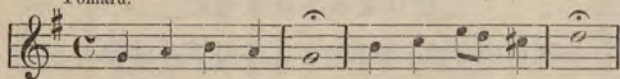
Lě-će je tak lu-bo-zne a so na mnje směje;

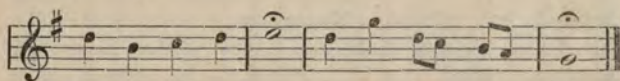
w lě-će ja-ra rje-nje je, do-kelž wšit-ko kěč-je.

11. Na swjatok. Strona 150.

Pomalu.

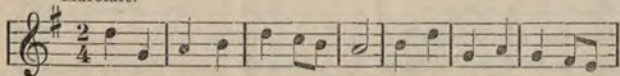
Směr-ki pa-da - ja, swja-tok na - sta - wa:

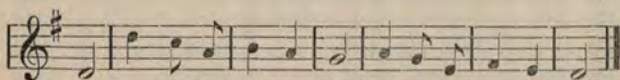
de - rje muč-ne - mu po tym hor - cym dnju.

12. Kukečanska kermuša. Strona 254.

Marciale.

Šoł je hól-čik wje-so - ły, dokelž bě-še pro - še-

ny, do Kukec na ker-muš khwatajo huš, huš, huš.

Pokazowar

jednotliwych spěwow přenjeho zwjazka.

	Strona
A — ale, woš w kale, to Němcaki su	314
Ach Božko, što sym činila	144
Baje, baje bachu	259
Běch sebi wušoł na łuki pod stajnje zelenym čołom .	166
Blidko kryte běle	109
Bóh, jako něhdy ptačinu	199
Bratřa, słyšće	63
Budź tu božemje	110
Bur, po zdaću najnižši	105
Był je wowčer lestraty	33
Česćowny wopomnik staja ěi wutroby serbske	160
Dar spěwanja je smjertnym z njebjes daty	147
Dar spěwanja, nam z njebjes daty	146
Dom swjaty Pětr přez pola	204
Dorył mudrosće sym nowy šac	134
Do zahrodki wětrik duł	230
Do žołmow Orinokskoh' zliwa	188
Dwě rózki kóějetej	117
Ha bylo mi pacholo w Zdžarecach je	237
Ha ćerješe holičo do lěska won	236
Haciš rěku wodnjo a tež w nocy	253
Haj, haj! kruwar ma so hněwać	284
Hajúk duješe jasny swój slěborny różk	234

	Strona
Haj w tych našich serbskich kefkach	132
Ha kotry je tón rjany kraj	138
Ha lehnú so do lóžka mjehkeho spać	137
Hale něhdže, haj něhdže mi róžička kće	135
Ha měsačk na njebjesa zwodzúje	227
Ha na horach wyše mi Róžanta	222
Ha nihdy ja njejsym tak zradowny bóľ	243
Hans Bjedrich, nowy hosćencar	275
Hans Depla ze synom Deplku	305
Hans — nam'ka doľhu nič	274
Hans přećela na kwas přeproša	219
Ha přez hory měsačk so pozběhuje	227
Ha swěćeše měsačk, so blyšćeše	242
Ha što je Serbow wótny kraj	115
Hdyž maľuški běch, plakach	74
Hdyž mje njecha žana młoda holca	93
Hdžež swětle mječe zabrinča	107
Hišće Serbstwo njezhubjene	132
Hlód, lubša złota hejtmanka	214
Hlajće, nowa wěc so stala	262
Hola, hola, ty pacholo	112
Hola, holčo, ty rjane džěčo	87
Holčka, ja ći radzić chcyľ	130
Holčo myješe w slěbornej wodźičcy so	238
Holičo, ty dyrbiš kuzlać móc	133
Hólčika ja rady chcu	124
Hród stwarjeny mamy	90
Hura! wy bratřa zmužiwi	128
Husto rjana Hanka hlada	24
Chceš-li ju wohladać	55
Chceš-li so, luby, prawje wobhladać	258
Chcyľ něhdy w holi Mužakec	196
Jako něhdy na zemi	178
Jako něhdy w Bethlehemu	96
Jank bě sej młodu žonu wzał	297

	Strona
Jank dopołdnja bė pobył w mėsće	202
Jasne slōnčko swėci	50
Ja twoje skronje wėcnje ze zelenym	86
Jenym wona je wysoke, njebjeske kubło	165
Je to mi prōca, drėjeńca	298
Jėdu na horu	54
Jėł jėzdny domoj na konju	36
Jėli su domoj z Bamberka	140
Kak krasnje je na rjaney Bozej zemi	32
Kak rjenje bėše tam, hdzež njejsmy nihdy byli	283
Kak su te hory tak zelene	226
Kak tola jenički bogaty wjele da prošerjam picy	165
Kaž hdy we žolmach so pōcrėtej mōrskich	163
Kaž jėry zmōr a zamysleny	201
Kaž rōżow kėnjenja połna hłowa	4
Keřk rokotowy rosćeše	176
Klinkoce pacholo	299
Kokula, kokula	46
Korėmarjo, porjedz nam toh' brunoh' piwa	84
Korzymśki hrōd Serbja su dobyli — hidyhi	184
K połnocy Laza zbėha	185
Kukała je kokula	269
Kukečanska piwańnja	288
Kurić trubku tobaka, to je hluposć čłowjeka	82
Kurić trubku tobaka, to je krasna dobrota	80
Khory muž a strowa žena	303
Khwalmy, khwalmy, bratřa, Bakchusa	21
Lupičenjo z keřkow dom čėhnjechu	62
Leńka, Leńka, wōčko blyścate	53
Lėće je tak lubozne	149
Lōžše mi křidła pozbėhuj duša	78
Luba žena, ludžo praja	308
Lubka lilija	21
Lubo so mēještej rōzičey dwė	228
Miłosći stworičela so dzakujće hona	167

	Strona
Mjeze všemi štomami	102
Mojeho z Budyš'na	43
Mots nan džěda žortnje puka	192
Mój khód je lubosć, wjesele	104
Mój žiwjenja khód krasny je	122
Móšnička je wuklukana	136
My w přečelnym towarštwje mamy	57
Nadeńdzech sej hospodu	108
Nadobne hróněka we zańdženym stotku čěčechu	167
Najprjedy přińdžetaj dwaj, rady bodžetaj	47
Najrjeńšo kćěje lilija	129
Najskupiši we cyłej wsy	305
Na Lubin, nóc do swjatoh' Jana	205
Naša mać a waša mać	293
Naš Mops, hdyž hišće Mopsk bě	315
Na wójnu je Maruška wujěła	183
Na wójnu pachol čehnješe	210
Na zemi wšo je kničomne	18
Někotryžkuli sej mlodosće lěta	163
Ně, mužo, swojoh' bratra Jana	294
Nětk nastaju so z Budyšina	97
Nětko dha njehraje wjacy přez plódnive hona	159
Njeh wšak tež tuteho lěta wjesela polne a krasne	158
O bratřa lubi, nadobni	25
O mój lubši ludo serbski	99
O ty mokra mokrota	249
O wy dobri, pěkni mukarjo	114
Pěsk něhdy z wětrom lětał	197
Pjany muž a stróžba žona	290
Plakało Bože sadleško	27
Podě mnu, wyše mje běža te žołmy, te wozy	165
Pod Lazom rjana wjeska je	208
Pod milej ruku Boha wjeršneho	32
Pod slóncem zakhódne wšo je	142
Po kamuškach, přez koruški	7

	Strona
Poł so rozměril dzeń běše	217
Pomróčene njebjesa	51
Posłuchajće, posłuchajće	286
Póstorožk zynčeše pod hórku	239
Přec' je holčo pěkne bylo	101
Přez keřk lisčaty	30
Při holi w Trělnom polo je	212
Přijěli su do korěmički	232
Přišla mi holčka	266
Při twojich módrych wóčkow njebjesach	13
Pytaš-li jow to njewuměriwe, ty sy so mylił	165
Rjana Łužica	14
Rjana Leńka, chceš mje měć	195
Sedžeštaj dwaj přečelej	3
Sedžo na Lubjencu	26
Słowjanske mi to holčo přiwjedźće	121
Słódke směwki, hladke słowa	251
Slónčko rjenje swěći	292
Směrki padaja	150
Směrkow rój na hona pada	76
So do kemšow přeni króc zwonješe	200
So khroboli pan Lichański	216
So pasće, krukwi, napasće	40
So wjeselu do šěrokeje	75
Spar mje čěsni, spar mje krjuduje	44
Stanyć budžeš stanyć, procho ty	94
Styskność, starość, zrudoba	91
Swěćeše slónčko na hałzu	235
Swěty wobročec a wažic	101
Swjěmy to přečelstwo, swjěmy te lubozne	157
Sy, hólče, ty w tych krušwach był	290
Sylobiki spěwaja	41
Sym ći dobry, hdyž će widžu	86
Sym Serbow serbske holičo	57
Sym swoju rjanu lubku	52

	Strona
Šoľ hólčik ranko po hori	74
Šoľ je hólčik wjesoly	254
Što čerwjeni so nazdala	151
Štož je dušna holička	260
Štoha z tych Lipsčanskich murjow won dze	15
Što klapa tak pozdze wo duřčka mi	182
Što móhl džě holcam přeco swěrný być	125
Štož chce křezna wuhotować	312
Štož sebje ničo njewaži	127
Štyri nohi prosće steja	152
Tam na dalokim jězorje	42
Tam niže Rakec w Kamjenej	181
Tam w zahrodže	49
Tebi je njezwjadne wěncy wila ta zelena mlodosć	159
To je mi stare wótne prawo	126
To žiwjenje zo són by było	98
Tón nakrajny lud narod wjesoly je	225
Trać dyrbi Serbstwo, zawostać	153
Trypty, trapytj běžachu	207
Třělnjenje a Wochoženjo	279
Tři róže nam'ka holičo	233
Třo krawcy w cuzbu cheychu hić	302
Třo pacholjo brunački sedłowachu	112
Tu drěma sprawna přecelnosć	95
Twjerde su naj' lubosća	126
Twjerdze dzeržće w hromadži	140
Twojemu swědomju spar a cěmnosć přińdže	163
Tyjne, zwjeselne	35
Waju slub njerozwjazaj so	12
We Wotrowje wětřik mi jabłuko strasł	240
Wěńčik róžowy	89
Wě što pjenjezy zo hraju	271
W Hodźiju tam na keřchowje	173
Witaj, witaj, pachole	22
Witane, tři króć witane swětło na lužiskich honach	168

	Strona
Witany, z wutrobu witany tudy na Bennowych . . .	164
W našej zahrodzi	39
Wot krala hač do prošerja	311
Wot niskich staršich rodzeny	5
W papjerniku podarmo	12
W šěrym poli na podoli	17
Wšitkim słuša, štož myslíš	165
Wuńdže kowař z kowańnje	43
Wuzwol sej pućik žiwjenja	154
Za Budyš'nom po doli	175
Zaćmiwa-li hdy zrudźba jasne	67
Zady našej' pjecy kuntworki hraja	61
Zak a Žwak we zwadže běštaj	247
Za lubku sym hižo dawno hladał	31
Za sedmimi ryhelami	69
Zezady hunow w zahrodzi	59
Z kajkimi słowami dyrbjú k nam słowic	161
Z kim so móhła mějjeć mudrje	155
Z Kukec pachoł z hnězdzeška	295
Z měrom, z měrom	20
Zrudobne mróčele	29
Z teje módrej' twjerdźizny	23
Z tej' harfy kliněca džensa zrudne hłasy	6
Zwjeselće so, hdyž so hodzi	48
Zyma je, zyma a hłuboki sněh	241
Zyma so bliži a hłuboki sněh	230
Žadyn njebudź kaž druhi	165
Žiwy być bjez holiča	28

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
 00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
 Tel. 26-68-53

F

24.118